

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZVJEŠĆE O RADU
Agencije za bankarstvo
Federacije Bosne i Hercegovine
za 2017. godinu

Sarajevo, svibanj 2018.

SKRAĆENICE I TERMINI:

ABRS	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
Agencija	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
Akcijski plan Agencije	Akcijski plan Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za implementaciju preporuka FSAP Misije
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
AQR	Asset Quality Review (Detaljni pregled kvalitete aktive)
BaFin	Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Savezni finansijski regulatorni organ Njemačke)
BA-TEDIS	Banking Agency Trusted Exchanges Data Information Systems (Informacijski sustavi za slanje, obradu i prikupljanje finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo FBiH)
Bazel III	Međunarodni sporazum o mjerenju kapitala i standardima kapitala
BH-BATIS	Banking Agency Trusted Information Systems (Poslovni informacijski sustavi koji omogućavaju točan prikaz i detaljan pregled poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH)
BiH	Bosna i Hercegovina
BSCEE	Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (Grupa bankarskih supervizora Središnje i Istočne Europe)
CAMELS	Jedinstveni interni sustav za procjenu banaka koji uključuje osnovne komponente: kapital, kvalitetu aktive, upravljanje i rukovođenje, profitabilnost, likvidnost i osjetljivost na tržišne rizike
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CESEE	Zemlje Središnje i Jugoistočne Europe
COREP	Common Reporting Framework (Jedinstveni okvir za regulatorno izvještavanje na razini EU)
CRD	Capital Requirements Directive (Direktiva o kapitalnom zahtjevu) - Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (Službeni list EU L 176/2013)
CRK	Centralni registar kredita u BiH
CRR	Capital Requirements Regulation (Regulatorni okvir o kapitalnim zahtjevima) - Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012, (Službeni list EU L 176/2013)
DEI	Direkcija za europske integracije BiH
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
EBA	European Banking Authority (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo)

EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Europska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Europska centralna banka)
EFF	Extended Fund Facility (Prošireni aranžman financiranja)
EK	Europska komisija
EKS	Efektivna kamatna stopa
EOP	Elektronička obrada podataka
EU	Europska unija
FATF	Financial Action Task Force (Radna grupa za financijsko djelovanje)
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMA	Financial Market Authority (Regulatorna institucija financijskog tržišta u Austriji)
FMF	Federalno ministarstvo financija/finansija
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene financijskog sektora)
FSI	Financial Stability Institute (Institut za financijsku stabilnost)
FSI's	Financial Soundness Indicators (Indikatori financijske stabilnosti)
ICAAP	Internal Capital Assessment Adequacy Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IDDEEA	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine
IS	Informacijski sustav
IT	Informacijske tehnologije
JRAD	Joint Risk Assessment and Decision Process (Zajednički proces procjene rizika i donošenja odluka)
KVP	Komisija za vrijednosne papire FBiH
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MONEYVAL	Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (Odbor stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma)
MoU	Memorandum of Understanding (Memorandum o razumijevanju)
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
Ombudsman	Ombudsman za bankovni sustav Federacije Bosne i Hercegovine

Off-site kontrola	Posredna kontrola putem izvješća u subjektima bankovnog sistema FBiH
On-site kontrola	Neposredna kontrola na licu mjesta u subjektima bankovnog sustava FBiH
Projektni tim	Projektni tim Agencije za implementaciju Strategije za uvođenje Bazela III
QIS	Quantitative Impact Study (Kvantitativna studija utjecaja)
RS	Republika Srpska
RVP	Registar vrijednosnih papira FBiH
SB	Svjetska banka
SIPA	State Investigation and Protection Agency (Državna agencija za istrage i zaštitu)
SOFS	Stalni odbor za financijsku stabilnost
SPNiFTA	Sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
SRU	Sustav ranog upozorenja
SSM	Single Supervisory Mechanism (Jedinstveni supervizorski mehanizam)
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
Strategija Agencije	Strategija Agencije za bankarstvo FBiH za uvođenje Bazela III
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Finacial Telecommunication (Svjetska udruga za međunarodne međubankarske financijske telekomunikacije)
Top-down stres test	Odozgo prema dolje/ makro nivo testiranja otpornosti na stres
UBBiH	Udruga banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruga društava za leasing BiH
UO	Upravni odbor Agencije za bankarstvo FBiH
XBRL	Extensible Business Reporting Language (Globalni standard za razmjenu poslovnih informacija)
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o leasingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama
ZoZKFU	Zakon o zaštiti korisnika financijskih usluga

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI:.....	2
UVOD	8
I. SAŽETAK	9
II. NADZOR POSLOVANJA BANAKA.....	12
2.1. Neposredne kontrole u bankama (on-site kontrole)	14
2.1.1. Kontrole sistemski važnih banaka u FBiH.....	15
2.1.2. Kontrole ostalih banaka u FBiH.....	16
2.1.3. Zajedničke on-site kontrole sistemski važnih banaka sa ABRS-om i kolegiji supervizora u inozemstvu	16
2.1.4. AQR za sistemski važne banke i preostale banke koje nisu do sada obavile AQR	17
2.1.5. Uvođenje novog Postupka supervizorske provjere i procjene (SREP) kroz dugoročni projekt.	18
2.1.6. Pregled opsega i strukture obavljenih on-site kontrola i drugih aktivnosti vezanih za neposrednu kontrolu poslovanja banaka	18
2.1.7. Ostali poslovi	21
2.2. Posredne kontrole banaka putem izvješća (off-site kontrola)	21
2.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvješća i u postkontrolnom postupku.....	23
2.2.2. Izrada informacija o bankovnom sustavu FBiH.....	25
2.2.3. Kontinuirano praćenje provedbe AQR-a u 2017. godini.....	25
2.2.4. Ostali poslovi	25
2.3. Kontrola IS u bankama.....	27
2.3.1. On-site kontrole IS u bankama.....	27
2.3.2. Off-site kontrole IS.....	29
2.3.3. Ostali poslovi	30
2.4. Ostale značajne aktivnosti u segmentu nadzora poslovanja banaka.....	31
III. NADZOR BANAKA U POSEBNOM STATUSU.....	32
3.1. Postupci likvidacijskih uprava.....	32
3.1.1. Hercegovačka banka d.d. Mostar	32
3.1.2. Gospodarska banka d.d. Mostar	33
3.1.3. Komercijalna banka d.d. Tuzla	33
IV. NADZOR SUBJEKATA BANKOVNOG SUSTAVA U FBiH U SEGMENTU SPNiFTA	33
4.1. Kontrole SPNiFTA.....	34
4.2. Ostale aktivnosti.....	36
4.2.1. Moneyval delegacija BiH i Radna grupa institucija BiH za SPNiFTA.....	36
4.2.2. Radna grupa za izradu procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma u BiH.....	37
4.2.3. Radna grupa za realizaciju FATF Akcijskog plana za BiH	37
V. NADZOR POSLOVANJA MKO	37
5.1. Poslovi kontrole poslovanja MKO.....	38
5.1.1. Off-site kontrola	38
5.1.2. On-site kontrola.....	39
5.1.3. Ključni nalazi i nepravilnosti utvrđene kontrolama i postupci.....	40
5.2. Poslovi licenciranja	40
5.3. Poslovi vođenja i ažuriranja registra MKO.....	41
5.4. Suradnja.....	42
5.5. Ostali poslovi.....	42
VI. NADZOR POSLOVANJA LEASING DRUŠTAVA.....	42
6.1. Licenciranje.....	43
6.1.1. Suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave u leasing društvu.....	43
6.1.2. Suglasnosti za stjecanje vlasničkog interesa u drugoj pravnoj osobi	43
6.1.3. Suglasnosti za imenovanje vanjskog revizora.....	43
6.1.4. Rješenje o oduzimanju dozvole za obavljanje poslova leasinga	44
6.2. Nadzor.....	44

6.2.1. Posredni nadzor	44
6.2.2. Neposredni nadzor.....	45
6.3. Sudjelovanje u izradi propisa	46
6.4. Ostali poslovi u nadzoru poslovanja leasing društava.....	47
VII. NADZOR DEVIZNOG POSLOVANJA	48
7.1. Praćenje primjene propisa	48
7.2. Registar	48
7.2.1. Kontinuirano vođenje, ažuriranje i održavanje Registra	48
7.2.2. Razmatranje i odobravanje zahtjeva za dobivanje korisničkog imena, lozinke i certifikata potrebnih za elektroničko izvješćivanje	49
7.3. Nadzor nad dostavljenim izvješćima o obavljenim mjenjačkim poslovima	49
7.4. Ostali poslovi.....	49
7.5. Suradnja s drugim institucijama	50
VIII. NADZOR POSLOVANJA DRUŠTAVA ZA FAKTORING.....	50
8.1. Aktivnosti na izradi podzakonskih akata.....	51
8.2. Ostali poslovi.....	51
IX. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE U SUPERVIZIJI I LICENCIRANJU BANAKA.....	51
9.1. Aktivnosti Agencije u izradi propisa i poslovi vezani za propise	52
9.1.1. Zakonski propisi.....	52
9.1.2. Statut Agencije	52
9.1.3. Sudjelovanje u izradi podzakonskih akata Agencije.....	52
9.1.3.1. Podzakonski akti kojim se uređuje rad i supervizija banaka.....	52
9.1.3.2. Podzakonski akti kojim se uređuje restrukturiranje banaka	54
9.1.3.3. Podzakonski akti kojim se uređuje rad i nadzor poslovanja leasing društava.....	54
9.1.3.4. Podzakonski akti kojim se uređuje faktoring	55
9.1.3.5. Interni akti Agencije.....	55
9.1.3.6. Evidentiranje i objavljivanje podzakonskih akata Agencije	55
9.1.4. Postupanje po zaprimljenim upitima i zahtjevima za tumačenja	55
9.1.5. Ostali poslovi	56
9.2. Poslovi licenciranja banaka	56
9.3. Poslovi zastupanja Agencije.....	59
9.3.1. Zastupanje Agencije u sudskim postupcima	59
9.3.2. Prekršajni postupci	60
9.3.3. Registar prekršajnih kazni	60
9.3.4. Pristup predmetima putem interneta.....	61
9.3.5. Drugostupanjski postupci.....	61
9.3.6. Rješavanje Agencije po zahtjevima za oslobađanje od jamstva	61
9.3.7. Pritužbe pravnih osoba i razni upiti.....	61
9.3.8. Ostali poslovi	62
X. POSLOVI RAZVOJA	62
10.1. Realizacija Strategije Agencije u 2017. godini	62
10.1.1. Okončanje aktivnosti na QIS-u 1	63
10.1.2. Realizacija QIS-a 2.....	64
10.1.3. Provedba javne rasprave za podzakonski okvir iz domene likvidnosti	65
10.1.4. Okončanje izrade nacrtu podzakonskih akata u okviru Strategije Agencije	65
10.2. Sudjelovanje u aktivnostima Agencije vezano za Upitnik EK.....	66
10.3. Participiranje u radu EU/ BiH pododbora za 2017. godinu.....	67
10.4. Projekt SB - Jačanje bankarskog sektora u BiH.....	68
10.5. Ostali poslovi.....	68
XI. POSLOVI ORGANA UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA AGENCIJOM I INFORMIRANJA JAVNOSTI.....	69
11.1. Aktivnosti organa upravljanja Agencijom	70
11.2. Rukovođenje radom Agencije.....	71
11.3. Rad Odbora za superviziju	73
11.4. Ostale aktivnosti za potrebe organa upravljanja i rukovođenja Agencijom	74

11.5. Poslovi informiranja javnosti	74
11.5.1. Komunikacija s javnošću	75
11.5.2. Analiza medijskih objava	76
11.5.3. Objave na web stranici Agencije.....	76
XII. AKTIVNOSTI UNUTARNJE REVIZIJE.....	76
XIII. POSEBNE AKTIVNOSTI AGENCIJE	77
13.1. Međunarodne aktivnosti Agencije.....	77
13.2. Edukacija zaposlenika Agencije.....	80
XIV. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U AGENCIJI.....	81
14.1. Poslovi IT – informatička podrška	81
14.2. Računovodstveno-financijski poslovi	81
14.3. Opći, kadrovski poslovi i ostali poslovi	82
14.4. Financijsko poslovanje Agencije u 2017. godini	84
14.4.1. Financiranje rada Agencije.....	84
14.4.2. Izvršenje financijskog plana.....	84
14.4.3. Uspješnost poslovanja – Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.2017.	86
14.4.4. Stanje imovina i obveza/izvora sredstava-Bilanca stanja na dan 31.12.2017.	87
ZAKLJUČAK	91
PRILOG 1.	93
PRILOG 2.	94
PRILOG 3.	95
PRILOG 4.	96
PRILOG 5.	97
PRILOG 6.	98
PRILOG 7.	99
PRILOG 8.	100
DODATAK 1. - IZVJEŠĆE O RADU UO ZA 2017. GODINU	101
DODATAK 2. - IZVJEŠĆE O RADU OMBUDSMANA ZA BANKOVNI SUSTAV FEDERACIJE BIH ZA 2017. GODINU	104

UVOD

Sukladno propisanim nadležnostima, Agencija obavlja poslove s ciljem očuvanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja subjekata bankovnog sustava FBiH. Pod subjektima bankovnog sustava FBiH se sukladno članku 2. točka a) ZoA smatraju: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, leasing društva, faktoring društva, mjenjači i druge financijske organizacije za koje je zakonom propisano da posluju pod nadzorom Agencije.

U obavljanju poslova iz svoje nadležnosti Agencija postupa sukladno odredbama ZoA, pravilima supervizije i struke, kao samostalna i neovisna institucija osnovana radi uređenja, kontrole i nadzora subjekata bankovnog sustava FBiH, koja je za svoj rad odgovorna Parlamentu FBiH. U 2017. godini započete su aktivnosti na usklađivanju s odredbama ZoA prema kojima je Agencija organ za restrukturiranje banaka, a koje će biti nastavljene u 2018. godini, kako bi se okončalo donošenje akata Agencije u postupku usklađivanja sa zakonskim propisima.

U pogledu financiranja, Agencija je u skladu s odredbama ZoA, neprofitna organizacija, koja sredstva za rad osigurava isključivo iz propisanih naknada koje subjekti bankovnog sustava u FBiH plaćaju za izdavanje dozvola za rad, za superviziju njihovog poslovanja i naknada za obavljanje drugih poslova iz propisanih nadležnosti Agencije. Prema zakonskim odredbama o financiranju Agencije, ostvareni višak prihoda nad rashodima u izvještajnoj 2017. godini u iznosu od 1.220.208 KM, koji je revidiran od strane neovisnog revizora, čije je mišljenje sastavni dio ovog Izvješća (Poglavlje XIV Zajedničke funkcije u Agenciji, podnaslov 14.4. Financijsko poslovanje Agencije u 2017. godini) se sukladno članku 43. stavak (2) ZoA prenosi u narednu godinu.

Ovo Izvješće o radu, odnosno poslovanju Agencije za 2017. godinu sačinjeno je sukladno članku 50. ZoA, a u skladu s propisanom procedurom prethodno je odobreno od strane UO na sjednici održanoj 30. svibnja 2018., te je putem Vlade FBiH dostavljen Parlamentu FBiH na razmatranje u propisanom roku. Kao polazna osnova za sačinjavanje ovog Izvješća korištena su pojedinačno dostavljena izvješća o radu svih organizacijskih dijelova Agencije i o provedenim aktivnostima Agencije tijekom izvještajne 2017. godine, informacije o subjektima bankovnog sustava FBiH u 2017. godini, informacije o realizaciji planiranih aktivnosti iz Programa rada Agencije za 2017. godinu i druge relevantne raspoložive informacije od značaja za izvršenje poslova iz nadležnosti Agencije, kao i izvješće o radu Ureda unutarnje revizije, koji je imenovanjem glavnog unutarnjeg revizora otpočeo s radom 1. rujna 2017.

Polazeći od odredbi članka 18. ZoA, provedene aktivnosti UO tijekom 2017. godine u obavljanju općeg nadzora poslovanja Agencije i poduzimanju mjera za efikasno i racionalno obavljanje poslova iz propisanih nadležnosti Agencije su obuhvaćene i sadržane u ovom Izvješću, kao njegov sastavni dio (u pripadajućem poglavlju XI podnaslov 11.1. Aktivnosti organa upravljanja Agencijom i Dodatku 1. – Izvješće o radu Upravnog odbora Agencije u 2017. godini).

U skladu s člankom 36. ZoA, Izvješće o radu Ombusmana čini sastavni dio ovog Izvješća – Dodatak 2.

U procesu usklađivanja s odredbama ZoA, UO Agencije je u propisanom roku (27. 12. 2017.) usvojio novi Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu:

Statut Agencije), na koji je Vlada FBiH dala suglasnost na 133. sjednici održanoj 11. siječnja 2018., nakon čega je isti objavljen u „Službenim novinama FBiH“, broj: 3/18. U tijeku su aktivnosti na usklađivanju unutarnjih akata Agencije sa Statutom Agencije, te priprema provedbenih akata sukladno članku 51. ZoA. U okviru tih aktivnosti posebno su značajne i zahtjevne aktivnosti na uspostavi regulatornog okvira za restrukturiranje banaka, te stvaranje pretpostavki za osiguravanje samostalnosti, organizacijske razdvojenosti i odvojenog rukovođenja poslovima supervizije banaka i razvojne banke i poslova koji se odnose na restrukturiranje i sprečavanje sukoba interesa, sukladno odredbama ZoA, Statutom Agencije i aktima Agencije o unutarnjem ustrojstvu i drugim unutarnjim aktima koji će biti doneseni u zakonom utvrđenim rokovima za usklađivanje.

Pravovremenim usvajanjem programskih akata Agencije za 2018. godinu (Program rada Agencije i Plan financijskog poslovanja) od strane UO stvorene su pretpostavke za realizaciju planiranih aktivnosti Agencije.

I. SAŽETAK

Agencija je tijekom 2017. godine nastavila s uspješnim ispunjavanjem zakonom propisanih nadležnosti, osiguravajući svojim aktivnostima održavanje i jačanje stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te unapređivanje sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja subjekata bankovnog sustava u FBiH, sukladno zakonski propisanim osnovnim ciljevima i nadležnostima Agencije.

Početkom 2017. godine izvršene su promjene u upravljačkim strukturama Agencije. Parlament FBiH je imenovao novi UO u sastavu: Ljerka Marić, Meliha Bašić, Samir Bakić, Želimira Raspudić i Velid Efendić, koji je počeo s radom 27. veljače 2017., te direktora Jasmina Mahmuzića i zamjenicu direktora Dubravku Bošnjak koji su stupili na dužnost 2. ožujka 2017. Organ upravljanja Agencijom – UO imao je aktivnu ulogu u obavljanju općeg nadzora poslovanja Agencije, a posebno su bile opsežne, intenzivne i zahtjevne aktivnosti u pogledu donošenja općih akata kojim se regulira poslovanje Agencije i podzakonskih akata u procesu usklađivanja sa zakonskim propisima, a pije svega s novim ZoB-om, kao i drugih akata kojim je regulirano poslovanje subjekata bankarskog sektora u FBiH, u skladu s propisanim nadležnostima. Nakon primopredaje dužnosti s ranijim rukovodstvom Agencije, u rukovođenju radom i predstavljanju Agencije, direktor i zamjenica direktora Agencije kontinuirano su obavljali poslove sukladno zakonom propisanim nadležnostima i internim aktima Agencije donesenim u skladu sa zakonskim propisima. Novo rukovodstvo uz aktivnu i punu podršku UO je nastavilo s daljnjim unapređenjem supervizije banaka i ostalih subjekata bankovnog sustava, kao i usklađivanjem sa zahtjevima BCBS i direktiva EU, te najnovijim trendovima u superviziji banaka.

U oblasti supervizije subjekata bankovnog sustava u FBiH, savjetodavno tijelo direktora Agencije - Odbor za superviziju kontinuirano je radio u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata u oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor subjekata bankovnog sustava u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora Agencije. U 2018. godini bit će uspostavljeno savjetodavno tijelo direktora Agencije u oblasti restrukturiranja, u procesu usklađivanja internih akata Agencije sa zakonskim propisima i Statutom Agencije.

U 2017. godini posebno su bile opsežne, intenzivne i zahtjevne aktivnosti u pogledu donošenja općih akata kojima se regulira poslovanje Agencije i podzakonskih akata u procesu usklađivanja sa zakonskim propisima, a prije svega sa novim ZoB-om, kao i drugih akata kojim je regulirano poslovanje subjekata bankarskog sektora u FBiH, sukladno propisanim nadležnostima.

Izvještajnu 2017. godinu obilježili su značajni, zahtjevni i opsežni procesi koji se vezuju za: reforme regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka, uspostavu novog okvira za restrukturiranje banaka, početak višegodišnjeg projekta prelaska sa postojeće supervizorske metodologije zasnovane na CAMELS-u na potpuno novi supervizorski okvir – SREP, uspostavu novog okvira nadzornog izvješćivanja, usklađivanje Statuta Agencije sa odredbama ZoA i internih akata Agencije, kao i organizacijske strukture s novim zakonskim propisima u pogledu samostalnosti, organizacijske razdvojenosti i odvojenog rukovođenja poslovima supervizije banaka i razvojne banke, poslovima restrukturiranja banaka i ostalih unutarnjih organizacijskih jedinica, u skladu sa ZoA, Statutom Agencije i unutarnjim aktima Agencije.

Regulatorne aktivnosti Agencije u 2017. godini u segmentu supervizije rezultirale su usvajanjem 35 podzakonskih akata – odluka Agencije, kao i 12 uputa. Pripremljen je i podzakonski okvir kojim se uređuje restrukturiranje banaka, koji je usvojen u prvom kvartalu 2018. godine, a sastoji se od deset odluka i Upute o načinu sačinjavanja izvješća koja banke dostavljaju za potrebe izrade plana restrukturiranja. Izmijenjene su i dopunjene tri postojeće odluke Agencije u segmentu licenciranja i nadzora leasing društava i donesen novi podzakonski akt kojim su propisani uvjeti za izdvajanje poslovnih procesa leasing društava u FBiH (eksternalizacija), dok je u segmentu faktoringa usvojena Odluka o naknadama koja društva za faktoring plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH.

U 2017. godini, kontrola poslovanja bankarskog sektora u FBiH je intenzivirana kroz kontinuirano praćenje poslovanja svih banaka u sustavu i Razvojne banke Federacije BiH, a posebno sistemski važnih banaka i banaka koje su imale izražene slabosti u poslovanju. Kontrola sistemskih važnih banaka u 2017. godini se najvećim dijelom provodila kroz procese AQR-a koje je Agencija detaljno i kontinuirano nadzirala. Izvršeno je ukupno 45 kontrola, od čega dvije opsežne, 36 ciljanih i sedam kontrola IS, što je za 50% više u odnosu na planirane kontrole.

Sa ABRS-om je realizirano šest zajedničkih on-site kontrola (tri banke u FBiH i tri banke u RS), od kojih su dvije kontrole bile ciljane iz segmenta upravljanja IT rizicima. Planirano je da se s ovom suradnjom nastavi i u 2018. godini, s posebnim fokusom na sistemski važnim bankama, a u skladu s planiranim usvajanjem novog MoU o financijskoj stabilnosti (Stub I, koji se odnosi na suradnju u bankarskoj superviziji, između dvije entitetske agencije za bankarstvo), što je i obveza koja proističe iz aranžmana s MMF-om.

Agencija je redovito zapimala, pregledavala i kontrolirala izvješća banaka, ostalih informacija i podataka o poslovanju banaka i na temelju istih analizirala financijsko stanje banaka, trendove u poslovanju, te profil, nivo i trend rizika kojima su banke izložene, kao i praćenje banaka u postkontrolnom postupku,

U segmentu kontrola SPNiFTA realizirane su sve planirane aktivnosti, odnosno izvršene su 33 planirane kontrole.

U segmentu nadzora poslovanja MKO obavljene su dvije opsežne kontrole poslovanja MKO u FBiH i pet kontrola izvršenja naloga, čime je planirani broj kontrola izvršen.

Aktivnosti Agencije u oblasti kontrole poslovanja i regulative leasing društava u FBiH bile su usmjerene na unapređenju sigurnosti, kvalitete i zakonitog poslovanja tržišno orijentiranog i

stabilnog leasing sustava u Federaciji BiH, te je u 2017. godini izvršeno ukupno šest kontrola, od čega četiri on-site kontrole izvršenja naloženih mjera, jedna opsežna on-site kontrola usklađenosti poslovanja i jedna off-site kontrola.

U segmentu faktoring poslovanja u 2017. godini izvršena je jedna kontrola faktoring poslovanja u okviru izvršene opsežne kontrole poslovanja jedne banke. U 2017. godini nije bilo registriranih društava za faktoring poslovanje. Obrađen je jedan zahtjev za izdavanje odobrenja za rad i izdana je dozvola za obavljanje poslova faktoringa društvu koje planira početi s operativnim radom u 2018. godini.

Agencija je tijekom 2017. godine nastavila intenzivnu suradnju s međunarodnim organima, tijelima i institucijama koje obavljaju superviziju, restrukturiranje i ostale nadležnosti prema bankama i drugim financijskim organizacijama. U suradnji sa CBBiH i ABRS-om nastavljene su aktivnosti na jačanju i unapređenju međunarodne suradnje s međunarodnim financijskim institucijama, regionalnim i drugim organizacijama, kao i bilateralna i multilateralna suradnja s bankarskim regulatorima iz drugih zemalja. U okviru bilateralne suradnje predstavnici Agencije sudjelovali su na kolegiju supervizora Addiko Group i NLB-a. Također, Agencija je dobila poziv da u 2018. godini pristupi kolegiju supervizora Raiffeisen grupe, u svojstvu promatrača. Usuglašen je i tekst sporazuma o suradnji sa ECB-om i očekuje se njegovo potpisivanje, čime bi se stvorile pretpostavke za sveobuhvatnu razmjenu informacija i zajedničku superviziju bankarskih grupa čije su članice banke koje posluju u FBiH (UniCredit, Intesa, Raiffeisen, Sparkasse, Sberbank i NLB), a koje su pod izravnom supervizijom ECB-a.

U okviru aktivnosti međunarodne suradnje, Agencija je nastavila s redovnim dostavljanjem podataka o stanju i kretanju u bankovnom sustavu Federacije BiH predstavnicima Misije MMF. Zajedno sa CBBiH i ABRS-om, nastavljeno je sa provođenjem godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih stres testova za bankovni sustav. Agencija je u 2017. godini ostvarila značajnu suradnju i s predstavnicima SB u BiH, koji su entitetskim agencijama za bankarstvo pružili značajnu tehničku pomoć u edukaciji u oblasti konsolidirane supervizije, MSFI, a posebno MSFI 9, pripremi novog regulatornog okvira, kao i provedbi QIS-a.

Agencija je u 2017. godini provela dva QIS-a čiji su ciljevi bili sagledavanje efekata utjecaja uvođenja novog regulatornog okvira iz domene Stuba 1 i 2 na bankovni sustav u FBiH.

Krajem 2017. godine otpočeo je i projekt SREP-a (metodologije, priručnik, operativni model i dr.), koji će se realizirati kao dugoročni projekt uz tehničku pomoć SB, kao i Projekt USAID FINRA koji će pružiti tehničku pomoć, odnosno pomoć u edukaciji u oblasti segmenata supervizije, kao i pružanje podrške za pripreme planova za restrukturiranje banaka (priručnik za restrukturiranje) i obuka za restrukturiranje banaka i ostalog.

Agencija je aktivno sudjelovala u pripremanju i davanju odgovora na Upitnik EK i sudjelovala u radu dva pododbora EK, u okviru svojih nadležnosti.

Sredstva za financiranje rada Agencije u 2017. godini osigurana su iz vlastitih izvora. Poslovni prihodi ostvareni su od redovnog poslovanja i to: naknada koje subjekti bankovnog sustava plaćaju Agenciji, naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Agencije kao i drugih izvora male vrijednosti. Prema Računu dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.2017., Agencija je ostvarila ukupan prihod u iznosu od 12.563 tisuća KM, a rashodi su iznosili 11.342 tisuća KM, a višak prihoda nad rashodima 1.220 tisuća KM. Poslovni rashodi predstavljaju troškove iz osnovne djelatnosti Agencije.

Po osnovi novčanih kazni koje je Agencija izrekla za prekršaje koje su učinili subjekti bankovnog sustava FBiH, odnosno odgovorne osobe u istim, u proračun FBiH u 2017. godini uplaćena su sredstva u iznosu od 165,3 tisuća KM.

Agencija je u izvještajnoj 2017. godini izvršila sve planirane aktivnosti u skladu s Programom rada Agencije za 2017. godinu, kao i aktivnosti koje se odnose na procese i projekte, sukladno izmijenjenim okolnostima ili potrebama i zahtjevima, u okviru propisanih nadležnosti rada Agencije.

II. NADZOR POSLOVANJA BANAKA

Aktivnosti Agencije u oblasti kontrole i regulative bankarskog sektora u 2017. godini bile su usmjerene na očuvanje stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i adekvatne kapitaliziranosti bankarskog sektora u FBiH.

Praćenje poslovanja banaka u FBiH realiziralo se kroz kontinuirani proces neposrednih (on-site) i posrednih (off-site) kontrola i neposrednu komunikaciju s predstavnicima nadzornih odbora i uprava banaka, vanjskim revizorima banaka, kao i regulatorima iz zemalja gdje se nalaze sjedišta bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH, kako bi se sinkronizirale i koordinirale aktivnosti u okviru supervizije bankarskog sektora.

U 2017. godini, kontrola poslovanja bankarskog sektora u FBiH je intenzivirana kroz kontinuirano praćenje poslovanja svih banaka u sustavu, a posebno sistemski važnih banaka i banaka koje su imale izražene slabosti u poslovanju. Kroz procese on-site i off-site kontrole uočavane su slabosti u bankarskom poslovanju i inicirane opsežne kontrole poslovanja ili ciljane on-site kontrole, s fokusom na kvalitetu aktive, upravljanje kreditnim rizikom i utjecaj na kapital. Cilj kontrola je bio da se ocijeni sposobnost banaka da upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa zakonom i propisima Agencije. Pod posebnom pažnjom su bile banke prema kojima je Agencija propisala posebne mjere, a ocjena postupanja po izrečenim mjerama se izvodila kroz postkontrolni proces i putem neposredne on-site kontrole praćenja izvršenja naloženih mjera, kao i dvije banke koje su u 2016. godini završile postupak statusnih promjena pripajanja druge dvije banke.

Kao poseban segment on-site kontrola nastavljeno je s kontrolama upravljanja rizicima koji proizlaze iz IS, kao i eksternalizacije određenih aktivnosti banaka, koje su u 2017. godini, osim banaka, obuhvatile i kontrolu značajnog pružatelja usluga elektroničkog bankarstva.

U 2017. godini nastavljeno je i s ciljanim kontrolama iz segmenta zaštite korisnika finansijskih usluga i poslovanja banaka sa žirantima, u skladu sa zakonima i podzakonskom regulativom.

Sa ABRS-om je realizirano šest zajedničkih on-site kontrola (tri banke u FBiH i tri banke u RS), od koji su dvije kontrole bile ciljane iz segmenta upravljanja IT rizicima. Planirano je da se s ovom suradnjom nastavi i u 2018. godini, s posebnim fokusom na sistemski važnim bankama, a sukladno planiranim usvajanjem novog MoU o finansijskoj stabilnosti (Stub I, koji se odnosi na suradnju u bankarskoj superviziji, između dvije entitetske agencije za bankarstvo), što je i obveza koja proistječe iz aranžmana sa MMF-om.

Za potrebe rukovodstva Agencije i eksternog izvješćivanja sačinjavane su informacije o bankarskom sektoru u FBiH.

U 2017. godini obavljen je treći krug AQR-a, kojim je obuhvaćeno osam banaka iz FBiH (preko 70% udjela u bankovnom sustavu FBiH). Navedene aktivnosti su izvršene u skladu s obvezama preuzetim iz Pisma namjera, kojeg su Vlade u BiH potpisale u okviru aranžmana s MMF-om. Agencija je, u okviru svojih nadležnosti za nadzor poslovanja banaka u FBiH, posebno pratila navedeni proces i implementaciju rezultata nalaza AQR-a, a što će biti predmetom nadzora i u 2018. godini. Rezultati obavljenog AQR-a u 2017. godini su pokazali da je bankarski sektor u FBiH adekvatno kapitaliziran, a da utvrđeni pojedinačni nedostaci nemaju značajan utjecaj na bankovni sustav.

Tijekom 2017. godine, nakon stupanja na snagu novog ZoB-a i ZoA, obavljene su značajne aktivnosti na izradi regulatornog okvira, kroz izradu velikog broja novih podzakonskih akata – odluka Agencije, javnu raspravu s bankarskim sektorom o novoj regulativi putem UBBiH, postupak razmatranja i usvajanja podzakonskih akata, a s ciljem usklađivanja s novim zakonskim propisima, kao i implementacije Bazela III i predmetnih EU direktiva.

Na temelju Izvješća i preporuka FSAP Misije u 2015. godini pripremljen je Akcijski plan s rokovima i nositeljima za realizaciju navedenih preporuka FSAP Misije, te je u skladu s istim Agencija u 2017. godini aktivno radila na ispunjenju preporuka FSAP Misije koje su u njezinoj nadležnosti.

U suradnji sa CBBiH i ABRS-om nastavljeno je s primjenom stres testova za kreditni rizik i utjecaj na kapital, zasnovanih na makroekonomskim pretpostavkama, kao i upoznavanje banaka s rezultatima izvršenih stres testova. Također, nastavljena je suradnja na unapređenju kriterija i utvrđivanju liste sistemskih važnih banaka, kao i pripremi prijedloga nove Metodologije za utvrđivanje sistemskih važnih banaka. Sa ABRS-om i AOD-om je nastavljena suradnja u okviru redovne razmjene informacija i zajedničkog djelovanja, a sa ABRS-om i u okviru izrade nove regulative. Realizirana je i kontinuirana razmjena informacija u okviru bankarske koordinacije i SOFS-a. Također, Agencija je sukladno obvezama proisteklim iz aranžmana sa MMF-om i uz tehničku pomoć MMF-a, poduzela niz aktivnosti na pripremi prijedloga novog MoU, koji bi obuhvatio tri stuba: Stub I - Supervizorska suradnja, Stub II - Suradnja po pitanju pripreme za krizne situacije i upravljanje istim i Stub III - Suradnja po pitanju nadzora sistemskog rizika, a kojeg bi potpisalo više institucija: CBBiH, AOD, Ministarstvo financija i trezora (kao predstavnik Fiskalnog vijeća BiH), entitetske agencije za bankarstvo i entitetska ministarstva financija. Iako je bilo planirano, cjelovit MoU nije potpisan u 2017. godini, jer nije postignuta suglasnost svih institucija – potpisnica MoU-a, te je utvrđen novi rok u Dodatnom pismu namjere.

I u 2017. godini nastavljena je suradnja sa UBBiH, kako po pitanju primjene postojećeg regulatornog okvira i prijedloga za njihovu izmjenu, tako i u procesu donošenja novog regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka.

Krajem 2016. godine i tijekom 2017. godine Agencija je aktivno radila i na popunjavanju odgovora na pitanja iz Upitnika EK, a koja su u nadležnosti Agencije, te aktivno sudjelovala u radu formiranih podgrupa po određenim poglavljima iz Upitnika EK.

S bankarskim regulatornim organima drugih država, nastavljena je razmjena informacija i održavanje sastanaka u okviru nadzora poslovanja banaka koje posluju u FBiH, a koje su članice bankarskih grupa sa sjedištem u EU. Agencija je aktivno sudjelovala i u radu BSCEE, kao i u radu Bečke Inicijative 2.0.

Ostvarena je značajna suradnja s međunarodnim financijskim institucijama, a prije svih sa MMF-om, SB, ECB-om i dr., po pitanju informacija i analiza kretanja u bankovnom sustavu FBiH, kao i sudjelovanja u različitim projektima tehničke pomoći, s ciljem uspostave novog regulatornog okvira za banke (podzakonskih akata), jačanja kapaciteta za efikasnu superviziju banaka, uspostave rezolucijskog okvira i dr. Agencija je u okviru propisanih nadležnosti aktivno radila i na realizaciji obveza iz Pisma namjera koje su potpisale Vlade u BiH, a vezano za aranžman sa MMF-om, u segmentima za koje je naznačena kao nositelj aktivnosti (izrada novog regulatornog okvira, provođenje AQR-a, jačanje bankarske supervizije, izrada metodologije za sistemski važne banke, izrada novog MoU i dr.).

Uspostavljena je suradnja sa EBA-om na temelju potpisanog MoU s ciljem razmjene informacija i jačanja kapaciteta za superviziju u zemljama potpisnicama MoU. Nastavljena je suradnja i sa ECB-om, s kojim se očekuje potpisivanje MoU čiji je tekst usuglašen, što je slučaj i sa MoU sa Centralnom bankom Ruske Federacije.

Agencija je bila i domaćin Regionalne konferencije bankarskih supervizora, na kojoj su obrađene teme: proces supervizorskih pregleda i ocjena u pojedinim državama, kao i EU standardi u ovoj oblasti, primjena MSFI 9 s posebnim osvrtom na banke i dr.

2.1. Neposredne kontrole u bankama (on-site kontrole)

Postupak on-site kontrola poslovanja banaka obavljao se kroz supervizorski ciklus koji je definiran odlukama i internim aktima Agencije i obuhvaća sljedeće procese:

- planiranje (godišnji planovi, kvartalni planovi i planovi pojedinačnih kontrola);
- pripreme kontrole;
- izvršenje kontrole u banci;
- donošenje osnovnih akata - zapisnika, ocjene poslovanja i ranga;
- donošenje korektivnih mjera i daljnje strategije nadzora banke;
- postkontrolni proces.

Ovi procesi obuhvaćaju niz složenih kontrolnih, analitičkih i dijagnostičkih aktivnosti i radnji, na temelju kojih se donose zaključci i ocjene o kvaliteti poslovanja, u cijelosti ili po segmentima, utvrđuju se neusklađenosti s propisima, nepravilnosti i slabosti, ocjenjuje kvaliteta upravljanja rizicima u poslovanju banaka, daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim mjerama i sankcijama prema bankama, a sve s ciljem održavanja financijskog zdravlja i stabilnosti bankovnog sustava u FBiH.

Nositelj ovih poslova bio je nadležni organizacijski dio Agencije za on-site kontrolu poslovanja banaka. Osnovna polazišta za planiranje aktivnosti organizacijskog dijela Agencije za on-site kontrolu za 2017. godinu svrstana su u šest osnovnih oblasti djelovanja:

- 1) kontrole sistemski važnih banaka u FBiH;
- 2) kontrola ostalih banaka u FBiH;
- 3) zajednički rad u nadzoru sistemski važnih banaka s predstavnicima supervizije banaka iz ABRS-a, na temelju MoU na polju supervizije banaka, sudjelovanje u kontrolama u bankama u RS-u, kolegiji supervizora u inozemstvu;
- 4) AQR za sistemski važne banke i preostale banke koje nisu u prethodnim godinama obavile AQR;
- 5) uvođenje novog supervizorskog modela SREP (dugoročan projekt);
- 6) proces usklađivanja regulative za nadzor poslovanja banaka s EU regulativom i njena primjena.

U skladu s navedenim ciljevima i oblastima djelovanja u 2017. godini obavljeno je sljedeće:

2.1.1. Kontrole sistemski važnih banaka u FBiH

Prema Metodologiji za utvrđivanje liste sistemski važnih banaka u Bosni i Hercegovini, ažurirana je lista tih banaka za 2017. godinu, kojom je utvrđeno da je sedam najvećih banaka u FBiH od sistemske važnosti.

S obzirom na osnovnu djelatnost organizacijskog dijela Agencije za neposrednu (on-site) kontrolu na licu mjesta, kontrole sistemski važnih banaka u FBiH su bile prioritet na više načina, odnosno provođenjem: ciljanih kontrola prema riziku na licu mjesta, AQR-a i ostalih kontrola. Težište supervizijskog pristupa je na kontrolama prema riziku, što je najefikasniji pristup. Fokus je uvijek na kontroli upravljanja ključnim rizikom za banku.

Tijekom 2017. godine nastavljeno je sa AQR-om, u skladu s preuzetim obvezama prema MMF-u, a koji se provodio u preostalim osam banaka iz FBiH, od čega su pet sistemski važne banke. Činjenica je da je najznačajniji rizik za poslovanje ovih banaka pokriven kroz obavljanje AQR-a, koji je Agencija detaljno i kontinuirano nadzirala.

U tri sistemske važne banke obavljene su i ciljane kontrole kvalitete aktive i upravljanja kreditnim rizikom, od kojih je jedna uključivala i kontrolu provedbe Programa za otklanjanje slabosti nakon provedenog AQR-a u 2016. godini, a dvije su zajedničke kontrole sa ABRS-om. Obavljena je i jedna kontrola prema ostalim rizicima, koji se vezuju za segment korporativnog upravljanja, tako da su ukupno četiri kontrole prema riziku izvršene u sistemski važnim bankama.

Također, plan je bio da se u 2017. godini obavi još pet on-site kontrola u sistemski važnim bankama u oblasti kontrola izvršenja naloga ili kontrola usklađenosti sa ZoZKFU, a obavljeno ih je 11, od toga šest kontrola izvršenja naloga (izvršenje korektivnih mjera danih nakon prethodnih kontrola iz različitih oblasti upravljanja rizicima) i pet kontrola iz segmenta usklađenosti sa ZoZKFU.

Ostvareno je planirano učešće i u dvije kontrole ABRS-a u sistemski važnim bankama u RS-u.

Nadzor nad poslovanjem sistemski važnih banaka se u 2017. godini najvećim dijelom i suštinski provodio kroz provedbu AQR-a i u izvještajnoj godini je izvršen u pet sistemski važnih banaka. Agencija je ovaj proces vodila i pratila u cijelosti od: izdavanja naloga (prosinac 2016.), praćenja angažmana vanjskih revizora od strane banke, što se odvijalo do kraja veljače 2017. godine, obavljanja razgovora s bankama i vanjskim revizorima, praćenja toka AQR-a, redovnog izvješćivanja vanjskih revizora, analize nacrti i konačnih izvješća vanjskog revizora, do ocjene i praćenja provedbe rezultata AQR-a i programa banaka za otklanjanje AQR-om uočenih slabosti.

U radu na AQR kod sistemski važnih banaka sudjelovalo je pet on-site kontrolora. Na ovaj proces, u smislu njegovog vođenja, praćenja i upravljanja, utrošena je značajna količina supervizorskog vremena.

U skladu s navedenim, sve sistemski važne banke u FBiH bile su obuhvaćene on-site kontrolama. Obavljeno je ukupno 15 kontrola u sistemski važnim bankama u FBiH, čiji je obuhvat bio različit, u zavisnosti od toga da li se u njima provodio AQR u 2017. godini.

2.1.2. Kontrole ostalih banaka u FBiH

Ostale banke u FBiH, kao i Razvojna banka Federacije BiH, ukupno njih devet, su također bile predmetom neposrednih kontrola na licu mjesta tijekom 2017. godine. Ova grupa banaka, manjih po veličini aktive, tržišnom udjelu i značajnosti za bankovni sustav FBiH, je vrlo heterogena i zahtijevala je različit pristup i obuhvat kontrola, u zavisnosti od financijskog stanja, vrste i razine rizika koje preuzimaju u svom poslovanju, odnosno supervizorske ocjene kvalitete i upravljanja rizicima.

Dio banaka u ovoj grupi, a na temelju dosadašnjeg nadzora, zbog ocjene financijskog stanja i poslovanja, bile su nadzirane u većem opsegu, jer su se izlagale većim rizicima u poslovanju. Nadzor ovih banaka baziran je na kontrolama prema riziku, odnosno upravljanja ključnim rizicima, najčešće kreditnim rizikom i rizikom kapitala.

Nakon značajnih i složenih statusnih promjena pripajanja, koje su se odvijale u drugoj polovici 2016. godine, bilo je nužno u 2017. godini obaviti i dvije opsežne kontrole poslovanja u ishodnim bankama, kako je i planirano. Ove kontrole su zahtijevale značajan angažman ljudskih resursa i dulje trajanje kontrola.

AQR u 2017. godini se obavljao i u tri banke iz ove grupe. Pošto se AQR u 2016. godini proveo u četiri banke iz ove grupe, isto je značilo obvezu Agencije da u 2017. godini izvrši kontrolu provedbe programa banaka za otklanjanje slabosti koje su ustanovljene AQR-om. On-site kontrole prema riziku (kvaliteta aktive) su obavljene u tri banke, a u četvrtoj banci kroz opsežnu kontrolu poslovanja. Kontrola prema riziku, upravljanje rizikom kapitala, obavljena je u jednoj banci.

Stupanj i kvaliteta izvršenja naloga ili usklađenosti sa ZoZKFU bio je predmet obavljenih 11 on-site kontrola, uključujući kontrolu u Razvojnoj banci Federacije BiH.

Obavljene su četiri kontrole usklađenosti sa ZoZKFU u poslovnim jedinicama na teritoriju FBiH za banke sa sjedištem iz RS-a u 2017. godini, iako je bila planirana jedna.

U bankama iz grupe ostalih banaka obavljena je ukupno 21 kontrola, od čega:

- dvije opsežne kontrole;
- četiri kontrole prema riziku;
- osam kontrola izvršenja naloga;
- tri kontrole usklađenosti sa ZoZKFU;
- četiri kontrole usklađenosti sa ZoZKFU za banke čije je sjedište u RS-u.

2.1.3. Zajedničke on-site kontrole sistemski važnih banaka sa ABRS-om i kolegiji supervizora u inozemstvu

U smislu jačanja mehanizma zaštite financijskog sektora i jačanja supervizorske suradnje, entitetske agencije za bankarstvo u BiH preuzele su obveze unapređenja MoU na polju supervizije (Stub I novog MoU-a). U 2017. godini su u više navrata obavljene aktivnosti na unapređenju i izradi prijedloga novih MoU. Navedene aktivnosti vode se u skladu s obvezama iz aranžmana s MMF-om i uz pomoć MMF-a. Na temelju obveza iz aranžmana sa MMF-om za 2017. godinu bilo je nužno ojačati i produbiti suradnju po pitanju nadzora sistemski važnih banaka u BiH, u smislu obavljanja zajedničkih kontrola u oba entiteta i neophodne razmjene informacija između institucija.

U tom smislu, izvršene su planirane aktivnosti kroz obavljene dvije kontrole u sistemski važnim bankama iz FBiH, u kojima su sudjelovali i supervizori iz ABRS-a. Isto tako, supervizori iz Agencije su sudjelovali u kontrolama u dvije sistemski važne banke iz RS-a.

S obzirom na potrebu formiranja kolegija za bankarsku superviziju, koji implicira obvezu zajedničkog rada na razmatranju, analizi i ocjeni supervizorskih nalaza sistemski važnih banaka, te ocjeni potrebnih korektivnih i drugih mjera ili sankcija za konkretne banke u postupku nadzora, poduzete su aktivnosti na izradi i nadogradnji MoU-a, kao osnova da se u praksu uvede funkcioniranje kolegija supervizora kao strateškog tijela. Međutim, taj proces još nije završen jer nisu u cijelosti završene aktivnosti na usuglašavanju sadržaja MoU-a, kao i suglasnosti drugih institucija o potpisivanju novog MoU-a.

Agencija je u 2017. godini sudjelovala u radu kolegija supervizora za određene banke čije je sjedište bankarskih grupa u Sloveniji (NLB grupa) i Austriji (Addiko grupa). U tom smislu, postoji dobra suradnja i mogućnosti zajedničkih kontrola ili razmjenjivanja informacija i nalaza, u skladu s potpisanim MoU.

Suradnja na polju zajedničkih kontrola banaka između dvije bankarske agencije je u cijelosti izvršena prema planu. Obavljene su po dvije zajedničke kontrole u sistemski važnim bankama u oba entiteta, ukupno četiri, kao i dvije posebne kontrole u segmentu upravljanja IT rizicima.

2.1.4. AQR za sistemski važne banke i preostale banke koje nisu do sada obavile AQR

Na temelju preuzetih obveza iz Pisma namjere MMF-a, u 2017. godini je uspješno proveden AQR, kojim je obuhvaćeno osam banaka iz FBiH, od čega pet najvećih sistemski važnih banaka. Ovim je okončan AQR, odnosno sve banke iz FBiH (izuzev Razvojne banke Federacije BiH) su kroz tri godine provele proces detaljnog pregleda imovine i procjene razine rizika, te definiranja umanjenja (gubitaka) koji iz toga proizlaze.

Za provedbu ovog vrlo zahtjevnog procesa, naročito u 2017. godini, angažirano je po dva kontrolora za svaku od osam banaka, koji su kontinuirano pratili i nadzirali ovaj proces.

Nadzor je otpočeo donošenjem rješenja koja su uručena bankama za obavljanje ovog složenog, te opsegom, vremenom, kao i brojem sudionika, vrlo zahtjevnog procesa, čiji su se rezultati na kraju priopćili i MMF-u. Tijekom izvještajne godine pratio se tijek postupka, analizirala dostavljena izvješća, pratio stupanj ispunjenja aktivnosti definiranih planom svakog vanjskog revizora (Deloitte, KPMG, PWC i Ernst & Young), održavali se redovni sastanci s vanjskim revizorima, obavljala intenzivna analiza i korespondencija, te davali odgovori i ocjene po mnogim otvorenim pitanjima. Zatim se po nacrtima revizorskih izvješća o provedenom AQR-u davala ocjena i komentar vezan za poštivanje Okvira za provedbu AQR-a, posebnog akta koji je Agencija donijela za provedbu ovoga procesa, te eventualno uspostavljeni dodatni zahtjevi prema vanjskim revizorima i bankama. Razmatrane su analize i obavljani razgovori s vanjskim revizorom, te izvršen pregled konačnih izvješća. Nakon okončanja i dobivanja revizorskih izvješća i adekvatne dokumentacije, utvrđeno je postojanje slabosti, te njihova razina i značajnost u upravljanju kreditnim rizikom. Naloženo je sačinjavanje programa za usklađivanje i otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om. Ovi programi i njihovo izvršavanje bit će predmetom kontrola u 2018. godini.

Rezultati AQR-a su potvrdili da većina banaka iz ove grupe ima solidan sistem upravljanja kreditnim rizikom, da adekvatno procjenjuju rezerviranja za kreditne i druge gubitke, te da

utvrđeni efekti nemaju značajan utjecaj na kapital i da je bankovni sustav FBiH u cjelini stabilan.

2.1.5. Uvođenje novog Postupka supervizorske provjere i procjene (SREP) kroz dugoročni projekt

Uvođenje novog supervizorskog pristupa - SREP-a započelo je krajem 2017. godine, kako je to definirano u suradnji sa SB koja pruža tehničku pomoć u ovom projektu. Kako se radi o dugoročnom projektu s trajanjem od tri godine (prve SREP procjene u 2020. godini), realizacija istog će se intenzivirati u narednom razdoblju.

Ovaj projekt znači uvođenje novog supervizorskog pristupa u nadzoru nad poslovanjem banaka i predstavlja najvažniji regulatorni proces procjene kapitala i likvidnosti svake pojedinačne banke u EU. S gledišta Agencije, to znači uvođenje jedinstvenih supervizorskih procedura i praksi, koje su prihvaćene i primjenjuju se u zemljama članicama EU. SREP se sastoji od više komponenti - analize poslovnog modela svake banke, analize i procjene rizika kapitala i likvidnosti, kao i unutarnjih kontrola, drugih strukturalnih rizika, internog upravljanja i dr. Projekt se istodobno provodi u entitetskim agencijama za bankarstvo.

U 2017. godini su definirani osnovni pravci djelovanja, faze realizacije projekta (tri faze), okvirni rokovi i projektna struktura koja će rukovoditi procesom i četiri radne grupe (kontrolora), koje će u narednom razdoblju sudjelovati u realizaciji projekta. Projekt treba obuhvatiti izradu priručnika za supervizore, operativni model za SREP (program supervizorskog nadzora, operativne procedure, organizacijska struktura i strukture upravljanja), edukaciju kadrova, testiranje i validaciju odabranog operativnog modela, raspravu s bankarskim sektorom, kao i implementaciju i prve SREP procjene banaka.

Ove aktivnosti su neophodne kako bi se ostvarilo približavanje i zadovoljavanje uvjeta za pridruživanje EU, u okviru kojih je neophodno pristupiti promjeni postojećeg supervizorskog postupka (CAMELS) i postepeno prijeći na primjenu SREP-a. U smislu implementacije, nalazimo se u početnoj fazi primjene modela mjerenja kapitala po Bazel III/CRD IV/CRR, nakon što je usvojen set nove regulative tijekom 2017. godine.

U ovaj projekt, u njegovoj početnoj fazi, uključeno je 15 kontrolora zajedno s rukovodećim osobljem organizacijskog dijela Agencije nadležnog za nadzor poslovanja banaka, te isto toliko osoba iz ABRS-a. Postojeći jedinstveni sustav za procjenu banaka od strane Agencije - CAMELS, koji je još uvijek u primjeni kod provjere i ocjene vrste i razine izloženosti rizicima koje banke imaju u svom poslovanju, će se napustiti uvođenjem novog supervizorskog pristupa (SREP-a).

2.1.6. Pregled opsega i strukture obavljenih on-site kontrola i drugih aktivnosti vezanih za neposrednu kontrolu poslovanja banaka

Tijekom 2017. godine izvršeno je ukupno 45 on-site kontrola u bankama, što je za 50% više u odnosu na planirani broj on-site kontrola (30).

Ukupan pregled planiranih i izvršenih on-site kontrola u 2017. godini, uključujući i on-site kontrole IS, daje se u sljedećoj tablici:

	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1.	Opsežne kontrole	2	2	100
2.	Ciljane kontrole	21	36	171
2.a.	Prema dominantnom riziku u poslovanju	7	8	114
2.b.	Izvršenja naloženih mjera	8	14	175
2.c.	Usklađenost sa ZoZKFU	4	12	300
2.d.	Sudjelovanje u kontrolama ABRS-a	2	2	100
	Ukupno (1.+2.)	23	38	165
3.	Kontrole IS	7	7	100
	UKUPNO (1.+2.+3.)	30	45	150

Sastavni dio ovog Izvješća su detaljni pregledi izvršenih on-site kontrola za razdoblje 1.1.-31.12.2017., prema vrstama kontrola i bankama u kojim je kontrola izvršena, a koji predstavljaju priloge ovog Izvješća i to:

- Prilog 1. - Pregled izvršenih opsežnih kontrola u bankama;
- Prilog 2. - Pregled ciljanih (namjenskih) kontrola prema riziku;
- Prilog 3. - Pregled ciljanih (namjenskih) kontrola izvršenja naloga (postkontrolni postupak);
- Prilog 4. - Pregled ostalih ciljanih (namjenskih) kontrola;
- Prilog 5. - Pregled kontrola upravljanja IS.

Kako je i planirano, obavljene su dvije opsežne kontrole poslovanja u bankama u kojima su u 2016. godini provedene značajne i zahtjevne statusne promjene pripajanja. Opsežne kontrole su najsloženije kontrole, te objektivno zahtijevaju veliki broj kontrolora i dulje razdoblje trajanja kontrola. Ove kontrole, sa gledišta obavljanja kontrola zasnovanih na riziku, nisu usmjerene i uključuju širi opseg provjera, ali zbog specifičnosti statusnih promjena bilo je neophodno da se obave.

Opsežne kontrole se u pravilu ne obavljaju dulje razdoblje, posebno ako se radi o banci sa stabilnim poslovanjem, dobrom organizacijom i solidnim upravljanjem rizicima. U predmetu ovakve kontrole je i ocjena poslovanja i kvalitete upravljanja rizicima po CAMELS sustavu tj. C- kapital, A - kvaliteta aktive, M - upravljanje i rukovođenje, E - zarada tj. profitabilnost banke, L - likvidnost i S - osjetljivost banke na tržišne rizike.

Postoji više vrsta ciljanih kontrola, ali su prema značaju i složenosti najvažnije ciljane kontrole prema riziku. Tijekom 2017. godine obavljeno je ukupno 36 ciljanih kontrola, što je za 71% više od planiranog, a od čega su osam kontrola prema riziku u poslovanju (kreditni rizik - šest kontrola, rizik kapitala - jedna kontrola i rizik koji se vezuje za korporativno upravljanje - jedna kontrola).

Značajno prekoračenje plana ostvareno je u segmentu kontrola izvršenja ranije danih korektivnih mjera, s obzirom da je planirano osam, a izvršeno 14 kontrola (neke samostalno, a neke u okviru ciljanih kontrola po riziku), kao i u segmentu usklađenosti sa ZoZKFU, s obzirom da je planirano četiri, a izvršeno 12 kontrola.

To je, prije svega, rezultat većeg broja raspoloživih supervizorskih dana za obavljanje kontrola i to zbog optimiziranja drugih aktivnosti i manjeg angažmana na Projektu SREP-a, nego što je planirano za 2017. godinu.

Kontrola kvalitete aktive i upravljanja kreditnim rizikom najvećim dijelom je bila obuhvaćena kroz obavljanje AQR-a (osam banaka). Kontrola kvalitete aktive i upravljanja kreditnim

rizikom obavljena je još u šest ciljanih kontrola i kroz dvije opsežne kontrole, tako da se može konstatirati da je gotovo čitav bankarski sektor u FBiH u segmentu kvalitete aktive bio pod intenzivnim nadzorom.

Upravljanje kapitalom bilo je predmetom neposredne ciljane kontrole u jednoj banci koja iskazuje slabosti u upravljanju kapitalom. Ove kontrole su obuhvatile kvalitetu upravljanja kapitalom, politike i procedure upravljanja kapitalom, sposobnosti koje se vezuju za vlasnika i preuzete obveze, snagu kapitala, plan kapitala, obračun adekvatnosti kapitala, način dokapitalizacije i usklađenost sa zakonom, postojanje nedopuštenih koncentracija kreditnih rizika koje upućuju na nedostatak kapitala, te postavljanje ograničenja u poslovanje i poštivanje istih.

Ciljanim kontrolama neke su banke kontrolirane u više navrata, u zavisnosti od predmeta ciljane kontrole, prema dominantom riziku, izvršenju naloga ili usklađenosti sa ZoZKFU.

Ciljane kontrole prema riziku rezultirale su značajnim korektivnim mjerama u svim bankama u vidu rješenja Agencije o izdavanju pisanog naloga, s konkretnim nalogima i rokovima za njihovo izvršenje i pojačanim nadzorom nad provedbom istih.

Banke su u postkontrolnom postupku bile obvezne dostavljati Agenciji dodatna izvješća, informacije o izvršenju danih korektivnih mjera, dokaze o izvršenju korektivnih mjera, informacije o stupnju izvršenja naloženih mjera. Ovaj postupak zahtijevao je najveći angažman kontrolora iz nadležnog organizacijskog dijela Agencije za kontrolu poslovanja banaka putem izvješća (off-site kontrola), kojem su se pridruživali on-site kontrolori u smislu sudjelovanja na sastancima, na kojima se s bankom razmatra i analizira kvaliteta izvršenja naloženih mjera. Kako su u 2017. godini i dalje u pojačanom nadzoru bile četiri banke, značajan dio vremena u nadzoru odnosio se na praćenje izvršenja korektivnih mjera u tim bankama. Postkontrolni postupci za preostale banke bili su uobičajeni, bez potrebe učestalijeg razmatranja statusa izvršenja naloga.

U segmentu usklađenosti sa ZoZKFU izvršeno je 12 kontrola, od čega se četiri kontrole odnose na kontrole u poslovnim jedinicama u FBiH banaka sa sjedištem u RS-u. U slučaju konstatiranih neusklađenosti, dane su odgovarajuće korektivne mjere i zahtjevi za usklađivanje i pokrenute prekršajne - sankcijske mjere.

Tijekom 2017. godine sve banke, kao i Razvojna banka Federacije BiH, bile su obuhvaćene bar jednom vrstom kontrole na licu mjesta.

U okviru navedenih poslova i aktivnosti koje je izvršio nadležni organizacijski dio Agencije za on-site kontrolu, može se kvantificirati broj sačinjenih, razmatranih i donesenih sljedećih osnovnih akata, zaključno sa 31.12.2017.:

- 29 naloga za kontrolu banaka;
- 29 zapisnika o obavljenim kontrolama;
- sudjelovanje u izradi dva zapisnika o obavljenim kontrolama ABRIS-a;
- jedna dopuna zapisnika o obavljenoj kontroli;
- 25 informacija za Odbor za superviziju;
- dvije prezentacije nalaza, nakon opsežne kontrole poslovanja;
- dva odgovora na prigovor;
- tri upozorenja;
- 20 rješenja o izdavanju pismenog naloga;

- 20 zaključaka o načinu praćenja korektivnih mjera;
- dvije strategije nadzora za banke u pojačanom nadzoru;
- pet zaključaka o obustavi postupka;
- veći broj suglasnosti vezanih za raspolaganje zapisnikom;
- redovna izvješća organima upravljanja i rukovođenja Agencijom o izvršenju planiranih zadataka i statusu banaka u procesu nadzora (mjesečna izvješća za UO, polugodišnja i godišnja izvješća o obavljenim kontrolama i izvješća o radu nadležnog organizacijskog dijela Agencije za on-site kontrolu banaka);
- godišnje i polugodišnje izvješće o stanju u pojedinačnim bankama nakon obavljenih kontrola;
- godišnji plan kontrola i program rada nadležnog organizacijskog dijela za on-site kontrolu banaka;
- četiri kvartalna plana on-site kontrola i jedna dopuna kvartalnog plana.

2.1.7. Ostali poslovi

Sukladno zahtjevima i potrebama, nadležni organizacijski dio Agencije za on-site kontrolu banaka je tijekom 2017. godine izvršio i ostale poslove, od kojih su najznačajniji:

- priprema za održavanje redovnih posjeta MMF-a vezanih za EFF aranžman, rad s predstavnicima MMF i SB po pitanju održavanja stabilnosti bankovnog sustava i razmatranje poduzetih aktivnosti, izrada i promjene regulative, rad na AQR-u, analizi izvješća AQR-a obavljenih za osam banaka, te poduzetim mjerama po istom, razmatranje određenih kretanja u bankarskom poslovanju, naročito u segmentu kreditnih rizika i njihove eskalacije, u segmentu kapitala i njegove adekvatnosti da pokrije rizike, rezultata stres testiranja, likvidnosti i dr.;
- rad na jačanju MoU o financijskoj stabilnosti zajedno sa ABRS-om uz podršku MMF-a;
- u zadnjem kvartalu 2017. godine pripremljeni su i održani sastanci sa svim vanjskim revizorima koji su dobili suglasnost za obavljanje revizije godišnjih izvješća za 2017. godinu. Predmet sastanaka je, prije svega, bila revizija godišnjih izvješća, kvalitete dobivenih izvješća, naročito u segmentu primjene MRS 39/37, te početka primjene MSFI 9, s posebnim naglaskom na provedenom AQR-u, kao i nalazima obavljenih on-site kontrola u bankama, te slabostima prethodnih revizija.

2.2. Posredne kontrole banaka putem izvješća (off-site kontrola)

Kontrolu, odnosno nadzor banaka putem izvješća obavlja nadležni organizacijski dio Agencije za off-site kontrolu i isti obuhvaća: prikupljanje, pregled i kontrolu izvještajnih podataka, te analize financijskog i operativnog stanja banaka na temelju podataka iz propisanih regulatornih izvješća koja su banke dužne dostavljati Agenciji, seta dodatnih izvješća koja banke dostavljaju po zahtjevu Agencije, nalaza (zapisnika) on-site kontrole, zatim podataka iz izvješća drugih institucija, izvješća vanjskog revizora o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja banaka, ostalih podataka, dokumentacije i informacija koje banke dostavljaju Agenciji i svih drugih raspoloživih podataka o poslovanju banaka i njihovom financijskom stanju.

Cilj off-site financijskih analiza je kontinuirani nadzor i periodična procjena financijskog stanja i poslovanja pojedinačnih banaka i sustava kao cjeline, rano otkrivanje problema ili potencijalnih rizika pojedinačnih banaka ili sustava kao cjeline, kontrola usklađenosti rada banaka i primjene propisa i održavanja standarda propisanih odlukama Agencije i poduzimanje i nalažanje korektivnih i/ili sankcijskih mjera.

U 2017. godini, u skladu s Programom rada Agencije za 2017. godinu, nadležni organizacijski dio Agencije za off-site kontrolu banaka je proveo sljedeće aktivnosti:

- 1) pregled, kontrolu i analizu dostavljenih izvješća banaka i svih ostalih raspoloživih informacija i dokumentacije, te su na temelju istih, izrada redovnih kvartalnih analiza banaka u FBiH;
- 2) financijsku analizu jednog ili više rizičnih segmenata koji su predmet planirane ciljane on-site kontrole ili ukupnog poslovanja banke, kada je planirana opsežna on-site kontrola banke, s preporukama o najvažnijim, najrizičnijim dijelovima i stavkama koje bi trebalo posebno obuhvatiti kontrolom ili koje treba dodatno provjeriti na licu mjesta (u banci) i prezentacija timu on-site kontrolora u fazi pripreme on-site kontrole, a sukladno procedurama za usklađivanje aktivnosti off-site i on-site kontrole;
- 3) provedba postkontrolnog nadzora banaka, praćenjem izvršenja naloženih mjera na temelju podataka, informacija i dokumentacije dostavljene od strane banke i izrada internih informacija o postupanju banke po naloženim mjerama;
- 4) poduzimanje korektivnih i/ili sankcijskih mjera prema bankama (pismo upozorenja ili rješenje o izdavanju pismenog naloga s konkretnim mjerama i rokovima za otklanjanje nepravilnosti i nezakonitosti utvrđenih kontrolom dostavljenih izvještajnih podataka ili u procesu postkontrolnog postupka i/ili podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka);
- 5) izrada sveobuhvatnih kvartalnih informacija o bankovnom sustavu FBiH;
- 6) izrada drugih pregleda, informacija i izvješća za interne potrebe i potrebe vanjskih korisnika u zemlji i inozemstvu;
- 7) dostavljanje kvartalnih podataka CBBiH i Misiji MMF-a u BiH za FSIs i makro stres (top-down) testove (po metodologiji CBBiH i MMF-a);
- 8) suradnja i razmjena informacija kroz standardizirane formate izvješća (godišnje Supervizorsko izvješće i kvartalne informacije-Newsletter) s nadležnim institucijama-regulatornim tijelima zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke iz FBiH;
- 9) sudjelovanje na dva kolegija supervizora:
 - bankarske grupe u Austriji, čija je članica banka sa sjedištem u FBiH, na poziv austrijskog supervizora (FMA), u svojstvu promatrača,
 - bankarske grupe u Sloveniji, čija je članica banka sa sjedištem u FBiH, na poziv slovenskog regulatora (Banka Slovenije);
- 10) u procesu postkontrolnog postupka kod pet banaka praćenje poduzetih aktivnosti i mjera na provedbi programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om, provedenog u 2016. godini (na financijski datum 31. 12. 2015.);
- 11) praćenje odvijanja AQR-a provedenog kod osam banaka u 2017. godini (na financijski datum 31. 3. 2017.) u svim fazama: praćenje periodičnih informacija revizora o statusu i napretku AQR-a, analiza dostavljenog nacрта izvješća o AQR-u, dostava zahtjeva vanjskom revizoru za izmjenu i/ili dopunu nacрта izvješća o AQR i sastanci s vanjskim revizorima, analiza konačnog izvješća o AQR-u, zahtjevi prema bankama za otklanjanje nedostataka utvrđenih AQR-om, te praćenje postupanja banaka po istom u postkontrolnom postupku;
- 12) rad na odgovorima na pitanja iz Upitnika EK za BiH, u dijelu koji se odnosi na financijski sektor i zakonodavni i regulatorni okvir kojim se uređuje poslovanje financijskih institucija koje su pod nadzorom Agencije;
- 13) rad na implementaciji preporuka FSAP misije, uz tehničku pomoć MMF-a, u okviru projekta Jačanje mehanizma zaštite financijskog sektora i supervizorske suradnje, u dvije oblasti:

- MoU, s fokusom na Stub I: Suradnja i koordinacija u superviziji banaka-suradnja između entitetskih agencija za bankarstvo i entitetskih agencija za bankarstvo sa CBBiH
 - usuglašavanje zajedničke metodologije za utvrđivanje domaćih sistemski važnih banaka (Agencija, ABRS, CBBiH i AOD);
- 14) sudjelovanje svih off-site kontrolora u imenovanim podgrupama za izradu podzakonske regulative i pratećih provedbenih akata (uputa, smjernica);
 - 15) sudjelovanje u pripremi i/ili davanje mišljenja i komentara na prijedloge/nacrte novih propisa Agencije, akata dostavljenih od drugih institucija itd.;
 - 16) održavanje sastanaka s predstavnicima banaka, vanjskim revizorima, CBBiH, AOD-a, ABRS-a, MMF-a, SB, drugih stranih institucija i sl.

2.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvješća i u postkontrolnom postupku

Sukladno rokovima i dinamici dostavljanja propisanih izvješća, nadležni organizacijski dio Agencije za off-site kontrolu banaka je redovno zaprimao, pregledavao i kontrolirao izvješća banaka, ostale informacije i podatke o poslovanju banaka i na temelju istih analizirao financijsko stanje banaka, trendove u poslovanju te profil, razinu i trend rizika kojima su banke izložene. Kontinuirani nadzor se obavljao nad svim bankama u FBiH (15 banaka) i Razvojnog bankom Federacije BiH.

Druga značajna aktivnost off-site kontrola odnosila se na praćenje banaka u postkontrolnom postupku, odnosno analiza dokumentacije, izvješća i ostalih informacija koje su banke dostavljale kao dokaz o postupanju po naloženim mjerama, izdanim nakon obavljenih on-site kontrola (ciljanih po segmentu ili opsežne). Veći broj on-site kontrola, kao i provedeni AQR kod pet banaka u 2016. godini, rezultirao je povećanjem broja izdanih mjera za otklanjanje slabosti i nepravilnosti utvrđenih u kontroliranim segmentima i AQR-om, a time i na značajno povećanje ovoga dijela posla u off-site kontroli. Opsežnost akata i dokumentacije koje su banke dostavljale u postkontrolnom postupku, posebno vezano za segment kvalitete aktive (osobito izvješća o realizaciji planova upravljanja nekvalitetnom aktivom) i provedba programa banaka za otklanjanje nepravilnosti i slabosti utvrđenim AQR-om, zahtijevalo je, u odnosu na prethodne godine, znatno veći angažman off-site kontrolora i izradu većeg broja internih informacija o postupanju banke po naloženim mjerama za odgovorne on-site kontrolore.

U 2017. godini nastavljeni su pozitivni trendovi u bankarskom sektoru u FBiH iz prethodne dvije godine, prije svega u dva ključna segmenta: rast i razvoj ukupnog sektora i kreditno poslovanje. Posebno treba istaknuti pozitivna kretanja u segmentu kvalitete aktive, odnosno daljnje smanjenje udjela nekvalitetnih kredita, što je rezultat, s jedne strane, trajnog otpisa nenaplativih kredita, kao i pojačanih aktivnosti banaka na naplati, a s druge strane, umjerenog kreditnog rasta. Zbog navedenog, razina kreditnog rizika ocijenjena je kod tri banke niskom, kod osam banaka srednjom, a kod pet banaka visokom. Što se tiče trenda kreditnog rizika, kod deset banaka ocijenjen je stabilnim, kod dvije banke padajućim, a kod četiri banke imao je rastući trend (u 2016. godini kod pet banaka), što je posljedično utjecalo na rast rizika kapitala kod nekoliko banaka, ali je ocjena da je bankarski sektor u FBiH i dalje adekvatno kapitaliziran. Banke su nastavile s reorganizacijom poslovne mreže i racionalizacijom troškova poslovanja, kroz smanjenje operativnih i kamatnih rashoda. Stagnacija kamatnih prihoda, zbog pada aktivnih kamatnih stopa, uz istodobno zabilježeni daljnji pad i pasivnih kamatnih stopa, većina banaka u sustavu, posebno najvećih, kompenzirala je rastom operativnih prihoda kroz povećanje postojećih i uvođenjem novih naknada za izvršene usluge, što je u konačnici rezultiralo najboljim ostvarenim financijskim rezultatom do sada i tih banaka i bankarskog sektora.

Likvidnost bankarskog sektora je bila na zadovoljavajućoj razini, a kod jednog broja banaka i dalje je evidentan problem nepovoljne ročne i sektorske strukture izvora, primarno depozita.

Fokus off-site kontrola u 2017. godini bio je, kao i u 2016. godini, na kreditnom riziku, zatim riziku kapitala i likvidnosti.

Kao i prethodnih godina, pod posebnim, kontinuiranim pojačanim nadzorom bile su banke za koje je utvrđeno da imaju značajne slabosti u poslovanju, te banke koje imaju slabosti u određenim rizičnim segmentima poslovanja (najviše kvalitete aktive i koncentracije kreditnog rizika) i kojima je Agencija naložila poduzimanje mjera i aktivnosti za otklanjanje utvrđenih slabosti i nepravilnosti i poboljšanje praksi upravljanja kreditnim i ostalim značajnim rizicima. Ostale banke su kontinuirano nadzirane putem pregleda i analize podataka iz regulatornih izvješća, zatim dokumentacije, informacija i dodatnih izvješća koje su banke dostavljale na zahtjev i po nalogu Agencije, kao i ostale dostupne dokumentacije.

U 2017. godini obavljene su sljedeće aktivnosti planirane Programom rada Agencije za 2017. godinu:

- 1) urađene su 64 kvartalne financijske analize za 16 banaka, koje su bile u redovnom nadzoru i to na sljedeće financijske datume: 31. 12. 2016., 31. 3. 2017., 30. 6. 2017. i 30. 9. 2017.;
- 2) tri banke, kod kojih su on-site kontrolom i kontinuiranim off-site nadzorom utvrđene značajnije slabosti u poslovanju i slabe prakse upravljanja rizicima, bile su pod posebnim, pojačanim nadzorom i imale obvezu češćeg izvješćivanja Agencije o poduzetim i provedenim mjerama na poboljšanju ukupnog operativnog i financijskog stanja banke. Također, pod pojačanim nadzorom je bila i jedna banka koja je u 2016. godini imala statusnu promjenu pripajanja druge banke, s obzirom da su određene slabosti u upravljanju rizicima iz pripojene banke imale utjecaj na ishodnu banku. Urađeno je 35 detaljnih internih informacija o postupanju navedenih banaka po naloženim mjerama i efektima na ukupno poslovanje i/ili određene poslovne segmente. Sukladno usvojenoj strategiji nadzora, s predstavnicima ovih bankama održano je više sastanaka, s ciljem praćenja i analize stupnja provedbe naloženih mjera i efekata na poslovanje banke;
- 3) pod pojačanim nadzorom kreditnog rizika, kao dominantnog rizika u poslovanju, bilo je osam banaka, zbog razine rizika (srednje ili visoke izloženosti kreditnom riziku) i konstatiranih slabosti u praksama upravljanja istim ili su nastavljeni negativni trendovi (značajan rast kredita s posebnom napomenom-B kategorija i/ili nekvalitetnih kredita i loših pokazatelja kvalitete kreditnog portfelja). Agencija je bankama (pet banaka) kod kojih je utvrđena visoka izloženost kreditnom riziku, naložila izradu plana za upravljanje nekvalitetnom aktivom i češće izvješćivanje Agencije dostavljanjem izvješća o realizaciji plana i dodatne dokumentacije o poduzetim i realiziranim aktivnostima na smanjenju nekvalitetne aktive i poboljšanju kvalitete aktive i praksi upravljanja kreditnim rizikom. Urađeno je ukupno 45 internih informacija za odgovorne on-site supervizore o izvršenom nadzoru u postkontrolnom postupku praćenja provedbe naloženih mjera;
- 4) kontinuirani off-site nadzor u redovnom postkontrolnom postupku je bio nad četiri banke, praćenjem izvršavanja naloženih mjera za otklanjanje uočenih nepravilnosti i neusklađenosti u njihovom poslovanju. Urađeno je 13 internih informacija za odgovorne on-site supervizore o izvršenom nadzoru u okviru off-site postkontrolnog postupka;
- 5) zaposlenici organizacijskog dijela Agencije nadležnog za off-site kontrolu sudjelovali su na više sastanaka s predstavnicima banaka, vezano za izvršavanje naloženih mjera i aktivnosti koje je banka poduzela s ciljem otklanjanja nepravilnosti i slabosti u poslovanju, zatim za uočene negativne trendove u određenim segmentima ili ukupnom poslovanju, za

izvješćivanje i/ili probleme i nejasnoće koje su bile rezultat značajnih promjena u određenim segmentima poslovanja i sl.

U 2017. godini, na temelju prijedloga organizacijskog dijela nadležnog za off-site kontrolu, Agencija je prema bankama poduzela sljedeće korektivne i/ili sankcijske mjere:

- 1) za pet banaka izdala pisana upozorenja koja su se odnosila na razne segmente poslovanja: kašnjenje u dostavi ili nedostavljanje izvješća o postupanju po naloženim mjerama, poduzimanje aktivnosti na ispunjavanju stope zaštitnog sloja za očuvanje kapitala i sl.;
- 2) za jednu banku podnesena je prekršajna prijava zbog stope adekvatnosti kapitala ispod naložene minimalne stope kapitala.

2.2.2. Izrada informacija o bankovnom sustavu FBiH

Nakon kontrole i obrade izvješća banaka, sačinjeno je ukupno pet informacija o bankovnom sustavu u FBiH za potrebe rukovodstva i organa upravljanja Agencijom i u svrhu vanjskog izvješćivanja, u skladu sa zakonskim propisima i to:

- 1) dvije godišnje informacije o bankovnom sustavu FBiH na dan 31. 12. 2016. (po privremenim i konačnim podacima);
- 2) kvartalna informacija o bankovnom sustavu FBiH sa stanjem 31. 3. 2017.;
- 3) kvartalna informacija o bankovnom sustavu FBiH sa stanjem 30. 6. 2017.;
- 4) kvartalna informacija o bankovnom sustavu FBiH sa stanjem 30. 9. 2017.

Također, za potrebe rukovodstva Agencije urađene su kratke informacije o bankovnom sustavu u FBiH na navedene datume.

2.2.3. Kontinuirano praćenje provedbe AQR-a u 2017. godini

Sukladno nalogu Agencije, osam banaka je u 2017. godini imalo obvezu obavljanja detaljnog pregleda aktive. Zaduženi off-site kontrolori kontinuirano su pratili sve aktivnosti, kako banke, tako i vanjskih revizora na provedbi AQR-a, što je uključivalo: redovnu komunikaciju s vanjskim revizorima koji su obavljali AQR, praćenje redovnih izvješća revizora o statusu i provedenim aktivnostima na angažmanu AQR-a s ciljem osiguranja odvijanja procesa sukladno dostavljenom planu obavljanja AQR-a, davanje dodatnih pojašnjenja odredbi Okvira za provedbu AQR-a, analizu i pregled nacрта izvješća o AQR-u, zahtjeve prema vanjskom revizoru za izmjenu i/ili dopunu izvješća o AQR-u i sastanke s vanjskim revizorima s ciljem dodatnih pojašnjenja vezano za zahtjeve Agencije za korekciju nacрта izvješća, pregled, kontrolu i analizu konačnog izvješća, zahtjev prema sedam banaka da dostave plan aktivnosti na otklanjanju slabosti i nepravilnosti utvrđenih AQR-om, izdavanje Rješenja jednoj banci za dostavu Programa na otklanjanju slabosti i nedostataka utvrđenih AQR-om, u okviru postkontrolnog postupka, te praćenje postupanja banaka na implementaciji preporuka vanjskog revizora danih u izvješću o AQR-u, na temelju informacija i izvješća koje su banke dužne kvartalno dostavljati Agenciji.

2.2.4. Ostali poslovi

Sukladno zahtjevima i potrebama, organizacijski dio Agencije je u okviru nadležnosti za off-site kontrolu obavljao i ostale poslove od kojih su najznačajniji:

- 1) suradnja i razmjena informacija sa supervizorskim institucijama zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH,

- na zahtjev nadzornog organa Slovenije urađeno je Supervizorsko izvješće (SREP) za 2016. godinu za NLB banku d.d. Sarajevo-članica NLB Grupe, te su dostavljene četiri redovne kvartalne supervizorske informacije (Newsletter) za potrebe nadzora banaka na konsolidiranoj osnovi,
 - na zahtjev nadzornog organa u Austriji (FMA) urađeno je Supervizorsko izvješće (SREP) za 2016. godinu za Addiko bank d.d. Sarajevo-članica Addiko Grupe. Također, za ovu banku i još dvije banke, članice bankarskih grupacija iz Austrije: Sparkasse Bank d.d. Sarajevo (članica ERSTE Grupe) i Raiffeisen Bank BiH d.d. Sarajevo (članica Raiffeisen Grupe), dostavljene su četiri redovne kvartalne supervizorske informacije (Newsletter), dok je za Sberbank BH d.d. Sarajevo (članica Sberbank Europe AG), u skladu sa zahtjevom FMA, dostavljen Newsletter sa 31. 12. 2016. i 30. 6. 2017.,
 - off-site kontrolori su, na poziv nadzornih institucija, a u skladu s potpisanim MoU, prisustvovali na tehničkim kolegijima za NLB Grupu u Sloveniji (u lipnju 2017. godine, u svojstvu sudionika), gdje su prezentirali sažetak SREP izvješća s pojedinačnom ocjenom rizika po segmentima i sveukupnom ocjenom na razini banke, a u kontekstu JRAD procesa i Addiko Grupu u Austriji (u siječnju 2017. godine, u svojstvu promatrača, a tema su bili planovi oporavka);
- 2) u suradnji sa MMF-om, CBBiH i ABRS-om u 2017. godini nastavljen je projekt provođenja stres testova za procjenu razine otpornosti bankarskog sektora. Agencija je u 2017. godini dostavila CBBiH i MMF-u podatke za stres testove, pojedinačno po bankama, za 2016. godinu i za tri kvartala 2017. godine. Sukladno aktu „Smjernice za izradu testova na stres i korištenje prudencijalnih instrumenata u CBBiH, FBA i ABRS“, održano je više sastanaka s predstavnicima CBBiH, na temu provedbe stres testova (pretpostavki, podataka, rezultata i sl.). CBBiH je redovito dostavljala Agenciji rezultate stres testova, koji su analizirani i, po potrebi, održani su sastanci s predstavnicima banaka kod kojih su rezultati stres testa pokazali dokapitalizacijske potrebe u jednom i/ili oba scenarija i jednom ili oba razdoblja, a od banaka je zatraženo da iste uključe u planove kapitala, s ciljem jačanja kapitalne osnove i održavanja razine kapitala adekvatnog postojećoj i potencijalnoj izloženosti riziku i stupnju i kompleksnosti rizika kojima je banka izložena u poslovanju;
 - 3) redovito kvartalno dostavljanje izvješća o FSI's za CBBiH za banke u FBiH;
 - 4) Agencija je i u 2017. godini redovito (kvartalno) dostavljala MMF-u prudencijalne podatke i FSI za banke u FBiH;
 - 5) u okviru projekta “Jačanje mehanizma zaštite financijskog sektora i supervizorske suradnje”, uz tehničku pomoć eksperata MMF-a, a što je ujedno obveza propisana entitetskim zakonima o bankama, Agencija, CBBiH, ABRS i AOD započeli su zajednički rad na sačinjavanju nove Metodologije za utvrđivanje sistemski važnih banaka, koja treba biti usuglašena između navedenih institucija;
 - 6) u segmentu praćenja izloženosti banaka riziku likvidnosti, posebno je praćena razina izloženosti u izvorima (depozitnim i kreditnim) prema bankarskim grupama čije su članice banke iz FBiH. Kod nekoliko banaka koje su u većinskom vlasništvu rezidenata iz BiH pod pojačanim nadzorom su bile koncentracije u depozitima prema određenim deponentima, posebno iz sektora javnih poduzeća, u odnosu na novčana sredstva, što može biti potencijalna opasnost za likvidnosnu poziciju banke;
 - 7) suradnja i korespondencija s ostalim institucijama u zemlji i inozemstvu (CBBiH, ABRS, AOD, UBBiH, Ured SB u BiH, DEP, EBRD, BSCEE itd.);
 - 8) u sklopu održavanja redovnih kontakata i suradnje s vanjskim revizorima, u prosincu 2017. godine održani su pojedinačni sastanci s pet revizorskih kuća koje su dobile suglasnost Agencije za obavljanje revizije financijskih izvještaja banaka za 2017. godinu;
 - 9) dva off-site kontrolora, člana Projektnog tima, sudjelovala su u:

- radu tima na izradi dva QIS-a vezana za primjenu novog regulatornog okvira iz: Stuba I, u segmentu kreditnog rizika i Stuba II u segmentu upravljanje rizicima i ICAAP-u;
 - tri podgrupe za izradu podzakonskih akata u skladu s odredbama ZoB-a, odnosno u radu na pripremi prijedloga sljedećih podzakonskih akata Agencije: Odluke o upravljanju rizicima u banci, Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci i Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke;
 - izradi prijedloga provedbenih akata – Smjernica o izvješćivanju Agencije o primjeni ICAAP-a, uključujući i Izvješće o primjeni ICAAP-a i Upute za popunjavanje Izvješća banke o primjeni ICAAP-a koji se dostavlja Agenciji, Upute o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a i Upute za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost;
- 10) šest off-site kontrolora su, kao članovi dvije podgrupe za izradu podzakonske regulative, sudjelovali u izradi prijedloga Odluke o planovima oporavka banke i bankarske grupe i Odluke o vanjskoj reviziji i sadržaju revizije u bankama;
 - 11) nakon objave podzakonskih akata navedenih u prethodnim točkama (9) i (10), off-site kontrolori su sudjelovali u pripremi prijedloga odgovora na upite banaka i drugih osoba koji se odnose na predmet odluka u čijoj izradi su sudjelovali;
 - 12) priprema prijedloga odgovora na Upitnik EK za BiH, u dijelu koji se odnosi na bankarski sektor;
 - 13) zaposlenici organizacijskog dijela Agencije nadležnog za off-site kontrolu sudjelovali su na više seminara, radionica i edukacija u zemlji i inozemstvu, iz područja Bazela III, bankarskih rizika, primarno kreditnog, planova oporavka, likvidnosti, bankarske supervizije, računovodstva (MRS i MSFI), revizije itd.

2.3. Kontrola IS u bankama

S ubrzanim napretkom IT, uočljiva je i sve veća njihova primjena u bankarskom poslovanju. Primjena modernih IT u bankarstvu je unaprijedila bankarsko poslovanje, prvo u području obrade velikog broja podataka i postizanja efikasnosti, a potom i u razvoju novih proizvoda i usluga koje se baziraju na novim IT. S primjenom novih IT povećava se i rizik koji njihova upotreba donosi sa sobom. Siguran IS podrazumijeva adekvatno upravljanje sljedećim međusobno povezanim karakteristikama IS: povjerljivošću, integritetom i dostupnošću informacija.

S ciljem da se ojača i ovaj vid posebnog nadzora banaka, kako bi se odgovorilo navedenim zahtjevima, krajem 2016. godine formirana je posebna organizacijska jedinica za kontrolu IS u bankama, u okviru organizacijskog dijela Agencije nadležnog za nadzor poslovanja banaka. U okviru organizacijske jedinice za kontrolu IS u bankama obavljaju se i neposredne (on-site) kontrole i posredne (off-site) kontrole upravljanja IT rizicima, kao i postupcima eksternalizacije određenih aktivnosti banke, a koje se najvećim dijelom odnose na upotrebu IT i IS u bankama.

2.3.1. On-site kontrole IS u bankama

Tijekom 2017. godine obavljeno je ukupno sedam on-site kontrola IS u bankama, kako je i planirano Programom rada Agencije za 2017 godinu i to:

- tri opsežne kontrole IS, od kojih je jedna kontrola obuhvatila i kontrolu izvršenja naloga i
- četiri ciljane kontrole prema određenim rizicima, od čega:
 - jedna kontrola rizika elektroničkog bankarstva,
 - dvije kontrole testiranja lokalnog informatičkog centra i izvršenja naloga i
 - jedna kontrola izvršenja naloga.

Opsežne kontrole IS u bankama obuhvaćaju kontrolu u skladu s podzakonskim aktima Agencije kojim se propisuje ovaj segment poslovanja banaka (Odluka o minimalnim standardima upravljanja informacijskim sustavima u bankama i Odluka o minimalnim standardima upravljanja eksternalizacijom), a obuhvaćaju sljedeće segmente:

- upravljačke kontrole, koje kao minimum uključuju pregled i analizu svih značajnih akata, odluka, strategije IS, operativnih planova, politike sigurnosti, procedura i druge dokumentacije koju banka posjeduje, a koja predstavlja osnovu za kvalitetno upravljanje IS, upravljanje rizicima vezanim za ugovorne odnose, organizaciju, kadrove i obuke, izvješća o stanju sigurnosti IS, revizije IS i drugo;
- logičke (tehničke) kontrole, u što spadaju kontrole pristupa svim ključnim segmentima IS, kao što su operativni sustavi, baze podataka, ključna bankarska aplikacija, aktivne mrežne komponente, sustav elektroničke pošte (e-mail), zatim procesi upravljanja resursima IS, korisničkim zahtjevima, razvojem i promjenama IS, incidentima, operativnim i sistemskim zapisima (engl. log), rezervnim kopijama podataka, antivirusnom zaštitom, kao i kvaliteta dokumentacije koju banka posjeduje;
- specijalne kontrole, kao što su plan oporavka IS i upravljanje kontinuitetom poslovanja, sustav elektroničkog bankarstva, sustav kartičnog poslovanja, te fizičke kontrole pristupa ključnim resursima IS;
- upravljanje eksternaliziranim uslugama kao posebno područje, a koje obuhvaća nadzor nad rizicima eksternaliziranih usluga, kvalitete usluga i slično.

Tijekom 2017. godine obavljene su ukupno tri opsežne kontrole IS banaka, od čega jedna kontrola IS banke koja je tijekom 2015. godine promijenila cjelokupni IS i dvije opsežne kontrole IS u bankama koje su tijekom 2016. godine imale statusne promjene (pripajanje) i u kojima je zbog toga došlo do značajnih promjena u IS.

Agencija je tijekom 2016. godine, kroz off-site kontrolu izvješća, redovito pratila procese pripajanja banaka u segmentu promjene IS i migracije podataka, kao i on-site kontrole u ključnim razdobljima realizacije tih procesa, a kako bi se ocijenila spremnost banaka na proces pripajanja, odnosno prelazak u produkcijski režim rada po izvršenim statusnim promjenama.

Pored navedenih opsežnih kontrola, obavljaju se i ciljane kontrole segmenata upravljanja IS, koje su u pravilu značajno detaljnije i dublje ulaze u rizike oblasti upravljanja IS koja je predmet kontrole.

Tijekom 2017. godine obavljene su četiri ciljane kontrole IS banaka i to:

- jedna ciljana kontrola se odnosila na upravljanje sustavom elektroničkog bankarstva, koji je eksternaliziran kod vanjskog pružatelja usluga. S obzirom da navedeni pružatelj usluga pruža usluge za dvanaest banaka u BiH, odnosno sedam banaka u FBiH, isti se smatra sistemski važnim pružateljem usluga. Navedena kontrola je izvršena zajednički s predstavnicima ABRS-a i istom su konstatirani značajni nedostaci u upravljanju rizicima sigurnosti sustava elektroničkog bankarstva. U vezi s navedenim, svim bankama koje koriste usluge navedenog pružatelja usluga naloženo je da do kraja 2017. godine, u okviru upravljanja rizicima eksternaliziranih usluga, otklone konstatirane nedostatke;
- druge dvije ciljane kontrole su se odnosile na kontrolu rizika osiguranja kontinuiteta rada IS u okviru teritorija BiH i kontrolu izvršenja naloga. U pojedinim bankama u FBiH cjelokupni IS, odnosno dijelovi ključne bankarske aplikacije s pripadajućim podacima su pohranjeni izvan teritorija BiH, što dovodi u pitanje mogućnost banke da osigura kontinuitet poslovanja u slučaju nedostupnosti primarnih/sekundarnih informatičkih centara koji se nalaze izvan BiH. U ovakvim slučajevima, regulativom je propisana obveza banke da osigura način

nastavka poslovanja, odnosno obavljanja kritičnih poslovnih procesa u okviru teritorija BiH, u slučaju nedostupnosti primarnih/sekundarnih informatičkih centara koji se nalaze izvan BiH. U vezi s navedenim, provode se kontrole testiranja lokalnih rezervnih informatičkih centara, u svrhu provjere mogućnosti nastavka kritičnih poslovnih procesa unutar teritorija BiH. U okviru ovih kontrola obavljene su i kontrole izvršenja naloga iz prethodnih kontrola Agencije;

- tijekom 2017. godine obavljena je i jedna ciljana on-site kontrole izvršenja naloženih mjera u banci u kojoj su prethodnom kontrolom konstatirani značajni nedostaci u upravljanju IT rizicima, te je izdan niz korektivnih mjera, koje su praćene u postkontrolnom postupku, te je na temelju navedenog praćenja utvrđena potreba za ciljanom on-site kontrolom izvršenja naloga.

Po izvršenim on-site kontrolama, provedeni su propisani postupci:

- sačinjavanja zapisnika o obavljenim kontrolama, njihovo analiziranje i razmatranje u okviru nadležnog organizacijskog dijela Agencije za nadzor poslovanja banaka, kao i dostavljanje istog banci;
- u slučaju prigovora na zapisnik, razmatranje istog i dostavljanje odgovora banci;
- pripremanja akata za Odbor za superviziju (informacija o obavljenim kontrolama i prijedloga korektivnih mjera), kao i razmatranja istih;
- izdavanja korektivnih mjera (naloga) bankama kojima su u kontroli utvrđene nepravilnosti ili nepridržavanja odredaba propisane regulative. Tijekom 2017. godine Agencija je za četiri banke poduzela supervizorske mjere u vidu izdavanja rješenja o izdavanju pismenih naloga za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti ili nepridržavanja propisa u ovom segmentu poslovanja.

2.3.2. Off-site kontrole IS

Praćenje, odnosno „follow-up“ izvršenja naloga izdanih rješenja Agencije radi se kontinuirano, kroz off-site analize redovnih izvješća uprave banaka, odnosno unutarnje revizije o statusu realizacije izvršenja naloga, kao i kroz obavljanje neposrednih on-site kontrola.

Izdavanjem rješenja banci, uspostavlja se obveza izvješćivanja od strane uprave banke, kao i unutarnje revizije banke prema Agenciji o statusu realizacije naloženih mjera. U okviru off-site kontrole IS redovito se analiziraju dostavljena izvješća i prati navedeni status realizacije naloženih mjera.

U 2017. godini održani su i redoviti godišnji sastanci s vanjskim revizorima IS banaka. Tim sastancima prethodi analiza dostavljenih izvješća vanjskih revizora u segmentu IS, s ciljem utvrđivanja kvalitete navedenih izvješća, usuglašenosti istih s dokumentom „Očekivanja Agencije vezanim uz obavljanje revizije informacijskog sustava u bankama od strane vanjskog revizora“, preporukama Agencije za ključne rizike IS s prethodnih održanih sastanaka, kao i uspoređivanje s rezultatima obavljenih on-site kontrola IS. Sastanci su rezultirali odgovarajućim preporukama i očekivanjima Agencije vezanim za naredne vanjske revizije IS i ključne oblasti i rizike IS na koje treba obratiti dodatnu pažnju.

Vezano za provođenje vanjske revizije IS u bankama od strane revizorskih društava, nadležni organizacijski dio Agencije za kontrolu IS u bankama je tijekom 2017. godine na redovnoj osnovi provodio pregled dostavljene dokumentacije od strane banaka, a koja se odnosila na zahtjeve banaka za dobivanjem suglasnosti za odabir vanjskih revizora IS. Nakon provedenih analiza, nadležni organizacijski dio Agencije za kontrolu IS u bankama je davao mišljenje nadležnom organizacijskom dijelu Agencije za licenciranje banaka, na način da je utvrđivao adekvatnost i potpunost dostavljene dokumentacije.

Tijekom 2017. godine, nadležni organizacijski dio Agencije za kontrolu IS u bankama je na redovnoj osnovi provodio pregled dokumentacije banaka, koja se odnosila na namjeru banaka da eksternaliziraju određene aktivnosti koje su od strane banaka bile procijenjene kao materijalno značajne aktivnosti. Nadležni organizacijski dio Agencije za kontrolu IS u bankama je u okviru svojih nadležnosti utvrđivao adekvatnost i potpunosti dostavljene dokumentacije, odnosno njenu usklađenost s regulativom.

Tijekom prve polovice 2017. godine provedena je odgovarajuća off-site analiza rizika vezanih za obavljanje SWIFT usluga u bankama u dijelu korištenja IS i uključenih rizika, a u svjetlu nedavnih zloupotreba u SWIFT poslovanju koje su se dešavale u svijetu. Kao rezultat provedene analize, nadležni organizacijski dio Agencije za kontrolu IS u bankama je na osnovi sigurnosnih kontrola koje su predložene od strane SWIFT-a, definirao listu obveznih i preporučenih kontrola koje banke trebaju primijeniti u segmentu SWIFT poslovanja, obvezu banaka o obavljanju analize uključenih rizika SWIFT sustava u okviru rizika IS, te obvezu obavljanja unutarnje i vanjske revizije IS u navedenom segmentu.

Tijekom prve polovice 2017. godine provedena je odgovarajuća off-site analiza rizika vezanih za sustav elektroničkog bankarstva u bankama, a u vezi s zloupotrebom navedenog sustava koja se dešavala kako u našoj zemlji, tako i u zemljama iz neposrednog susjedstva. Kao rezultat navedene analize, Agencija je naložila bankama da su dužne izvršiti odgovarajuću analizu rizika sustava elektroničkog bankarstva, a naročitu pažnju posvetiti analizi kontrola koje se odnose na monitoring transakcija elektroničkog bankarstva, s ciljem sprječavanja zloupotreba. Banke su bile dužne da provedene analize rizika dostave u Agenciju zaključno s trećim kvartalom 2017. godine.

Provedenom on-site kontrolom usluga elektroničkog bankarstva, konstatirani su određeni rizici i slabosti koji se odnose na pružatelja ove usluge. S tim u vezi, svim bankama koje su korisnici usluga ovog pružatelja usluga, Agencija je naložila da sačine i dostave odgovarajuće akcijske planove aktivnosti s definiranim vremenskim rokovima, s ciljem otklanjanja slabosti koje su evidentirane prilikom provođenja kontrole. Dostavljeni akcijski planovi banaka bit će predmetom off-site analiza u 2018. godini.

2.3.3. Ostali poslovi

Nakon stupanja na snagu novog ZoB-a, u prvom kvartalu 2017. godine, značajan dio aktivnosti nadležnog organizacijskog dijela Agencije za kontrolu IS u bankama bio je usmjeren na izradu novih podzakonskih akata koji reguliraju upravljanje IT rizicima i eksternalizacijom u bankama. Pripremljene su i usvojene nove odluke - Odluka o upravljanju informacijskim sustavima u bankama i Odluka o upravljanju eksternalizacijom, koje su usuglašene s odredbama ZoB-a, unaprijeđene u odnosu na ranije važeću regulativu sukladno uočenim nedostacima u njenoj primjeni, te prilagođene EU regulativi i EBA-inim smjernicama u ovom segmentu.

Tijekom 2017. godine pripremljen je i regulatorni okvir kako bi se uvela obveza izvješćivanja banaka i u oblasti upravljanja IS i eksternalizacijom (upute i prateći obrasci). Cilj ovog novog regulatornog okvira je da se unaprijede off-site kontrole IS kroz redovito izvješćivanje (na kvartalnoj odnosno godišnjoj osnovi) i analiziranje dostavljenih izvješća banaka.

U skladu s novim regulatornim okvirom, pripremljene su i nove Smjernice za vanjske revizore za obavljanje revizije IS u banci, koje je u siječnju 2018. godine donio direktor Agencije, nakon čega su objavljene na službenoj web stranici Agencije. Ovim Smjernicama su dane detaljnije

upute u vezi s obavljanjem vanjske revizije IS u banci, sukladno obvezama koje proističu iz odredbi ZoB-a, podzakonskih akata – odluka Agencije (Odluke o upravljanju informacijskim sustavom u banci, Odluke o upravljanju eksternalizacijom u banci, Odluke o vanjskoj reviziji i sadržaju revizije u banci i Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje suglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti), te sukladno dobrim praksama.

Pripremljen je i nacrt Priručnika za supervizore informacijskih sustava, koji sadrži upute, procedure i tzv. „kontrolne liste“ po pojedinim oblastima kontrole IT rizika i eksternalizacije. Planirano je da se navedeni interni dokument razmatra i usvoji u 2018. godini sukladno propisanim procedurama.

Tijekom 2017. godine Agencija je, putem odgovarajućih cirkularnih dopisa, obavještavala banke o napadima na IS, za koje je nadležni organizacijski dio za kontrolu IS u bankama imao saznanja da se provode, kako u našoj zemlji, tako i u neposrednom okruženju, a koji dolaze putem javne internetske mreže (informacije dobivene od Ministarstva unutarnjih poslova i dr.). Banke su informirane o prijevarama koje koriste organizirane kriminalne grupe, korištenjem sofisticiranih tehnika napada „phishing“ (lažno predstavljanje s ciljem osiguranja informacija) i „spoofing“ (lažno predstavljanje s ciljem ostvarenja autoriziranog pristupa). S tim u vezi, bankama je preporučena pažnja i potreba pojačanog nadzora nad IS, te primjene odgovarajućih preventivnih mjera.

Tijekom 2017. godine, u okviru nadležnog organizacijskog dijela za kontrolu IS u bankama, realizirane su sljedeće aktivnosti, odnosno sačinjeno, razmatrano, doneseno ili usvojeno:

- sedam zapisnika o izvršenim kontrolama;
- jedna interna informacija o obavljenoj kontroli;
- pet informacija o izvršenim kontrolama za Odbor za superviziju;
- četiri rješenja o izdavanju pismenog naloga;
- 12 analiza i davanja mišljenja vezanih za eksternalizaciju poslovnih aktivnosti banaka;
- 16 analiza i suglasnosti za odabir vanjskog revizora za reviziju IS banaka;
- tri analize i davanje mišljenja za eksternalizaciju unutarnje revizije IS banaka;
- sedam analiza izvješća s obavljenih testiranja rezervnih informatičkih centara;
- tri analize dokumentacije o incidentima koji se desili, a prijavljeni su Agenciji od strane banaka;
- jedna informacija za medije u vezi s hakerskim napadima na banke;
- dva dopisa bankama u vezi s tumačenjem regulative;
- šest cirkularnih dopisa bankama u vezi s različitim zloupotrebama IS i potrebnim kontrolama;
- redovna izvješća prema organima rukovođenja i upravljanja Agencijom o izvršenju planiranih zadataka.

2.4. Ostale značajne aktivnosti u segmentu nadzora poslovanja banaka

Tijekom 2017. godine zaposlenici organizacijskog dijela nadležnog za nadzor poslovanja banaka su, zajedno sa zaposlenicima iz drugih organizacijskih dijelova Agencije, aktivno sudjelovali u aktivnostima koje se odnose na:

- sudjelovanje u radu podgrupa za pripremu novog regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka (odluke, upute, smjernice) u skladu s novim ZoB-om;
- pripremu odgovora na pitanja iz pripadajućih poglavlja Upitnika EK, kao i sudjelovanje u radnim grupama za Poglavlja za koje je zadužena Agencija;

- sudjelovanje u radu Projektnog tima u pogledu pripreme nacrtu regulative, provedbe QIS-a i drugih aktivnosti i dr.

III. NADZOR BANAKA U POSEBNOM STATUSU

Organizacijski dio Agencije u čijoj je nadležnosti nadzor banaka u posebnom statusu nastavio je s obavljanjem planiranih i drugih aktivnosti povezanih s ovim segmentom nadzora. U 2017. godini izvršeni su sljedeći poslovi:

- praćenje rada i suradnja s bankama u likvidacijskom postupku;
- provedba nadzora rada likvidacijskog postupka u bankama;
- kontrola i analiza mjesečnih, kvartalnih i godišnjih izvješća;
- priprema materijala i izvješća za organe rukovođenja i upravljanja Agencijom;
- predlaganje i sudjelovanje u realizaciji i donošenju akata za banke u posebnom statusu;
- pružanje pomoći i podrške likvidacijskim upravicima vezano za potencijalne investitore;
- drugi poslovi vezani za nadzor tri banke koje su u postupku likvidacije.

Pored navedenih poslova, sudjelovalo se u radu podgrupa za izradu podzakonskih akata koje Agencija donosi sukladno ovlastima iz ZOB-a, a u oblasti nadzora i restrukturiranja banaka, te u primjeni Strategije za uvođenje Bazela III.

Također, ovaj organizacijski dio sudjelovao je u pružanju informacija i obrazloženja vezanih za redovne posjete (monitoring) predstavnika MMF-a i SB-e, u vezi s analizom kretanja i promjena u segmentima bankarskog poslovanja koji su povezani s nadzorom banaka u posebnom statusu.

3.1. Postupci likvidacijskih uprava

3.1.1. Hercegovačka banka d.d. Mostar

U Hercegovačku banku d.d. Mostar privremena uprava uvedena je 6. travnja 2001., Odlukom Visokog predstavnika za BiH, broj: 96/01 („Službene novine Federacije BiH“, broj: 12/01). Za privremenog upravnika imenovana je gđa. Toby Robinson. Visoki predstavnik za BiH je, u prosincu 2006. godine, vođenje postupka privremene uprave prenio na Agenciju, koja je imenovala privremenog upravnika. Privremeni upravnik je predložio, a Agencija prihvatila prijedlog za otvaranje likvidacijskog postupka nad Bankom, te je Rješenjem broj: 06-2080/12 od 11. srpnja 2012., oduzeta dozvola za rad i imenovan je likvidacijski upravnik Banke.

I u 2017. godini, kao i u ranijem razdoblju, najveći problem vezan je za pitanja:

- vlasništva Banke na imovini Terminala tečnih goriva Dretelj Čapljina, koji je Vlada FBiH Odlukom br. 522/06 od 7. rujna 2006., ustupila tvrtki Terminali FBiH d.o.o. Pitanje vlasništva i dalje je sporno i pored činjenice da Banka posjeduje zemljišno knjižne izvode s upisanim vlasništvom na ovoj imovini, kao i
- nastavka poslovanja supsidijara Banke. Banka je do 2005. godine stekla vlasništvo od 97% udjela u društvu Hercegovina osiguranje d.d. Mostar, nad kojim je Agencija za nadzor osiguranja uvela mjere reorganizacije i imenovala privremenog upravnika, a nakon pokretanja likvidacijskog postupka i likvidacijskog upravnika.

U 2017. godini obnovljena je inicijativa vezana za izraženi interes, odnosno Zaključak Vlade FBiH, broj: 710/2013. da se jača bankarski sektor i banke u kojima je FBiH većinski vlasnik (Union banka d.d. Sarajevo), kao i rješavanje statusa i zaštite depozita Banke u likvidaciji.

Banka je zaključno sa 2017. godinom isplatila verificirane depozite i druge obveze u likvidaciji od I. do IV. isplatnog reda u iznosu cca. 92% obveza I-IV reda prioriteta. Također je vršena isplata prve pro rata osnove V. isplatnog reda u iznosu cca. 23%. Do 31. 12. 2017. ukupno je isplaćeno 28,9 milijuna KM obveza Banke.

Tijekom 2017. godine, likvidacijska uprava vodila je pojačane aktivnosti na naplati dospjelih potraživanja, putem sklapanja sporazuma s dužnicima, utuživanja i vođenja sudskih sporova protiv neurednih dužnika, a s ciljem osiguranja sredstava za namirenje preostalih vjerovnika.

3.1.2. Gospodarska banka d.d. Mostar

U 2017. godini završene su sve aktivnosti na realizaciji Javnog poziva za prodaju nekretnine Banke (tzv. „Staklena banka“) u Mostaru. Vlada FBiH, kao kupac, je krajem 2017. godine nakon dostavljanja dodatne dokumentacije potpisala kupoprodajni ugovor i uplatila kupoprodajnu cijenu. Nakon izvršene uplate, stekli su se uvjeti za početak isplate verificiranih depozita i drugih obveza Banke u likvidaciji od I. do V. reda prioriteta i prve pro-rata osnove VII. reda prioriteta u iznosu cca. 34%.

3.1.3. Komercijalna banka d.d. Tuzla

U postupku privremene uprave riješeni su depoziti i druge obveze Banke u iznosu cca. 85%. Na preostalom dijelu imovine i obveza otvoren je likvidacijski postupak.

Aktivnosti likvidacijskog upravnika u 2017. godini odnosile su se na vođenje sudskih sporova i pokušaja naplate preostalih potraživanja Banke, te sudjelovanje u sporovima vezanim za naplatu potraživanja koje je preuzela UniCredit Bank d.d. Mostar.

IV. NADZOR SUBJEKATA BANKOVNOG SUSTAVA U FBiH U SEGMENTU SPNiFTA

Putem organizacijskog dijela nadležnog za kontrolu SPNiFTA, Agencija je u 2017. godini izvršila sve planirane kontrole u nadziranim subjektima bankovnog sustava u FBiH.

Na temelju kontrolom utvrđene usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA, statusa izvršenja naloga Agencije, analizom izvješća i relevantnih informacija iz eksternih izvora, utvrđena je ocjena usklađenosti, kvantiteta rizika i kvaliteta upravljanja rizikom od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti i supervizorske zabrinutosti za nadzirane subjekte bankovnog sustava u FBiH.

Izvršene su kontrole usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA u svim bankama u sustavu, te su pojedinačne ocjene banaka rezultirale ocjenom na razini bankovnog sustava u FBiH da se kvantiteta rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti zadržala u granicama umjerenog, da je kvaliteta upravljanja ovim rizicima zadovoljavajuća, s rastućim trendom, te da utvrđene nepravilnosti ne predstavljaju razlog za supervizorsku zabrinutost u pogledu upravljanja rizicima od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u bankama u FBiH.

U leasing sektoru u FBiH kvantiteta rizika se zadržala u granicama umjerene, s trendom kretanja ka niskoj, kvaliteta upravljanja rizicima od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti je ocijenjena zadovoljavajućom, s naznakama trenda rasta, te da ne postoje razlozi za supervizorsku zabrinutost u pogledu upravljanja ovim rizicima.

Za mikrokreditni sektor u FBiH kvantiteta rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ocijenjena je i daljnje umjerenom, kvaliteta upravljanja ovim rizicima zadovoljavajućom, s trendom rasta, te u tom smislu ne postoje razlozi za supervizorsku zabrinutost u pogledu upravljanja ovim rizicima.

Promatrajući nadzirane subjekte bankovnog sustava u FBiH, zaključak je da su u ovom segmentu većim dijelom usklađeni s normama koje su propisane zakonskim propisima, podzakonskim i provedbenim aktima kojima se propisuju obveze subjekata bankovnog sustava u FBiH u segmentu SPNiFTA.

4.1. Kontrole SPNiFTA

Programom rada Agencije za 2017. godinu, planirano je da organizacijski dio Agencije nadležan za kontrolu SPNiFTA izvrši 33 kontrole, od čega 16 kontrola usklađenosti poslovanja banaka, pet kontrola usklađenosti poslovanja leasing društava i 12 kontrola MKO, od čega jedna kontrola usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA i 11 kontrola izvršenja naloga.

Sve planirane kontrole u potpunosti su izvršene u 2017. godini, kako prema ukupnom broju, tako i prema strukturi planiranih kontrola prema nadziranim subjektima bankovnog sustava u FBiH i prema vrstama kontrola.

U narednoj tablici daje se pregled planiranih i ostvarenih kontrola, prema nadziranim subjektima bankovnog sustava u FBiH i prema vrsti kontrola:

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Ostvareno	Postotak (%)
1	2	3	4	5=4/3X100
1.	Kontrola usklađenosti poslovanja banaka	16	16	100
2.	Kontrola usklađenosti poslovanja leasing društava	5	5	100
3.	Kontrola usklađenosti poslovanja MKO	1	1	100
4.	Kontrola izvršenja naloga MKO	11	11	100
	UKUPNO	33	33	100

Uzimajući u obzir planirane i izvršene kontrole, uvažavajući korporativne promjene koje su se dešavale u 2017. godine u bankarskom i leasing sektoru u FBiH, može se zaključiti da je Agencija u segmentu kontrola SPNiFTA realizirala planirane aktivnosti. Za izvršenje ovih kontrola utrošeno je 661 kontrolor dana i to: kontrole usklađenosti poslovanja u bankama - 459 kontrolor dana, kontrole usklađenosti poslovanja leasing društava - 80 kontrolor dana, kontrole izvršenja naloga u MKO - 102 kontrolor dana i kontrole usklađenosti MKO - 20 kontrolor dana. U narednim tabelarnim pregledima dan je detaljan pregled pojedinačno izvršenih kontrola SPNiFTA u 2017. godini, prema subjektima bankovnog sustava u FBiH i prema vrsti kontrola:

a) Banke, kontrole usklađenosti poslovanja

R.br.	Naziv banke	Dani prip.	Razdoblje kontrole	Broj dana kontrole	Dani postk. postupka	Broj kontr.	Broj kontr. dana
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	Ziraat Bank BH d.d. Sarajevo	2	6.-13.2.	6	2	3	30
2.	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	2	6.-17.3.	10	3	2	30
3.	Privredna banaka Sarajevo d.d. Sarajevo	2	6.-14.3.	7	4	2	26
4.	Intesa SanPaolo Banka d.d. Sarajevo	1	27.3.- 3.4.	6	3	3	30
5.	Raiffeisen Bank d.d. BiH	1	10.-18.4.	7	2	3	30
6.	UniCredit Bank d.d. Mostar	1	24.4.-4.5.	7	2	3	30
7.	SberBank BH d.d.	2	22.-30.5.	7	2	3	33
8.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1	12.-20.6.	7	3	3	33
9.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	2	6.-14.07.	7	2	3	33
10.	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	1	21.-31.8.	9	2	2	24
11.	NLB d.d. Sarajevo	2	11.-22.9.	10	2	2	28
12.	Union banka d.d. Sarajevo	2	11.-22.9.	10	2	2	28
13.	Vakufska banka d.d. Sarajevo	2	9.-20.10.	10	2	2	28
14.	Komercijalno-investiciona banka d.d. Velika Kladuša	2	9.-20.10.	10	2	2	28
15.	ASA banka d.d. Sarajevo	2	6.-17.11.	10	2	2	28
16.	Razvojna banka Federacije BiH	2	20.-24.11.	5	3	2	20
	UKUPNO	-	-	-	-	-	459

U izvršenim kontrolama utvrđena je ukupno 51 neusklađenost, što je 63% u odnosu na broj neusklađenosti utvrđenih u prethodnom supervizorskom ciklusu, za čije otklanjanje su dana 54 naloga, što je 53% u odnosu na prethodni supervizorski ciklus. Ovaj omjer smanjenja utvrđenih neusklađenosti u bankama odnosi se na sve propisane pojedinačne politike: Politika o prihvatljivosti klijenta (8 nepravilnosti), Politika o identifikaciji klijenta (13 nepravilnosti), Politika o stalnom praćenju računa i transakcija (23 nepravilnosti) i Politika o upravljanju rizikom od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnost (7 nepravilnosti).

b) Leasing društva, kontrole usklađenosti poslovanja

R.br.	Naziv leasing društva	Dani prip.	Razdoblje kontrole	Broj dana	Dani postk. postupka	Broj kontr.	Broj kontr. dana
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	2	23.-27.01.	5	3	2	20
2.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	2	08.-10.02.	3	3	2	16
3.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	1	27.-31.03.	5	3	2	18

4.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo ¹	1	11.-14.04.	4	3	2	16
5.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	1	11.-12.05.	2	2	2	10
	UKUPNO	7	-	19	14	2	80

U izvršenim kontrolama utvrđeno je ukupno deset neusklađenosti, što je 55% u odnosu na broj neusklađenosti utvrđenih u prethodnom supervizorskom ciklusu, za čije otklanjanje je izdano deset naloga. Ovaj omjer smanjenja utvrđenih neusklađenosti se odnosi na sve propisane pojedinačne politike: Politika o prihvatljivosti klijenta (tri nepravilnosti), Politika o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta (četiri nepravilnosti) i Politika o upravljanju rizikom od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti (dvije nepravilnosti).

c) MKO, kontrola usklađenosti

R.br.	Naziv MKO	Dani pripreme	Razdoblje kontrole	Broj dana	Dani postk. postupka	Broj kontr.	Broj kontr. dana
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	MKF LOK Sarajevo	2	20.-24.02.	5	3	2	20
	UKUPNO	2	-	5	3	2	20

d) MKO, kontrole izvršenja naloga

R.br.	Naziv MKO	Dani pripreme	Razdoblje kontrole	Broj dana	Dani postk. postupka	Broj kontr.	Broj kontr. dana
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	MKD EKI Sarajevo	1	10.-12.01.	3	1	2	10
2.	MKF Mikra Sarajevo	1	17.-19.01.	3	1	2	10
3.	PIMKF Sarajevo	1	09.-11.05.	3	1	2	10
4.	MKF EKI Sarajevo	1	14.-16.04.	3	1	2	10
5.	MKF Sani Zenica	1	06.-07.07.	2	1	2	8
6.	MKF Mikro Aldi Goražde	1	17.-18.08.	2	1	2	8
7.	MKF Lider Sarajevo	1	01.-03.11.	3	1	2	10
8.	MKF Melaha Sarajevo	1	28.-29.11.	2	1	2	8
9.	MKF Mi-Bospo Tuzla	1	05.-07.12.	3	1	2	10
10.	MKF Partner Tuzla	1	05.-07.12.	3	1	2	10
11.	MKF LOK Sarajevo	1	26.-27.12.	2	1	2	8
	UKUPNO	11	-	29	11	2	102

Na temelju kontrolom utvrđenog statusa izvršenja naloga u segmentu SPNiFTA konstatirano je da je na razini mikrokreditnog sustava u FBiH postotak izvršenja izdanih naloga Agencije 92%.

4.2. Ostale aktivnosti

4.2.1. Moneyval delegacija BiH i Radna grupa institucija BiH za SPNiFTA

Tijekom 2017. godine predstavnik Agencije u MONEYVAL delegaciji BiH i Radnoj grupi institucija BiH za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti je sudjelovao u radu ova dva tijela, s ciljem pripremanja izvješća za plenarne sjednice MONEYVAL komiteta Vijeća Europe o napretku BiH u kreiranju i provedbi mjera sprječavanja pranja novca i

¹ Sa 30.6.2017. društvu je, uslijed statusne promjene pripajanja matičnoj banci, oduzeta dozvola za obavljanje poslova leasinga

financiranja terorističkih aktivnosti. Plenarne sjednice ovog komiteta su održane u svibnju, rujnu i prosincu 2017. godine.

4.2.2. Radna grupa za izradu procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma u BiH

Tijekom izvještajne godine predstavnici organizacijskog dijela Agencije nadležnog za kontrolu SPNiFTA su bili uključeni u rad Radne grupe za procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u BiH, kao članovi Tima 3 – Procjena rizika bankarskog sektora i Tima 6 – Procjena rizika za ostale financijske sektore (mikokreditni i leasing sektor koji su pod nadzorom Agencije). Timom (podgrupom) 3 supredsjedavaju predstavnici Agencije i ABRS-a, a članovi su Tima (podgrupe) 6. Aktivnosti u vezi s procjenom rizika su okončane na razini podgrupa. Naredna aktivnost je rad članova Radne grupe (predstavnici Vijeća ministara BiH, koje predstavlja Ministarstvo sigurnosti, Vlade RS, Vlade FBiH, Vlade BDBiH, Moneyval delegacije BiH i SIPE - FOO) na procjenama koje su uradili Timovi (podgrupe) i priprema konačne procjene za usvajanje od strane Vijeća ministara BiH. Planirano je da se nakon usvajanja ove procjene, tijekom 2018. godine, pristupi izradi Akcijskog plana za izradu potrebnih zakona ili propisa ili izradu izmjena i dopuna već postojećih zakona i propisa.

4.2.3. Radna grupa za realizaciju FATF Akcijskog plana za BiH

U vezi sa statusom BiH na FATF-ovoj listi zemalja s konstatiranim nedostacima u provedbi mjera sprječavanja pranja novca nije se ništa mijenjalo. Tijekom godine konstatiran je napredak u postizanju usklađenosti, iako još uvijek nije potpuno realiziran FATF-ov Akcijski plan za BiH. FATF je najavio svoju on-site posjetu BiH u siječnju 2018. godine, s ciljem utvrđivanja konačnog stanja i zauzimanja stava u vezi s brisanjem BiH s liste zemalja s konstatiranim nedostacima u provedbi mjera sprječavanja pranja novca. Bitno je napomenuti da se niti jedna mjera iz Akcijskog plana FATF-a ne odnosi na subjekte bankovnog sustava u FBiH koji su pod nadzorom Agencije, niti je Agencija nositelj bilo koje aktivnosti iz ovog Akcijskog plana. Međutim, i pored ovoga FATF je zatražio da tijekom posjete obavi razgovor s predstavnicima Agencije. U vezi s ovim zahtjevom, Agencija je dala odgovore na Upitnik koji je dostavilo Ministarstvo sigurnosti. Ovaj dokument će biti polazna osnova u razgovoru predstavnika Agencije i FATF-a.

V. NADZOR POSLOVANJA MKO

Organizacijski dio Agencije nadležan za kontrolu poslovanja MKO je tijekom 2017. godine obavio ukupno sedam kontrola MKO, na temelju kojih su sačinjeni detaljni zapisnici i predloženi potrebni nalozi za unapređenje rada MKO i otklanjanje uočenih nepravilnosti. Također, provedeni su potrebni postkontrolni postupci. U okviru postojećih kapaciteta odgovoreno je i zahtjevima off-site kontrole, sačinjavanju analiza poslovanja i, u predviđenom roku, izrade redovnih kvartalnih informacija o mikrokreditnom sustavu u FBiH, izradi raznih izvješća, informacija iz segmenata off-site kontrole, planova rada, kao i drugih mišljenja vezanih za upite MKO.

Tijekom 2017. godine ovaj organizacijski dio Agencije je pratio rad radne grupe na izradi prijedloga zakonskog okvira koji regulira pitanja rada MKO, kao i radne grupe imenovane od strane FMF-a, a u vezi s izradom nacрта novog ZoMKO. U vezi s dostavljenim nacrtom ZoMKO ovaj organizacijski dio Agencije je uputio inicijativu FMF-u za izmjene prijedloga novoga zakona s ciljem jasne implementacije zakona s aspekta supervizije, a vodeći računa o

preporukama FSAP misije iz oblasti financijske inkluzije, te usklađivanju s inicijativom za izmjene zakona u RS-u. Predložena su nova rješenja kojima se u značajnoj mjeri regulira rad MKO.

Do kraja 2017. godine ukupno je obavljeno sedam on-site kontrola MKO. Od ukupnog broja planom predviđenih kontrola, provedene su tri opsežne i četiri kontrole izvršenja naloga, a obavljene su dvije opsežne kontrole i pet kontrola izvršenja naloga. Nakon njihovog završetka izdano je ukupno 35 naloga za unapređenje rada MKO kao i otklanjanje svih uočenih nepravilnosti u radu MKO, a što je za 22 naloga ili 39% manje u odnosu na 2016. godinu.

U segmentu licenciranja u roku su obrađena četiri zahtjeva za izmjenu statuta MKO-a, dok su četiri zahtjeva u postupku obrade.

U segmentu off-site kontrola tijekom 2017. godine je kontrolirano svih 12 MKO prema propisanim izvješćima koja se Agenciji dostavljaju kvartalno.

Sačinjeno je pet informacija o mikrokreditnom sustavu FBiH, čime je realiziran plan izrade informacija. Sukladno preporukama organa upravljanja i rukovođenja Agencijom, informacije o mikrokreditnom sustavu u FBiH su metodološki usklađene s kvartalnim informacijama za banke i leasing društva.

Ovaj organizacijski dio Agencije je bio angažiran i na pripremama odluka iz oblasti poslovanja MKO, te su okončane i mnoge druge aktivnosti kao što su suglasnosti na izbor revizorskih kuća, izmjene organa upravljanja i rukovođenja, te organizacijskih dijelova MKO.

Tijekom 2017. godine sačinjene su sve planirane informacije o mikrokreditnom sustavu u FBiH, unaprijeđene za nove analize, a što je rezultat sistematičnog planiranja radnih zadataka, efikasne organizacije i upravljanja resursima, timskom radu i angažiranju zaposlenih, kao i realizaciji svih drugih neplaniranih aktivnosti, a posebno za izradu nacrtu ZoMKO, odnosno primjedbi na dostavljeni tekst.

5.1. Poslovi kontrole poslovanja MKO

5.1.1. Off-site kontrola

Kontrola MKO putem izvješća (off-site kontrola) obavlja se u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima i obuhvaća:

- prikupljanje, pregled, unos i analizu mjesečnih i kvartalnih izvješća MKO na obrascima i u rokovima koje je propisala Agencija,
- prikupljanje i pregled izvješća vanjskih revizora o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja MKO i njihovih pisama rukovodstvu,
- pregled ostalih podataka i informacija, te dodatno propisanih izvještajnih obrazaca koje MKO dostavljaju na zahtjev Agenciji i svih drugih raspoloživih podataka o poslovanju MKO i njihovom financijskom stanju.

Na temelju prikupljenih i analiziranih izvješća MKO, podaci se konsolidiraju u formi informacija o stanju u mikrokreditnom sustavu FBiH.

Analizom financijskih izvještaja MKO omogućeno je kontinuirano praćenje i nadzor financijskog stanja i poslovanja svake MKO pojedinačno i konsolidirano na razini cjelokupnog

mikrokreditnog sustava u FBiH, zatim kontrola zakonitosti rada MKO i primjene propisa, te praćenje stupnja ispunjenosti standarda propisanih odlukama Agencije i drugih ključnih pokazatelja poslovanja.

U 2017. godini, u skladu s Programom rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2017. godinu, provedene su sljedeće aktivnosti iz off-site kontrole:

- 1) unos, kontrola i analiza 144 mjesečna izvješća o ponderiranim nominalnim kamatnim stopama i EKS po kreditima MKO, konsolidiranje mjesečnih izvješća na razini mikrokreditnog sektora, te praćenje trendova kretanja kamatnih stopa na mikrokredite o kojima se na kvartalnoj razini (u okviru informacija) prezentiraju najviše, odnosno najniže kamatne stope u MKO;
- 2) unos, kontrola i analiza oko 1.200 izvješća za 12 MKO, te izrada kvartalnih izvješća na razini mikrokreditnog sustava na temelju izvješća MKO koje su bile u redovnom nadzoru i to:
 - na financijski datum 31. 12. 2016. – 20 preliminarnih izvješća,
 - na financijski datum 31. 12. 2016. – 20 konačnih izvješća,
 - na financijski datum 31. 3. 2017. – 20 kvartalnih izvješća,
 - na financijski datum 30. 6. 2017. – 20 kvartalnih izvješća,
 - na financijski datum 30. 9. 2017. – 20 kvartalnih izvješća;
- 3) Nakon unosa, pregleda i analize izvješća MKO, organizacijski dio Agencije nadležan za nadzor MKO pripremio je ukupno pet informacija o mikrokreditnom sustavu FBiH usvojenih na sjednicama UO koji su javno dostupni dokumenti, te služe za eksterno izvješćivanje i to:
 - dvije godišnje informacije o mikrokreditnom sustavu FBiH na dan 31. 12. 2016. (po preliminarnim i konačnim podacima),
 - tri kvartalne informacije o mikrokreditnom sustavu FBiH sa stanjima na dan 31. 3. 2017., 30. 6. 2017. i 30. 9. 2017.
- 4) uz sveobuhvatne kvartalne informacije o mikrokreditnom sustavu FBiH, za potrebe menadžmenta Agencije se pripremaju i skraćene kvartalne informacije o mikrokreditnom sustavu FBiH, te je tijekom 2017. godine pripremljeno ukupno pet skraćenih informacija;
- 5) po prijemu revizorskih izvješća u 2017. godini, izvršen je pregled izvješća o obavljenoj vanjskoj reviziji financijskih izvještaja za 12 MKO na dan 31. 12. 2016. i 11 pisama upravi, te praćenje objave skraćenih revizorskih izvješća u dnevnom tisku. Sve MKO su u propisanom roku dostavile kompletiranu dokumentaciju koja se tiče vanjske revizije izvješća za godinu koja je završila 31. 12. 2016. Također, u okviru Informacije o mikrokreditnom sustavu sa stanjem na dan 30. 6. 2017., uključen je skraćeni pregled izvješća neovisnog vanjskog revizora za godinu koja je završila 31. 12. 2016.;
- 6) s obzirom da se obavljaju i on-site i off-site kontrole poslovanja MKO, prilikom pripreme za on-site kontrole (opsežne, ciljane ili kontrole izvršenja naloga), u okviru off-site aktivnosti, pripremaju se informacije o MKO koje su predmet kontrole na temelju izvješća koje MKO dostavljaju Agenciji, bilo na mjesečnoj ili kvartalnoj razini;
- 7) kontinuirani off-site nadzor u redovnom post-kontrolnom postupku provoden je nad četiri MKO, praćenjem izvršenja naloženih mjera za otklanjanje uočenih nepravilnosti i neusklađenosti u njihovom poslovanju u propisanim rokovima i to ukupno 97 naloga danih rješenjima Agencije.

5.1.2. On-site kontrola

Tijekom 2017. godine, ovaj organizacijski dio Agencije je obavio dvije opsežne kontrole poslovanja MKO u FBiH i pet kontrola izvršenja naloga, čime je planirani broj kontrola izvršen.

Opsežne kontrole su složenije i zahtjevnije, kako po predmetu rada, tako i po resursima i dužini trajanja kontrole, a obavljaju se prema prioritetu, odnosno slučajevima bitno poremećenog poslovanja uslijed značajnih slabosti u upravljanju, prije svega kreditnim rizikom i rizikom zarade. To je u većoj mjeri imalo negativan utjecaj na kapital, kao posljedica ranije uočenog nesolidnog upravljanja poslovanjem.

Opsežne kontrole poslovanja podrazumijevaju kontrolu kvalitete upravljanja i rukovođenja aktive i upravljanje kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti, kontrolom kapitala i posebno doniranih sredstava, kontrolom usklađenosti sa standardima poslovanja definiranih Odlukom o ostalim općim uvjetima poslovanja, te usklađenosti sa ZoMKO, Zakonom o udrugama i fondacijama i svim drugim propisima. Cilj opsežnih kontrola je bio pregled poslovanja predmetnih MKO, kako bi se utvrđene nepravilnosti i slabosti otklonile, a sve s ciljem stvaranja pouzdanog mikrokreditnog sustava koji ostvaruje ciljeve propisane člankom 2. ZoMKO. U vezi s obavljenim opsežnim kontrolama sačinjeni su detaljni zapisnici o svim segmentima izvršenih kontrola, te odgovori na dostavljene prigovore od strane MKO. Nakon okončanja procesa dostave zapisnika, informacije o obavljenim kontrolama, te prijedlozi rješenja o izdavanju pismenih naloga, upućeni su Odboru za superviziju.

Pregled ostvarenih opsežnih kontrola i kontrola izvršenja naloga MKO daje se u Prilogu 6. ovog Izvješća.

5.1.3. Ključni nalazi i nepravilnosti utvrđene kontrolama i postupci

Tijekom 2017. godine za obavljene on-site kontrole je utvrđeno da većina MKO posluje sukladno zakonskim i podzakonskim propisima, te ciljevima radi kojih su i osnovane. Većina MKO je u značajnom postotku postupila po nalogima i preporukama Agencije koji su rezultat opsežnih i ciljanih kontrola iz prethodnog razdoblja, te su unaprijeđene poslovne prakse i procesi, kao i unutarnje kontrole, što se reflektiralo na poboljšanje kreditnog portfelja. Također, uloženi su značajni naponi na poboljšanje naplate kredita koji se nalaze u izvanbilančnoj evidenciji, a što utječe na financijsku disciplinu klijenata, te u konačnici na rezultate poslovanja MKO. U kontrolama izvršenja naloga kod četiri MKF, stupanj potpunog izvršenja naloga se kreće u rasponu od 43% do 100%. U tim kontrolama ukupno je evidentirano četiri neizvršena naloga i svi se odnose na jednu MKF. Stupanj djelomično izvršenih naloga iznosio je 20% i isti će biti predmetom narednih kontrola. Agencija je, u okviru zakonskih mogućnosti, poduzela sve raspoložive nadzorne mjere i pokrenula potrebne radnje pred nadležnim organima u svrhu uvođenja poslovanja MKF u zakonske okvire, radi postizanja osnovne uloge mikrokreditiranja.

Kod opsežnih kontrola značajne nepravilnosti odnose se na nerealno iskazivanje financijskog položaja i rezultata poslovanja kod dvije MKO. U vezi s uočenim nepravilnostima, sačinjeni su prijedlozi rješenja za izdavanje ukupno 35 naloga MKO tijekom 2017. godine za koje je okončan proces kontrole i usvajanja informacija na Odboru za superviziju. Konačni nalozi su pripremljeni na temelju prijedloga i zaključaka donesenih na sjednicama Odbora za superviziju.

5.2. Poslovi licenciranja

▪ Izdavanje dozvola za rad MKF i MKD

Tijekom 2017. godine ovaj organizacijski dio Agencije je primio zahtjev za licenciranje nove MKO za koji je tražena dodatna dokumentaciju u skladu s važećim propisima. Također,

obavljene su konzultacije s odvjetničkim uredima u vezi s osnivanjem dva društva za čije osnivanje, do kraja godine, nije upućen zahtjev Agenciji.

- **Suglasnosti na statusne promjene**

Tijekom 2017. godine, nije bilo zahtjeva za statusne promjene MKF.

- **Oduzimanje dozvole za rad MKF**

Tijekom 2017. godine nije bilo oduzimanja dozvola za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

- **Izdavanje dozvole za rad novonastalih MKF i MKD**

Tijekom 2017. godine zaprimljeno je nekoliko upita za osnivanje MKF i MKD od strane fizičkih i pravnih osoba, odnosno odvjetničkih ureda, te su obavljene konzultacije u vezi s potrebnom dokumentacijom za osnivanje MKO, standarde poslovanja MKO vezane za izvješćivanja, rezerviranja i slično.

- **Izdavanje suglasnosti i mišljenja vezanih za organizacijske dijelove MKO, izbor revizora, izbor organa upravljanja i rukovođenja i osnivačke akte MKO**

Poboljšanje efikasnosti i produktivnosti posebno u segmentu izdavanja raznih suglasnosti za organizacijske dijelove, kao i revizorska izvješća rezultat je aplikacije registra za izdavanje suglasnosti. Ukupno je zaprimljeno 126 zahtjeva za organizacijske dijelove MKO i svi su riješeni u predviđenim rokovima. Akti uključuju popratna pisma, rješenja i zaključke u vezi sa suglasnošću za otvaranje novih (94), promjene oblika postojećih ureda (13), promjene adrese postojećih ureda (15), te zatvaranje postojećih organizacijskih dijelova MKO (4).

Također, tijekom 2017. godine zaprimljeno je deset zahtjeva za izdavanje suglasnosti za izbor revizora za obavljanje revizije financijskih izvještaja MKO i svi su pozitivno riješeni, od čega tri suglasnosti za obavljanje revizije na datum 31. 12. 2016. i sedam suglasnosti za obavljanje revizije na datum 31. 12. 2017. Postupak izdavanja suglasnosti je bio uvjetovan analizama prethodno revidiranih izvješća, kao i ispunjenja uvjeta za odabir revizorske kuće propisane aktima Agencije.

Obrađeno je i riješeno ukupno 15 zahtjeva za izbor i promjenu organa. 14 zahtjeva se odnosilo na organe upravljanja i jedan zahtjev za promjenu organa rukovođenja MKO. Također, tijekom 2017. godine zaprimljeno je osam zahtjeva za izmjenu i dopunu statuta MKO. Dane su ukupno četiri suglasnosti na izmjene i dopune statuta. Četiri zahtjeva za izdavanje suglasnosti za izmjene i dopune statuta su u fazi obrade.

5.3. Poslovi vođenja i ažuriranja registra MKO

Vezano za poslove vođenja i ažuriranja Registra MKO, kreirana je dodatna aplikacija profila MKO koja sadrži sve bitne informacije o svakoj MKO u okviru Registra. Aplikacija elektroničkog Registra je proširena za izdavanje tipskih naloga za kontrole, te će u narednoj fazi biti dodatno proširena za sustav praćenja izdanih naloga na osnovi obavljenih kontrola. Unapređenje aplikacije je kontinuiran proces.

5.4. Suradnja

Tijekom 2017. godine ovaj organizacijski dio Agencije je nastavio suradnju s Federalnim ministarstvom pravde vezano za pitanje registra. Također, nastavljena je suradnja sa FMF-om po pitanju novog zakonskog okvira za MKO. Za isti su dane primjedbe s ciljem poboljšanja supervizorskih alata i financijske inkluzije, kao i zaštite korisnika mikrokredita, uključujući prijedlog ograničenja EKS-a i uspostavljanja mehanizma ograničenja. Svrha navedenog je onemogućavanje primjene ekstremno visokih kamatnih stopa za mikrokreditiranje, te ograničen ulazak pravnih osoba s ciljem „pay day“ - dnevnih zajmova po ekstremnim stopama. Također, dan je prijedlog povećanja minimalnog kapitala potrebnog za osnivanje MKO s ciljem konsolidacije MKO i bolje ekonomije opsega organizacija, praćenje troškova i druge mjere koje imaju za cilj pružanje usluga širem broju korisnika, ali po prihvatljivim uvjetima. Supervizorski alati su u prijedlogu ZoMKO u značajnoj mjeri poboljšani.

Organizacijski dio Agencije nadležan za nadzor poslovanja MKO je nastavio suradnju i sa ABRS-om, te su obavljani razgovori u smislu rješavanja tekućih pitanja nadzora, izvješćivanja, eventualnih izmjena određenih akata kojima se uređuje poslovanje MKO, kao i izmjena ZoMKO. Na temelju redovnih konzultacija, ABRS će raditi na sličnim rješenjima i ograničenjima.

I u 2017. godini održani su brojni sastanci i konferencijski pozivi s inozemnim kreditorima i rejting kućama, te su razmijenjena mišljenja o stanju sektora i njegovoj budućnosti. Investitori i dalje pokazuju interes za implementaciju zakonskih i podzakonskih akata, očekivani preokret u razvoju mikrofinancijskog sektora, te buduće trendove. SB je ponudila program tehničke pomoći, s ciljem jačanja zakonskog okvira, kao i podzakonskih propisa.

Tijekom 2017. godine obavljene su konzultacije s revizorskim kućama po pitanju kvalificiranih revizorskih izvješća. Suradnja s revizorskim kućama predstavlja dobru praksu kojom se osigurava transparentno poslovanje MKO.

S obzirom da pitanje rješavanja žalbi žiranata i klijenata rješava Ombudsman, u suradnji sa njim prate se žalbe klijenata i pripremaju izvješća o žalbama.

5.5. Ostali poslovi

U 2017. godini izvršeni su i ostali poslovi:

- izdano je 113 zaključaka o plaćanju naknada za izdana rješenja. Krajem svakog kvartala po primljenim izvješćima MKO, vrši se izračun kvartalne fiksne i varijabilne naknade prema predmetnoj odluci Agencije;
- nastavljeno je praćenjem trendova poslovanja MKO u svijetu putem različitih elektroničkih publikacija (Microfinance Bulletin, Izvješća Planet Rejtinga i dr.) i analizom pokazatelja najznačajnijih MKO u BiH.

VI. NADZOR POSLOVANJA LEASING DRUŠTAVA

Aktivnosti Agencije u oblasti kontrole poslovanja i regulative leasing društava u FBiH bile su usmjerene na unapređenje sigurnosti, kvalitete i zakonitog poslovanja tržišno orijentiranog i stabilnog leasing sustava u FBiH.

Praćenje poslovanja leasing društava u FBiH realizirano je kroz kontinuirani proces posrednih (off-site) i neposrednih (on-site) kontrola, komunikaciju s predstavnicima uprava leasing društava, UDLBiH i vanjskih revizora kojima je Agencije izdala suglasnost za reviziju financijskih izvještaja leasing društava u FBiH.

U 2017. godini izvršeno je ukupno šest kontrola, od čega četiri on-site kontrole izvršenja naloženih mjera, jedna opsežna on-site kontrola usklađenosti poslovanja i jedna off-site kontrola usklađenosti s odredbama ZoZKFU. Neposredne kontrole kod kojih je predmet bila ocjena izvršenja naloženih mjera rezultirale su ocjenom da nije bilo neizvršenih naloga od strane leasing društava. Izvršena opsežna kontrola usklađenosti poslovanja sa zakonskim propisima, podzakonskim aktima Agencije i drugom regulativom rezultirala je izdavanjem rješenja leasing društvu za otklanjanje kontrolom utvrđenih neusklađenosti i nepravilnosti.

Pored izvršenih posrednih i neposrednih kontrola u leasing društvima u FBiH, te aktivnosti u okviru propisanih postupaka obrade zahtjeva i odlučivanja o davanju suglasnosti leasing društvima, Agencija je putem organizacijskog dijela nadležnog za nadzor poslovanja leasing društava u 2017. godini provela i značajne aktivnosti na dopuni regulatornog okvira za poslovanje i nadzor leasing društava u FBiH u procesu usklađivanja podzakonskih akata Agencije s izvršenim izmjenama i dopunama ZoL-a. U okviru tih regulatornih aktivnosti izvršene su izmjene i dopune tri postojeće odluke i usvojena nova odluka u segmentu propisivanja uvjeta za izdvajanje poslovnih procesa iz leasing društava (eksternalizacija).

Sa 30. 6. 2017. izvršena je statusna promjena pripajanja jednog leasing društva matičnoj banci, koja će nastaviti obavljati poslove financiranja putem financijskog leasinga putem poslovne mreže banke. Uslijed izvršene statusne promjene, Agencija je oduzela dozvolu za obavljanje poslova leasinga tom leasing društvu.

6.1. Licenciranje

6.1.1. Suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave u leasing društvu

Izdano je šest prethodnih suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave leasing društva i to:

- po dvije prethodne suglasnosti za direktora i izvršnog direktora ASA Leasing d.o.o. Sarajevo;
- prethodna suglasnost za direktora i izvršnog direktora UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo.

Pored navedenih suglasnosti, izvršena je obrada zahtjeva za izdavanje prethodne suglasnosti za članove Uprave Sparkasse Leasinga d.o.o. Sarajevo, koja je izdana u siječnju 2018. godine.

6.1.2. Suglasnosti za stjecanje vlasničkog interesa u drugoj pravnoj osobi

Izdana je prethodna suglasnost Sparkasse Leasingu d.o.o. Sarajevo za stjecanje 100% vlasništva u društvu S-PREMIUM d.o.o. Sarajevo.

6.1.3. Suglasnosti za imenovanje vanjskog revizora

Izdano je šest prethodnih suglasnosti za imenovanje vanjskog revizora, koji će izvršiti reviziju godišnjih financijskih izvještaja za 2017. godinu i ocjenu usklađenosti leasing društava sa standardima SPNiFTA.

6.1.4. Rješenje o oduzimanju dozvole za obavljanje poslova leasinga

Uslijed izvršene statusne promjene pripajanja UniCredit Leasinga d.o.o. Sarajevo matičnoj banci UniCredit Bank d.d. Mostar (100% vlasnik leasing društva), Agencija je izdala Rješenje kojim je oduzeta dozvola za obavljanje poslova leasinga društvu UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo, a što je predstavljalo preduvjet za provedbu statusne promjene u registracijskom sudu.

6.2. Nadzor

Cilj nadzora je bio da se ocijeni sposobnost leasing društava u FBiH da upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa zakonskom regulativom i podzakonskim aktima Agencije, kao i regulativom kojom je definirana zaštita korisnika finansijskih usluga.

Nadzor leasing društava obavljao se kroz kontinuirani posredni i neposredni nadzor.

6.2.1. Posredni nadzor

Postupak posrednog nadzora leasing društava obavlja se kroz sljedeće procese: prikupljanje, pregled, kontrola i analiza regulatornih izvješća koja leasing društva dostavljaju Agenciji na mjesečnoj i kvartalnoj razini, analiza izvješća vanjskih revizora o obavljenim revizijama godišnjih finansijskih izvještaja leasing društava, te ostalih podataka i informacija koje leasing društva dostavljaju na zahtjev Agencije i svih ostalih raspoloživih podataka o poslovanju leasing društava u FBiH i njihovom finansijskom stanju.

Regulatorna izvješća se dostavljaju u papirnoj formi i putem informatičke aplikacije za obradu podataka o poslovanju leasing društava i banaka koje u svom portfelju imaju potraživanja po osnovi finansijskog leasinga.

Nakon kontrole i obrade regulatornih izvješća, sačinjeno je pet informacija o leasing sustavu FBiH. Podaci o leasing sustavu FBiH obuhvaćaju zbirne podatke o leasing sektoru (podaci leasing društava u FBiH koji posjeduju dozvolu za obavljanje poslova leasinga izdanu od strane Agencije) i podatke iskazane u izvješćima banaka koje u svom portfelju imaju potraživanja po osnovi finansijskog leasinga, koji se izrađuju s ciljem informiranja javnosti o poslovanju leasing sustava u FBiH i aktivnostima Agencije po osnovi nadzora nad istim. Sačinjene su sljedeće informacije:

- dvije godišnje informacije o leasing sustavu u FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2016. (jedna po privremenim i jedna po konačnim podacima), i
- tri kvartalne informacije o leasing sustavu u FBiH sa stanjem na dan 31. 3., 30. 6. i 30. 9. 2017.

Kontrolom regulatornih izvješća i podataka unesenih u informatičku aplikaciju tijekom 2017. godine, kontrolori su u nekoliko navrata od davatelja leasinga zahtijevali korekciju izvješća uslijed netočno sačinjavanja istih, kao i obrazloženja za materijalno značajna odstupanja pojedinih pozicija u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja.

Sukladno dinamici dostavljanja propisanih izvješća, redovito su pregledavana i kontrolirana izvješća, ostale informacije i podaci o poslovanju davatelja leasinga i na temelju istih su obavljane analize finansijskog stanja leasing sustava u FBiH, analizirani trendovi u poslovanju i rizici kojima su izloženi u poslovanju, te su se na osnovi istih planirale aktivnosti za neposredni nadzor.

6.2.2. Neposredni nadzor

Postupak neposrednog nadzora leasing društava obavlja se kroz sljedeće procese: planiranje, priprema kontrole, kontrola, ocjena poslovanja, nalažanje korektivnih mjera i postkontrolni postupak. Spomenuti procesi obuhvaćaju složene aktivnosti i radnje, na temelju kojih se donose ocjene o usklađenosti poslovanja sa zakonskom regulativom, utvrđuju se nepravilnosti i neusklađenosti, vrši ocjena kvalitete upravljanja rizicima u poslovanju leasing društava i daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim i drugim mjerama prema leasing društvima, a s ciljem održavanja stabilnog leasing sustava u FBiH.

Programom rada Agencije za 2017. godinu planirano je šest neposrednih kontrola leasing društava, od čega je obavljeno pet neposrednih kontrola i jedna posredna kontrola i to:

- jedna opsežna kontrola,
- četiri kontrole izvršenja naloženih mjera,
- jedna posredna kontrola.

Ostvareni broj kontrola predstavlja izvršenje od 83% u odnosu na planirani broj kontrola u 2017. godini, iz razloga prestanka poslovanja Hypo-Alpe-Adria Leasinga d.o.o. Banja Luka (u daljnjem tekstu: HLBL), kod kojeg je planirana kontrola izvršenja naloga. Naime, tijekom pripreme Agencije za kontrolu, od strane ABRIS-a je dostavljeno Rješenje kojim se HLBL oduzima dozvola za obavljanje poslova leasinga. Stupanjem na snagu Rješenja (21. 6. 2017.) prestala je nadležnost Agencije za obavljanjem poslova nadzora nad HLBL, te je u skladu sa zakonskim odredbama pokrenut likvidacijski postupak. Nadležni organizacijski dio Agencije nije bio u mogućnosti obaviti planiranu kontrolu izvršenja naloga uslijed navedenog razloga. Od strane odgovornog kontrolora sačinjena je Službena zabilješka o dostavljenoj dokumentaciji u vezi s postupanjem po nalogu iz Rješenja, čime je daljnji postupak nadzora obustavljen.

Izvršena je posredna (off-site) kontrola usklađenosti jednog leasing društva s odredbama ZoZKFU, a koja nije bila planirana za 2017. godinu. Naime, organizacijski dio Agencije nadležan za nadzor poslovanja leasing društava je po osnovi dostavljenog dopisa Ombudsmana o nepoštivanju odredbi ZoZKFU od strane tog društva izvršio posrednu (off-site) kontrolu, kojom je konstatirano da je navedeno leasing društvo izvršilo prijenos potraživanja po ugovorima o leasingu zaključenim s fizičkim osobama na drugu pravnu osobu čije poslovanje nije pod nadzorom Agencije. Po osnovi ove posredne kontrole navedenom društvu izdan je prekršajni nalog.

Opsežna kontrola jednog leasing društva rezultirala je poduzimanjem supervizorskih mjera prema društvu, odnosno zahtjevima da se poslovanje uskladi sa zakonskom regulativom. Agencija je izdala rješenje s ukupno sedam naloga za otklanjanje kontrolom utvrđenih neusklađenosti.

U Prilogu 7. i 8. ovog Izvješća daje se usporedni pregled planiranih i ostvarenih kontrola tijekom 2017. godine.

U okviru neposrednog nadzora nadležni organizacijski dio Agencije za nadzor poslovanja leasing društava je proveo i sljedeće aktivnosti:

- obavljanje pripreme radnje za kontrolu: kontakti s odgovornim osobama u leasing društvima, definirani zahtjevi za potrebnu dokumentaciju i informacijama, organizacija pripreme kontrole, održavanje internih sastanaka članova tima za kontrolu, izrada plana

kontrole (raspored zadataka, vrijeme potrebno za pripremu kontrole i kontrolu na licu mjesta) i održavanje uvodnog sastanka;

- izrada tjednih informacija u tijeku kontrole, održavanje završnog sastanka s odgovornim osobama leasing društava i prezentacija preliminarnih nalaza kontrole;
- donošenje sljedećih akata Agencije: pet naloga za kontrolu, šest zapisnika o obavljenim kontrolama, jedna službena zabilješka, dva odgovora na prigovore na zapisnike, jedno rješenje o izdavanju pismenog naloga za izvršenje korektivnih mjera i jedan prekršajni nalog;
- postkontrolni postupci, koji obuhvaćaju: analiziranje dostavljene dokumentacije o izvršenju naloženih mjera, sačinjavanje izvješća po istom, kontrola izvršenja naloženih mjera danih leasing društvima, održavanje uvodnih i završnih sastanka s predstavnicima uprava leasing društava;
- izvršen je pregled postupanja leasing društava po ukupno 23 naloga tijekom kontrola izvršenja, koji je rezultirao ocjenom da je 19 naloga u potpunosti izvršeno, a da su četiri naloga djelomično izvršena;
- druge aktivnosti vezane za neposredni nadzor leasing društava.

Navedene aktivnosti podrazumijevaju primjenu zakonskih i podzakonskih procedura i rokova za njihovo izvršenje, uz dosljednu primjenu Priručnika za nadzor leasing društava.

Nepravilnosti utvrđene neposrednim i posrednim kontrolama leasing društava u FBiH u 2017. godini odnosile su se na: nedostatke sustava unutarnjih kontrola, nepostupanje po odredbama Zakona o zaštiti žirantata u Federaciji Bosne i Hercegovine i ZoZKFU, neadekvatnu uspostavu organizacijske strukture, nepravilnosti u segmentu računovodstvene funkcije, neadekvatno upravljanje poslovnim procesima koji su vezani za upravljanje rizicima, neadekvatno prikupljanje, arhiviranje i upravljanje ugovornom dokumentacijom, neadekvatno definiranje kriterija po osnovi minimalnog sadržaja prihvatljivosti procjena tržišne vrijednosti predmeta leasinga sačinjenih od strane ovlaštenih sudskih vještaka i drugih ovlaštenih osoba (procjenitelja) i dostava neadekvatnih podataka po ugovorima operativnog leasinga u CRK kod CBBiH.

6.3. Sudjelovanje u izradi propisa

Krajem 2016. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o leasingu. Agencija je svim leasing društvima sa sjedištem u FBiH i UDLBiH uputila dopis u kojem su dana određena pojašnjenja i upute za postupanje leasing društava i Agencije u primjeni odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o leasingu.

Tijekom 2017. godine zaposlenici organizacijskog dijela Agencije nadležnog za nadzor poslovanja leasing društava su radili na usklađivanju postojećih podzakonskih akata s navedenim izmjenama i dopunama Zakona o leasingu. Izvršene su izmjene i dopune postojećih odluka i to:

- Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga;
- Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društava;
- Odluke o nadzoru leasing društava.

Sukladno Izmjenama i dopunama Zakona o leasingu usvojena je i nova Odluka o izdvajanju poslovnih procesa leasing društva (eksternalizacija), s ciljem detaljnijeg definiranja uvjeta za izdvajanje poslovnih procesa.

Tijekom četvrtog kvartala 2017. godine od strane Agencije Ministarstvu financija/finansija FBiH je dostavljena podrška inicijativi UDLBiH po osnovi izmjena Zakona o porezu na dodanu vrijednost BiH (porezni tretman kamate obračunate od strane leasing društava za korisnike leasinga - fizičke osobe), po uzoru na zemlje okruženja i razvijene zapadnoeuropske zemlje, a što bi imalo utjecaja na direktne strane investicije, porast izranih i neizravnih poreza, lakšu nabavu novih vozila za fizičke osobe, te doprinijelo razvoju leasing sustava u BiH. U dopisu je također dana podrška i inicijativi UDLBiH po osnovi novih izmjena Zakona o leasingu, s ciljem kreiranja zakonskog okvira koji će omogućiti ekspanziju leasing poslovanja u FBiH.

Uslijed izvršene statusne promjene UniCredit Leasinga d.o.o. Sarajevo, a koja se odnosi na pripajanje matičnoj banci UniCredit Bank d.d. Mostar, Agencija je dostavila Instrukciju za postupanje bankama u FBiH po osnovi dostave izvješća o portfelju financijskog leasinga, a s ciljem adekvatnog izvješćivanja i praćenja leasing portfelja na području FBiH. Nadležni organizacijski dio Agencije za nadzor poslovanja leasing društava je sačinio i Prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o obliku i sadržaju izvješća koja leasing društva dostavljaju Agenciji, kojim bi se propisala obveza izvješćivanja banaka po osnovi obavljanja poslova financijskog leasinga, a s ciljem sagledavanja kretanja cjelokupnog leasing portfelja, sačinjavanja točnih i kvalitetnih informacija o leasing sustavu u FBiH, kao i osiguravanja jednoobraznog okvira za obavljanje leasing djelatnosti i sprječavanje neloyalne konkurencije. Preduvjet za usvajanje izmjena navedene Odluke je izmjena i dopuna Zakona o leasingu. Po toj osnovi je krajem 2017. godine Agencija dostavila Ministarstvu financija/finansija FBiH Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o leasingu, koji je sačinio nadležni organizacijski dio Agencije za nadzor poslovanja leasing društava, s ciljem usklađivanja odredbi istog s novom zakonskom regulativom kojom se propisuje rad Agencije i poslovanje subjekata bankovnog sustava u FBiH (ZoA, ZoB i ZoF). Predloženim izmjenama bi se, pored nužnog usklađivanja s odredbama ZoA, osigurao i jednoobrazan pristup u superviziji svih subjekata bankovnog sustava FBiH čije poslovanje nadzire Agencija. Planirano je da se okončanje aktivnosti na izmjenama i dopunama odredbi Zakona o leasingu intenzivira u prvoj polovici 2018. godine.

6.4. Ostali poslovi u nadzoru poslovanja leasing društava

Sukladno zahtjevima i potrebama, Agencija je putem organizacijskog dijela nadležnog za nadzor poslovanja leasing društava u 2017. godini izvršila i ostale poslove, od kojih su najznačajniji:

- odgovori i tumačenja na 26 upita dostavljenih od strane leasing društava, odvjetničkih ureda (vezano za osnivanje novih leasing društava), UDLBiH, vanjskih revizora i drugih pravnih subjekata;
- devet sastanaka s članovima uprava leasing društava koja posluju na teritoriju FBiH po osnovi postupanja po izdanim rješenjima Agencije za otklanjanje kontrolom utvrđenih neusklađenosti i nepravilnosti, pripajanja leasing društva matičnoj banci iz iste grupacije, ustupanja potraživanja leasing društva drugoj pravnoj osobi, dobivanja prethodne suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave leasing društva i planova poslovanja leasing društava;
- održana su tri sastanka s predstavnicima potencijalnih osnivača leasing društava, a vezano za osnivanje novih leasing društava. Nadležni organizacijski dio Agencije za nadzor poslovanja leasing društava završio je analizu Elaborata o ekonomskoj opravdanosti osnivanja jednog leasing društva i dostavio komentare i sugestije prije zvaničnog dostavljanja zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova leasinga od strane istog. Okončanje procesa osnivanja se očekuje do kraja prvog kvartala 2018. godine;

- izrada Programa rada nadležnog organizacijskog dijela za nadzor poslovanja leasing društava za 2018. godinu i Izvješća o radu za 2017. godinu (četiri kvartalna plana kontrola za 2017. godinu i dvije polugodišnje informacije o izvršenim kontrolama u 2017. godini);
- izrada obračuna tromjesečne varijabilne naknade koju leasing društva plaćaju Agenciji;
- za potrebe Federalnog zavoda za statistiku dostavljeni su podaci o bilanci stanja i računu dobiti i gubitka za sedam leasing društava;
- aktivnosti nadležnog organizacijskog dijela za nadzor poslovanja leasing društava vezane za popunjavanje Upitnika EK po poglavljima, koje su završene;
- popunjen je dio Upitnika OECD-a za Izvješće o konkurentnosti zemalja Jugoistočne Europe, koji sadrži pitanja u vezi s pravnim i regulatornim okvirom poslovanja leasing društava, oporezivanje leasinga, vrijednosti zaključenih ugovora i druga pitanja;
- održana su dva sastanka s predstavnicima revizorske kuće Deloitte d.o.o. Sarajevo, a teme su bile upoznavanje s upravnim sporom pokrenutim po osnovi Rješenja Agencije od strane jednog leasing društva, kao i neusuglašenost revizorskog izvješća s konstatacijama Agencije po osnovi knjigovodstvenog evidentiranja umanjenja vrijednosti izuzetih predmeta leasinga;
- nadležnom organizacijskom dijelu Agencije za pravnu podršku i licenciranje dostavljen je prijedlog odgovora nadležnog organizacijskog dijela za nadzor poslovanja leasing društava za Tužiteljstvo Kantona Sarajevo, u vezi s dvije pravne osobe.

VII. NADZOR DEVIZNOG POSLOVANJA

Aktivnosti organizacijskog dijela Agencije nadležnog za nadzor deviznih poslova u 2017. godini odnosile su se na daljnji razvoj Registra banaka, ovlaštenih mjenjača i mjenjačkih mjesta (u daljnjem tekstu: Registar), osiguranje kontinuiranog elektroničkog izvješćivanja o obavljanju mjenjačkih poslova, kontrolu izvješćivanja, praćenje propisa, edukaciju zaposlenih, tekuće poslove i dr.

Rad karakterizira poduzimanje aktivnosti s ciljem daljnjeg razvijanja i obavljanja nadzora deviznih poslova kod banaka, ovlaštenih mjenjača, kroz usuglašavanje s novim ZOB i ZOA.

7.1. Praćenje primjene propisa

Prateći primjenu Odluke o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova kroz izvješćivanje ovlaštenih mjenjača o obavljenim mjenjačkim poslovima uočila se potreba za izmjenom forme Priloga 1. (Izvješće banaka o obavljenim mjenjačkim poslovima) i Priloga 2. (Izvješće ovlaštenih mjenjača o obavljenim mjenjačkim poslovima) dopunjavanjem određenih podataka za kvalitetnije i sveobuhvatnije izvješćivanje. U tom cilju prilikom usuglašavanja postojećih odluka kojima se regulira devizno poslovanje s novim ZOB i ZOA izvršene su potrebne izmjene, nakon čega su izrađene i nove forme izvješća prethodno spomenutih Priloga 1. i 2., kao i novi Prilog 1.a. (Dnevno izvješće banaka o obavljenim mjenjačkim poslovima-čekovima).

7.2. Registar

7.2.1. Kontinuirano vođenje, ažuriranje i održavanje Registra

Kontrolirajući prikupljene podatke za Registar, kao i komparacijom podataka dobivenih od banaka i od FMF-a, te usuglašavanjem istih, u proteklom razdoblju nastavilo se s kontinuiranim vođenjem, ažuriranjem i održavanjem baze podataka Registra.

Na dan 31. 12. 2017. u Registru su evidentirana 53 ovlaštena mjenjača i 394 mjenjačka mjesta, koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova s bankama čije je sjedište u FBiH.

I dalje je primijećen nastavak raskida ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova s bankama sa sjedištem na području FBiH, te se isti zaključuju s bankama sa sjedištem u RS čije organizacijske jedinice djeluju na području FBiH. S obzirom da organizacijski dijelovi banaka koji posluju na području FBiH, a čije je sjedište u RS-u, nemaju pristupa aplikaciji, u skladu s tim uočen je nedostatak u Registru ovlaštenih mjenjača.

Prema saznanjima s bankom sa sjedištem u RS čije organizacijske jedinice djeluju na području FBiH zaključeno je 18 Ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova. Zbog navedenog, zatraženo je da se razmotri mogućnost da se ovoj banci omogući pristup aplikaciji radi unošenja podataka u Registar ovlaštenih mjenjača, a kako bi se raspolagalo sa svim potrebnim podacima o ovlaštenim mjenjačima koji posluju na teritoriju FBiH. Očekuje se da će se u 2018. godini riješiti ovo pitanje.

7.2.2. Razmatranje i odobravanje zahtjeva za dobivanje korisničkog imena, lozinke i certifikata potrebnih za elektroničko izvješćivanje

Urađena je informatička aplikacija koja omogućava rad u oblasti mjenjačkih poslova i daje sveobuhvatne podatke o bankama, ovlaštenim mjenjačima i mjenjačkim mjestima, svakodnevne promjene i dnevnu ažurnost bitnih podataka. Za elektroničko dnevno izvješćivanje o mjenjačkim poslovima potrebno je da ovlašteni mjenjač odredi osobe za rad na izvješćivanju i da za iste podnese zahtjev za dobivanje korisničkog imena, lozinke i certifikata potrebnih za elektroničko izvješćivanje.

U tu svrhu, nadležni organizacijski dio Agencije je pregledao, produžio dospjele, a odobrio nove zahtjeve, ukoliko su ispunjavali propisane uvjete.

7.3. Nadzor nad dostavljenim izvješćima o obavljenim mjenjačkim poslovima

U proteklom razdoblju obavljan je i nadzor nad dnevnim izvješćivanjem Agencije o obavljenim mjenjačkim poslovima u bankama i ovlaštenim mjenjačima koji imaju sklopljen ugovor s bankama i ovlaštenje FMF-a.

Dnevna ažurnost podrazumijeva razmatranje 15 izvješća dostavljenih od banaka u FBiH, kao i 71 izvješće o obavljenim mjenjačkim poslovima ovlaštenih mjenjača. Broj izvješća ovlaštenih mjenjača u zavisnosti je od roka trajanja izdanog ovlaštenja, a samo izvješće je zbirni prikaz svih mjenjačkih mjesta jednog ovlaštenog mjenjača.

7.4. Ostali poslovi

Pored navedenih aktivnosti organizacijski dio Agencije zadužen za nadzor deviznog poslovanja je obavljao i ostale tekuće poslove, tako je odgovarano na pristigle upite banaka, ovlaštenih mjenjača, komitenata, kao i drugih organizacijskih dijelova Agencije.

Svakodnevno se obavljala kontrola dostavljenih elektroničkih dnevnih izvješća o obavljenim mjenjačkim transakcijama u bankama i ovlaštenim mjenjačima, kao i pružanje pomoći bankama i ovlaštenim mjenjačima po pitanju iz oblasti deviznih poslova.

7.5. Suradnja s drugim institucijama

U 2017. godini organizacijski dio Agencije zadužen za nadzor deviznih poslova je aktivno sudjelovao u usuglašavanju odluka iz oblasti deviznog poslovanja s novim ZOB i ZoA.

Također, razmatrane su predložene izmjene i dopune Zakona o deviznom poslovanju od strane FMF-a, te su dane sugestije na predloženi tekst.

U proteklom razdoblju ostvarena je suradnja po pitanju deviznih i mjenjačkih poslova s bankama s područja FBiH i FMF-om s ciljem razmjene iskustva, kao i ostvarivanje poslova i zadataka iz navedene oblasti.

VIII. NADZOR POSLOVANJA DRUŠTAVA ZA FAKTORING

Sukladno ZoF, u nadležnosti Agencije su poslovi licenciranja društava za faktoring, nadzora nad radom istih, kao i donošenja podzakonskih akata za provođenje ZoF-a. Faktoring poslovanje, u skladu sa ZoF-om, mogu obavljati i banke, čije je poslovanje uređeno propisima koji reguliraju poslovanje banaka u FBiH.

Početkom 2017. godine stavljena je u upotrebu aplikacija, kojom je omogućeno bankama dostavljanje izvješća u segmentu faktoring poslovanja.

Tijekom 2017. godine organizacijski dio Agencije nadležan za poslovanje društava za faktoring je obavljao sljedeće aktivnosti:

- licenciranje - opseg, sadržaj i forma dokumentacije i dokaza koje je neophodno dostaviti s ciljem izdavanja dozvole za obavljanje poslova jednog faktoring društva, odnosno dopune istog;
- dozvola za obavljanje poslova faktoringa - obrađen je jedan zahtjev za izdavanje odobrenja i izdana dozvola za obavljanje poslova faktoringa društvu koje planira početi s operativnim radom u 2018. godini;
- suglasnost za stjecanje kvalificiranog udjela - izdana je suglasnost stranom stjecatelju za stjecanje 100% kvalificiranog (kontrolnog) udjela u kapitalu društva domaće pravne osobe;
- suglasnost za izbor, odnosno imenovanje nadzornog odbora i uprave društva za faktoring - u okviru izdavanja odobrenja za rad, obrađena je dostavljena dokumentacija i dokazi, te su izdane suglasnosti za izbor, odnosno imenovanje nadzornog odbora i uprave - direktora i izvršnog direktora jedne pravne osobe;
- nadzor nad obavljanjem poslova faktoringa – s obzirom da u 2017. godini nije bilo registriranih društava za faktoring, faktoring poslovanje su obavljale četiri banke koje su pod nadzorom Agencije;
- off-site kontrola - postupak off-site kontrole obavljanja faktoring poslovanja, obavlja se kroz proces prikupljanja, pregleda, kontrole i analize regulatornih izvješća koja banke dostavljaju Agenciji na kvartalnoj osnovi, te ostalih podataka i informacija koje se dostavljaju na zahtjev Agencije.
- on-site kontrola - obavljena je jedna opsežna on-site kontrola u jednoj banci, te kontrola izvršenja naloga izdanih u toj kontroli. U okviru izvršene on-site kontrole, ovaj organizacijski dio Agencije je obavio pripremne radnje za kontrolu, sačinio zapisnik o izvršenoj kontroli, izdao šest naloga kojima su naložene mjere za izvršenje korektivnih mjera, te sačinio dvije pisane informacije o izvršenim kontrolama i kroz postkontrolni

postupak analizirao dostavljenu dokumentaciju o izvršenju naloženih mjera, kao i poštivanje rokova za njihovo izvršenje.

8.1. Aktivnosti na izradi podzakonskih akata

Organizacijski dio Agencije nadležan za nadzor faktoring poslovanja, tijekom 2017. godine, za UO, pripremio je prijedlog Odluke o naknadama koje društva za faktoring plaćaju Agenciji. U okviru imenovane podgrupe, ovaj organizacijski dio Agencije je bio neposredno uključen u izradu podzakonskog akta koji proizlazi iz ZoB-a, a koji regulira područje kupoprodaje plasmana banaka.

S tim u vezi kreiran je nacrt, a nakon provedene jednomjesečne javne rasprave, urađen i prijedlog Odluke o kupoprodaji plasmana banke koji je usvojen od strane UO. Također, jedna banka je podnijela i službeni zahtjev Agenciji s propisanom dokumentacijom za izdavanje suglasnosti za kupoprodaju plasmana banke, koji je nakon analize i priložene dokumentacije odobren.

8.2. Ostali poslovi

Sukladno zahtjevima i potrebama, Agencija je putem ovog organizacijskog dijela obavila i ostale poslove od kojih su najznačajniji:

- popunjavanje upitnika OECD-a za izradu Izvješća o konkurentnosti u Jugoistočnoj Europi 2018 u dijelu koji se odnosi na segment faktoringa;
- aktivno sudjelovanje na individualnim sastancima s predstavnicima OECD-a u okviru izrade navedenog Izvješća o konkurentnosti u Jugoistočnoj Europi 2018 za područje pristupa financiranju malih i srednjih poduzeća (Qualitative assessment access to finance);
- aktivno sudjelovanje na sastancima s predstavnicima banaka i društava koja se bave kupovinom plasmana, po pitanjima implementacije projekta subparticipacije, odnosno kupoprodaje plasmana;
- sudjelovanje u formuliranju prijedloga CBBiH za dopune Odluke o Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u Bosni i Hercegovini, u dijelu koji se odnosi na faktoring poslovanje i kupoprodaju plasmana banaka;
- kreiranje odgovora na pitanja podnesena od strane Porezne uprave FBiH - u vezi s primjenom propisa o faktoringu;
- davanje odgovora i tumačenja na upite banaka koji se odnose na faktoring poslovanje u suradnji s drugim organizacijskim dijelovima Agencije i dr.

IX. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE U SUPERVIZIJI I LICENCIRANJU BANAKA

U 2017. godini organizacijski dio Agencije nadležan za pravnu podršku u superviziji i licenciranje banaka obavio je planirane aktivnosti sukladno Programu rada Agencije za 2017. godinu, a u pojedinim segmentima izvršene aktivnosti su i iznad planiranih.

Ključne aktivnosti ovog organizacijskog dijela Agencije odnosile su se na:

- sudjelovanje u izradi novih zakonskih propisa (ZoB, ZoA, ZoMKO), Statuta Agencije, podzakonskih akata kojima se uređuje rad subjekata bankovnog sustava FBiH;
- izdavanje i oduzimanje dozvola i suglasnosti bankama u skladu s propisima;

- pravnu podršku u nadzoru poslovanja subjekata bankovnog sustava FBiH, rješavanje prigovora i zastupanje Agencije u sudskim sporovima, te rješavanje i drugih pravnih pitanja u radu Agencije.

Pored navedenih aktivnosti predstavnici organizacijskog dijela Agencije nadležnog za propise, licenciranje i zastupanje Agencije nastavili su redovnu suradnju sa FMF-om, KVP-om, RVP, nadležnim sudovima i drugim institucijama u zemlji i inozemstvu po pitanjima od značaja za pravnu podršku u superviziji i poslove licenciranja banaka, a sudjelovali su i na sastancima s potencijalnim investitorima u bankovni sustav u FBiH.

9.1. Aktivnosti Agencije u izradi propisa i poslovi vezani za propise

9.1.1. Zakonski propisi

- aktivno sudjelovanje u završnoj izradi novog ZoB-a, koji je objavljen u „Službenim novinama FBiH“, broj: 27/17 od 12. 4. 2017.;
- participiranje u izradi prijedloga ZoA, koji je objavljen u „Službenim novinama FBiH“ broj: 75/17 od 4. 10. 2017.;
- aktivno sudjelovanje u izradi nacrtu novog ZoMKO, putem participiranja u radu Radne grupe imenovane od FMF-a.

9.1.2. Statut Agencije

U postupku usklađivanja s odredbama članka 20. ZoA, organizacijski dio Agencije nadležan za propise neposredno je sudjelovao u radu na izradu novog Statuta Agencije, u okviru imenovane Radne grupe. Navedeni postupak rezultirao je usvajanjem Statuta Agencije, od strane UO 27. 12. 2017., koji je nakon dobivanja suglasnosti Vlade FBiH objavljen u „Službenim novinama FBiH“, broj: 3/18 od 17. 1. 2018.

9.1.3. Sudjelovanje u izradi podzakonskih akata Agencije

9.1.3.1. Podzakonski akti kojim se uređuje rad i supervizija banaka

Organizacijski dio Agencije nadležan za propise je, sukladno nadležnostima, aktivno sudjelovao u radu Radne grupe za izradu podzakonskih akata po ZoB-u, imenovane Odlukom direktora Agencije broj 01-1710/17 od 25. 4. 2017., što je podrazumijevalo izradu tzv. „mapiranja akata“ i programa rada Radne grupe, sudjelovanje u izradi odluka o imenovanju 35 podgrupa za izradu prijedloga pojedinačnih akata, internu koordinaciju i koordinaciju s predstavnicima ABRS-a, kao i aktivno sudjelovanje u izradi podzakonskih akata putem rada na pojedinačnim prijedlozima podzakonskih akata - odluka u pojedinim podgrupama.

Kao rezultat navedenog izvršena je pravno-tehnička obrada podzakonskih akata i njihova priprema za razmatranje od strane Odbora za superviziju, a nakon toga u konačnom obliku za razmatranje i usvajanje od strane UO.

U ovom postupku UO je u skladu s propisanom procedurom usvojio ukupno 35 podzakonskih akata – odluka Agencije, koje su službeno objavljene i to: odluke od rednog broja 1. do 28. u “Službenim novinama FBiH”, broj: 81/17 od 20. 10. 2017., odluke od rednog broja 29. do 34. u “Službenim novinama FBiH”, broj: 90/17 od 22. 11. 2017., a odluka pod rednim brojem od 35. u “Službenim novinama FBiH”, broj: 103/17 od 29. 12. 2017. Pregled istih daje se u nastavku kako slijedi:

- 1) Odluka o izračunavanju kapitala banke;
- 2) Odluka o velikim izloženostima banke;
- 3) Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi;
- 4) Odluka o upravljanju rizicima u banci;
- 5) Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci;
- 6) Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke;
- 7) Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke;
- 8) Odluka o kontrolnim funkcijama banke;
- 9) Odluka o vanjskoj reviziji i sadržaju revizije u banci;
- 10) Odluka o uvjetima za izdavanje prokure u banci;
- 11) Odluka o kupoprodaji plasmana banke;
- 12) Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe;
- 13) Odluka o zahtjevima za konsolidiranu bankarsku grupu;
- 14) Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci;
- 15) Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne;
- 16) Odluka o evidenciji banke i organizacijskog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- 17) Odluka o obvezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- 18) Odluka o poslovanju banke s osobama u posebnom odnosu s bankom;
- 19) Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
- 20) Odluka o uvjetima kada se banka smatra nesolventnom;
- 21) Odluka o savjesnom postupanju članova organa banke;
- 22) Odluka o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci;
- 23) Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta;
- 24) Odluka o upravljanju informacijskim sustavom u banci;
- 25) Odluka o izjavi o imovinskom stanju;
- 26) Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci;
- 27) Odluka o sustavu unutarnjih kontrola u banci;
- 28) Odluka o uključivanju posebnih uvjeta za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim osobama u sustav upravljanja rizicima u banci;
- 29) Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad;
- 30) Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja suglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdanih suglasnosti;
- 31) Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih suglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti;
- 32) Odluka o procjeni ispunjenja uvjeta za članove nadzornog odbora i uprave banke;
- 33) Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- 34) Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke;
- 35) Odluka o formi izvješća koja banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Također, organizacijski dio Agencija nadležan za propise sudjelovao je u nomotehničkoj obradi uputa, odnosno smjernica s pripadajućim izvještajnim formama. Inicijalne prijedloge uputa i smjernica su zavisno do predmeta sačinile imenovane podgrupe, a nakon razmatranja istih od

strane Radne grupe, iste je u skladu s propisanom procedurom usvojio direktor Agencije 22. 12. 2017., a potom su objavljeni na službenoj web stranici Agencije. Radi se o sljedećim aktima:

- 1) Uputa za popunjavanje izvješća banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi financijske poluge;
- 2) Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za velike izloženosti;
- 3) Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
- 4) Smjernice o izvješćivanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a u banci;
- 5) Uputa o načinu primjeni odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a;
- 6) Smjernice za procjenu planova oporavka;
- 7) Uputa za izvješćivanje o upravljanju eksternalizacijom;
- 8) Uputa za izvješćivanje o upravljanju informacijskim sustavima;
- 9) Uputa za primjenu Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke;
- 10) Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope;
- 11) Uputa za primjenu i izradu izvješća vjerovnika sukladno Odluci o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društava po prigovoru klijenta.

U prosincu 2017. godine sačinjen je prijedlog Upute za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost, a u siječnju 2018. godine okončana je procedura donošenja istog od strane direktora Agencije, nakon čega je i objavljeno na službenoj web stranici Agencije.

Na temelju prethodno provedene procedure, u „Službenim novinama FBiH“, broj: 42/17 od 7. 6. 2017. objavljeno je stavljanje izvan snage sljedećih Odluka:

- 1) Odluka o obračunu kamate i naknada za neaktivne račune, koja je bila objavljena u “Službenim novinama FBiH“, broj: 7/03 i
- 2) Odluka o postupanju banke s neaktivnim računima, koja je bila objavljena u “Službenim novinama FBiH“, br. 30/15, 98/15 i 98/16.

9.1.3.2. Podzakonski akti kojim se uređuje restrukturiranje banaka

U okviru aktivnosti Agencije na uspostavi regulatornog okvira za restrukturiranje banaka sukladno zakonskim propisima, organizacijski dio nadležan za propise aktivno je sudjelovao u izradi nacрта podzakonskih akata Agencije iz oblasti restrukturiranja banaka, koji su većim dijelom usuglašeni sa ABRS-om, a očekuje se usuglašavanje sa SB u okviru projekta tehničke pomoći entitetskim agencijama za bankarstvo.

Usvajanje seta odluka o restrukturiranju banaka očekuje se u prvom kvartalu 2018. godine.

9.1.3.3. Podzakonski akti kojim se uređuje rad i nadzor poslovanja leasing društava

Organizacijski dio Agencije nadležan za propise je s predstavnicima organizacijskog dijela nadležnog za nadzor poslovanja leasing društava sudjelovao u izradi podzakonskih akata kojima su izvršene izmjene i dopune tri postojeće odluke kojima se propisuje nadzor poslovanja leasing društava i sačinjena nova odluka koja se odnosi na izdvajanje poslovnih procesa leasing društva.

Navedene aktivnosti su, u skladu s provedenom procedurom, rezultirale usvajanjem sljedećih odluka:

- Odluka o izdvajanju poslovnih procesa leasing društva (eksternalizaciji);

- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o nadzoru leasing društava;
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga;
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanja suglasnosti leasing društvu.

Predmetne Odluke su objavljene u “Službenim novinama FBiH”, broj: 58/17 od 2. kolovoza 2017.

9.1.3.4. Podzakonski akti kojima se uređuje faktoring

Sudjelovanje u nomotehničkoj obradi Odluke o naknadama koja društva za faktoring plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, koja je objavljena u “Službenim novinama FBiH”, broj: 90/17 od 22. studenog 2017.

9.1.3.5. Interni akti Agencije

Nadležni organizacijski dio Agencije za propise je tijekom 2017. godine neposredno sudjelovao u izradi sljedećih internih akata:

- Plana integriteta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, koji je u skladu s propisanom procedurom odobren od strane direktora Agencije u veljači 2017. godine i
- Nacrta Upute o metodologiji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za izradu akata u postupku planiranja i izvješćivanja, za čiju je pripremu imenovana Radna grupa, koja je sačinila i krajem godine dostavila nacrt ove Upute u daljnju proceduru razmatranja i usvajanja.

9.1.3.6. Evidentiranje i objavljivanje podzakonskih akata Agencije

Statut Agencije i svi podzakonski akti Agencije koji se odnose na rad subjekata bankovnog sustava FBiH (odluke, upute, smjernice i dr.) te interni akti Agencije (pravilnici, poslovници i dr.), u postupku nakon njihovog konačnog usvajanja se u okviru organizacijskog dijela Agencije nadležnog za propise redovito ažuriraju, vodi se evidencija o usvojenim aktima, adekvatno se ovjeravaju i arhiviraju usvojeni podzakonski akti, te se vrši priprema i evidentira njihova objava u „Službenim novinama FBiH“, a obavljaju se i drugi poslovi u svrhu lakšeg i redovitog praćenja usvojenih podzakonskih i internih akata Agencije.

Uz navedeno, evidentiraju se podzakonski akti Agencije koje je potrebno mijenjati, revidirati, dopunjavati i sl., te se u skladu s navedenim daje inicijativa za usklađivanje propisa kojima se uređuje rad subjekata bankovnog sustava FBiH.

Poseban segment je ažuriranje i objava podzakonskih akata Agencije na službenoj web stranici Agencije, što je aktivnost koja se realizira u suradnji s drugim organizacijskim dijelovima Agencije i o tome se vodi posebna evidencija.

9.1.4. Postupanje po zaprimljenim upitima i zahtjevima za tumačenja

Postupanje Agencije po zaprimljenim upitima i zahtjevima za tumačenja subjekata bankovnog sustava FBiH odnosilo se na:

- normativno praćenje rada drugih organizacijskih dijelova Agencije nadležnih za nadzor subjekata bankovnog sustava FBiH, odnosno podršku drugim organizacijskim dijelovima Agencije u normativnom dijelu;
- davanje mišljenja (usmeno ili pismeno) na zahtjev organizacijskih dijelova Agencije (prvenstveno onih koji obavljaju neposredni nadzor subjekata bankovnog sustava FBiH)

vezano za rad subjekata bankovnog sustava FBiH ili tumačenje odredbi iz podzakonskih akata Agencije;

- davanje tumačenja, odnosno odgovora na upite po zahtjevima subjekata bankovnog sustava FBiH i drugih zainteresiranih osoba, s ciljem pravilne primjene propisa. U izvještajnom razdoblju je dato 50 pismenih odgovora.

9.1.5. Ostali poslovi

Organizacijski dio nadležan za propise aktivno je sudjelovanju u sačinjavanju odgovora na:

- pitanja u okviru pripadajućeg poglavlja iz Upitnika EK,
- dio Upitnika koji je dostavljen od strane OECD-a za Izvješće o konkurentnosti zemalja Jugoistočne Europe.

U okviru organizacijskog dijela Agencije nadležnog za propise, tijekom 2017. godine nastavljena je suradnja sa CBBiH, AOD-om, entitetskim ministarstvima financija, ABRs-om, UBBiH, UMKO u BiH, ULD u BiH i drugim nadležnim institucijama u zemlji, kao i suradnja sa MMF-om, u okviru tehničkih misija i tehničke pomoći, kao i sa SB, naročito u okviru pružanja tehničke pomoći na izradi novog ZoB-a i podzakonskih akata Agencije, uključujući okvir za restrukturiranje banaka.

9.2. Poslovi licenciranja banaka

Poslovi licenciranja, odnosno izdavanja bankarskih dozvola, drugih suglasnosti i odobrenja, u 2017. godini, obavljali su se u skladu sa ZOB-om, ZoA i Uputom za licenciranje i druge suglasnosti FBA, do stupanja na snagu podzakonskih akata sukladno novom ZoB-om, a to su: Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje dozvole za rad banke, Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja suglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdanih suglasnosti i Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje suglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti, koje su usvojene i objavljene nakon provedenog postupka usuglašavanja s novim zakonskim propisima („Službene novine FBiH“, broj: 90/17 od 22. 11. 2017.), kao i u skladu s drugim zakonskim propisima u FBiH (Zakon o gospodarskim društvima, propisi KVP i sl.).

U organizacijskom dijelu Agencije nadležnom za licenciranje u izvještajnom razdoblju urađeni su sljedeći poslovi:

▪ Otvaranje organizacijskim dijelova banaka

Tijekom 2017. godine nije bilo bitnijeg širenja mreže organizacijskih dijelova banaka, čemu je osnovni uzrok racionalizacija poslovanja.

Banke su, uz suglasnost Agencije, reorganizirale mrežu poslovnih jedinica tako što su u većoj mjeri mijenjale organizacijski oblik, organizacijske pripadnosti ili adrese u sjedištu postojećih organizacijskih dijelova, ali i ukidanje nekih organizacijskih dijelova, a sve s ciljem racionalizacije poslovanja i smanjenja troškova poslovanja. Za sve navedene promjene u okviru nadležnog organizacijskog dijela Agencije za licenciranje banaka obavljena je analiza i obrada zahtjeva banaka u postupku davanja odobrenja sukladno propisima.

Ovakvih promjena kod banaka iz FBiH bilo je ukupno 38, od čega 35 na teritoriju FBiH i tri u RS-u, osnovano je 12 novih organizacijskih dijelova, devet organizacijskih dijelova je ukinuto, a kod 17 organizacijskih dijelova su provedene promjene za koje je bila potrebna suglasnost Agencije.

- **Stjecanje ili povećanje značajnog vlasničkog interesa u banci**

U 2017. godini u postupku je bio jedan zahtjev za suglasnost za neizravno stjecanje značajnog vlasničkog interesa u dvije banke, koji će biti završen u 2018. godini.

- **Stjecanje ili povećanje značajnog vlasničkog interesa banke u drugoj pravnoj osobi**

U tijeku je obrada jednog zahtjeva iz 2017. godine, koja će biti završena u 2018. godini.

- **Izbor članova nadzornog odbora i imenovanje članova uprave banke**

U 2017. godini provedena procedura okončana je izdavanjem suglasnosti Agencije za uprave šest banaka (izdano sedam rješenja) i 13 suglasnosti za promjene članova u nadzornim odborima banaka (izdana 23 rješenja).

Postupak izdavanja suglasnosti za izbor članova nadzornog odbora i imenovanje članova uprave banke, nakon obrade zahtjeva i priložene dokumentacije, uključuje i obavljanje intervjua s predloženim kandidatima koji na temelju priložene dokumentacije ispunjavaju uvjete za članove nadzornog odbora i uprave banke.

- **Dopunski kapital banke**

U skladu s propisanom procedurom, izdane su dvije suglasnosti bankama na anekse postojećeg ugovora o subordiniranom dugu.

- **Emisije dionica**

Agencija je, u skladu s propisanom procedurom, izdala dvije suglasnosti bankama za emisiju dionica.

- **Statuti banaka**

Sukladno propisanoj proceduri Agencija je izdala 15 suglasnosti na prijedlog teksta Statuta banaka, od čega se osam suglasnosti odnosilo na usklađivanje Statuta banaka s novim zakonskim okvirom za poslovanje banaka. Postupak usklađivanja Statuta banaka sa ZoB-om treba biti okončan do kraja veljače 2018. godine.

- **Prethodne suglasnosti za imenovanje vanjskih revizora za reviziju financijskih izvještaja banaka**

U 2017. godini provedena je propisana procedura i izdano 15 prethodnih suglasnosti za imenovanje društava za reviziju financijskih izvještaja banaka.

▪ Prethodne suglasnosti za imenovanje vanjskih revizora za reviziju IS banaka

Izdano je 14 prethodnih suglasnosti za imenovanje društava za reviziju za obavljanje revizije IS banaka.

Izdavanje suglasnosti praktično uključuje dodatnu kontrolu i uvid od strane organizacijskog dijela zaduženog za licenciranje i poslovanje banaka, kao i pravce daljnjeg kretanja istih. Veliki dio obuhvaća i proces obrade zahtjeva za Odbor za superviziju (npr. imenovanja članova nadzornog odbora i uprave banke, stjecanje vlasničkog interesa, statusne promjene). Navedene kontrole obuhvaćaju kontrolu zakonitosti rada banke i odgovornih osoba banke, primjenu propisa i održavanja standarda Agencije od strane banaka, a obavljale su se kroz dodatnu dokumentaciju koja se tražila od banaka i regulatornih institucija stranih banaka, kao i kroz redovna izvješća banaka prema Agenciji i nalaze organizacijskog dijela Agencije nadležnog za nadzor poslovanja banaka.

▪ Ostali poslovi

Organizacijski dio Agencije nadležan za licenciranje obavljao je i ostale poslove, odnosno sudjelovao u:

- sačinjavanju odgovora na dio pitanja iz Upitnika EK, koja su vezana za pitanja iz nadležnosti Agencije za licenciranje banaka,
- radu na izradi MoU za financijsku stabilnost BiH sa MMF-om;
- radu na obradi zahtjeva za statusnu promjenu pripajanja jednog leasing društva matičnoj banci, zajedno s organizacijskim dijelom nadležnim za nadzor poslovanja leasing društava,
- sudjelovanje u radu na izradi podzakonskih akata u postupku usklađivanja sa ZoB-om (sudjelovanje u izradi osam pojedinačnih odluka u okviru imenovanih podgrupa).

Osim navedenog, obavljane su stalne aktivnosti u pogledu nastavka:

- kontrole dioničkog kapitala i promjena dioničkog kapitala u bankama;
- redovne suradnje s organizacijskim dijelom Agencije nadležnim za nadzor poslovanja banaka, posebno u smislu priprema opsežnih kontrola, praćenja izvršenja naloga nakon obavljenih kontrola, kao i davanja suglasnosti koje su povezane s nalogima kontrole, uključujući davanje mišljenja;
- davanja odgovora na upite trećih pravnih i fizičkih osoba o bankama i o pravnim slijednicima bivših banaka;
- redovne suradnje sa FMF-om, KVP FBiH, RVP FBiH, MUP Kantona Sarajevo, SIPA, te drugim institucijama u zemlji i inozemstvu, a naročito regulatornim institucijama stranih banaka i nadležnim sudovima;
- sudjelovanja u izradi novih zakonskih i podzakonskih propisa koji reguliraju poslovanje banaka, te kontinuiranog praćenja propisa Agencije i drugih propisa;
- aktivnosti oko postavljanja i funkcioniranja Registra banaka (kontinuirana aktivnost), koje podrazumijevaju da se zajedno s organizacijskim dijelom Agencije zaduženim za elektroničku obradu podataka (EOP) utvrdi način korištenja unesenih dokumenata, te izvrše prilagodbe programa sukladno definiranim prijedlozima;
- sudjelovanja u rješavanju konkretnih pitanja povezanih s licenciranjem banaka, zajedno s ostalim organizacijskim dijelovima Agencije nadležnim za nadzor poslovanja banaka i pravnu podršku u superviziji banaka;
- praćenja i svih drugih promjena u bankama FBiH, koje uključuju zahtjeve prema bankama u pogledu dostave kompletne dokumentacije kojom se potkrepljuju te promjene. Prema

- bankama se reagiralo na temelju informacija dobivenih usmeno i/ili pismeno od trećih osoba, kao i na temelju informacija iz medija;
- redovnog prikupljanja dokumentacije s ažuriranim imovinskim kartonima članova nadzornih odbora i uprava banaka i drugi poslovi povezani sa licenciranjem banaka i dr.

9.3. Poslovi zastupanja Agencije

Agencija je putem organizacijskog dijela Agencije nadležnog za zastupanje u 2017. godini obavljala sljedeće poslove:

- izrada prekršajnih naloga po izvršenim kontrolama u subjektima bankovnog sustava FBiH te dostavljanje istih subjektima bankovnog sustava FBiH na realizaciju;
- postupanje po zahtjevu za sudsko odlučivanje i po prigovoru na prekršajni nalog, zastupanje Agencije u prekršajnim postupcima pred nadležnim sudovima;
- unos izdanih prekršajnih naloga Agencije u registar prekršajnih kazni i praćenje stanja realizacije prekršajnih naloga;
- zastupanje Agencije pred svim sudovima u postojećim sudskim predmetima (kazneni postupci, upravni sporovi, parnični postupci, radno pravni sporovi i ostali);
- rad na drugostupanjskom postupku u procesu obavljanja kontrola poslovanja subjekata bankovnog sustava FBiH, tj. na rješavanju prigovora po rješenjima Agencije o izdavanju pisanih naloga;
- rad na pritužbama pravnih osoba na rad subjekata bankovnog sustava FBiH, kao i obrada i davanje podataka potrebnih nadležnim državnim organima za vođenje propisanih postupaka;
- rad u postupcima po zahtjevima za oslobađanje od obveze jamstva prema Zakonu o zaštiti žiranata u FBiH, a nakon obrade i izdane preporuke Ombudsmana;
- rad na predmetima koji se odnose na zahtjeve za pristup informacijama, a u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u FBiH;
- praćenje propisa i njihova primjena u okviru nadležnosti ovog organizacijskog dijela Agencije;
- pružanje pomoći na izradi novih zakona i podzakonskih akata Agencije u okviru nadležnosti ovog organizacijskog dijela Agencije;
- vođenje i sačinjavanje izvješća o statusu postojećih predmeta (izvješće o stanju sudskih postupaka, prigovora i prekršajnih naloga koje se vode u svrhu sačinjavanja redovnih godišnjih izvješća i mjesečnih izvješća koja se dostavljaju rukovodstvu Agencije);
- drugi poslovi po nalogu i ukazanoj potrebi.

9.3.1. Zastupanje Agencije u sudskim postupcima

Tijekom 2017. godine vođen je ukupno 51 sudski postupak, od čega se 26 odnosi na upravne postupke koji su pokrenuti protiv Agencije, deset na parnične postupke u kojima je Agencija tuženi, šest na radno-pravne postupke pokrenute protiv Agencije, šest na prekršajne postupke pokrenute protiv Agencije i tri postupka koje je pokrenula Agencija. Za navedene postupke u okviru nadležnog organizacijskog dijela za zastupanje vodi se odgovarajuća i ažurna evidencija (tabelarni pregled postupaka s podacima o predmetu radi kojeg je postupak pokrenut, vrijednosti spora, nadležnom sudu i aktualnom statusu predmeta, s opisnim komentarima za svaki od predmeta u smislu aktualnog stanja i očekivanog tijeka postupka).

U tijeku je i jedan postupak koji se vodi protiv Agencije pred Konkurencijskim vijećem BiH.

Od ukupnog broja postupaka, tijekom 2017. godine okončano je devet predmeta, dok su u četiri predmeta prekinuti postupci, te do daljnjeg miruju.

Od okončanih devet predmeta, dva su presuđena u korist Agencije, četiri su vraćena na ponovni postupak Agenciji, dok su tri predmeta okončana na sljedeći način: jedna tužba Agencije odbijena, jedna tužba Agencije odbačena i jedan prekršajni nalog protiv odgovorne osobe obustavljen.

Preostali predmeti i to sveukupno 42 predmeta iz 2017. godine (od kojih četiri predmeta miruju), su još uvijek aktivni, te po njima teku sudski postupci.

Agencija od svih predmeta ima najviše upravnih sporova, trenutno 20 aktivnih upravnih sporova. Upravni sporovi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu se u prosjeku rješavaju u razdoblju od 3 do 4 godine. Također, dva postupka su prekinuta zbog pokrenutog stečajnog postupka, što znači da se navedena dva spora neće riješiti u skorije vrijeme.

Agencija tijekom 2017. godine nije zaprimila niti jednu novu tužbu u upravnom sporu.

U odnosu na predmete koji su vraćeni Agenciji na ponovni postupak bitno je istaknuti kako su isti vraćeni na ponovni postupak zbog formalnih nedostataka ili procesnih grešaka, a ne u smislu pogrešne primjene materijalnog prava, posebno imajući u vidu da sud ni jednu meritornu odluku u ovim postupcima nije donio.

Vezano za postupke koji se vode protiv odluka Agencije sukladno Zakonu o zaštiti žiranata u FBiH bitna je napomena da su pokrenuti s istim prigovorom njegove retroaktivne primjene, gdje se u budućem razdoblju očekuje pravni stav nadležnog suda po ovom pitanju. U jednom predmetu je održana usmena rasprava.

9.3.2. Prekršajni postupci

Tijekom 2017. godine Agencija je izdala ukupno 56 prekršajnih naloga protiv subjekata bankovnog sustava FBiH, od kojih se najveći broj odnosi na banke - 44 izdana prekršajna naloga, deset se odnosi na leasing društva i dva na faktoring društvo, a nakon podnošenja prijave nadležnih osoba Agencije.

U svim izdanim prekršajnim nalogima protiv banaka i odgovornih osoba u banci prihvaćena je odgovornost, te je prihvaćena i odgovornost leasing društava i odgovornih osoba u leasing društvima, nakon čega su i uplaćene izrečene novčane kazne, dok je za dva prekršajna naloga protiv društva i odgovorne osobe u društvu koje je neovlašteno koristilo naziv „faktoring“, tijekom 2017. godine pokrenuto sudsko odlučivanje, te se očekuje zakazivanje usmenog pretresa.

Po svim prekršajnim nalogima koje je Agencija izdala subjektima bankovnog sustava FBiH u 2017. godini naplaćeno je novčanih kazni u ukupnom iznosu od 161,4 tisuća KM, od čega se iznos od 154,5 tisuća KM odnosi na banke, a ostatak iznosa od 6,9 tisuća KM na leasing društva.

9.3.3. Registar prekršajnih kazni

S obzirom da je Agencija uvezana s registrom prekršajnih kazni kod IDDEEA, nakon svakog izdanog prekršajnog naloga Agencija unosi prekršajni nalog u registar prekršajnih kazni. Putem ove aplikacije je otvorena mogućnost praćenja uplate novčane kazne ili eventualno dobivanja informacije o zatraženom sudskom odlučivanju.

9.3.4. Pristup predmetima putem interneta

U 2017. godini redovito su pribavljani pristupni kodovi za sve predmete koji se vode pred nadležnim sudovima. Na ovaj način, putem interneta omogućen je uvid u spis predmeta i provjera stanja predmeta. Pristup internetskoj bazi omogućava praćenje i rad odvjetnika koji su dobili punomoći da zastupaju Agenciju u određenim predmetima.

9.3.5. Drugostupanjski postupci

U 18 slučajeva je proveden drugostupanjski postupak tj. razmatrani su prigovori subjekata bankovnog sustava FBiH na rješenja Agencije o pisanim nalogima nakon završene kontrole i nakon provedenog postupka donesena su konačna rješenja.

Od ukupnog broja slučajeva, 13 slučajeva se odnosi na prigovore banaka, dva na prigovore leasing društava, dva na prigovore MKO i jedan prigovor fizičkog lica.

9.3.6. Rješavanje Agencije po zahtjevima za oslobađanje od jamstva

Agencija je tijekom 2017. godine zaprimila sveukupno 17 preporuka Ombudsmana koje su se odnosile na zahtjeve za oslobađanje od jamstva, dok su dva predmeta prenesena iz 2016. godine i ista su riješena tijekom 2017. godine.

Od ukupno 19 predmeta, riješeno je 13 predmeta, dok je šest predmeta preneseno u 2018. godinu. Od 13 riješenih predmeta, u 12 predmeta zahtjevi su odbijeni kao neosnovani, a u jednom predmetu je zahtjev za oslobađanje od obveze jamstva usvojen na način da je naloženo da se obustavi naplata od jamca dok se ne iscrpe sve mogućnosti naplate od korisnika kredita.

9.3.7. Pritužbe pravnih osoba i razni upiti

Ovaj segment rada organizacijskog dijela nadležnog za zastupanje odnosio se na obavljanje poslova po prigovorima pravnih osoba, a koja su upućena protiv subjekata bankovnog sustava FBiH, kao i na odgovore Agencije na razne upite pravnih osoba.

U 2017. godini organizacijski dio Agencije nadležan za zastupanje je obradio ukupno 72 predmeta koja se odnose na pravne osobe. Pritužbe pravnih osoba odnosile su se na blokirane račune, zatim na prigovore vezane za mjenice, neizvršenje rješenja o izvršenju tj. pljenidbu novčanih sredstava izvršenika na računima koji se vode kod banaka, a prema odredbama Zakona o izvršnom postupku, prigovore koji se odnose na isplatu novčanih sredstava na računu, prigovor koji se odnosio na klasifikaciju klijenta, dok su se preostale pritužbe odnosile na npr. brisanje iz CRK-a, reprogram kredita, nepostupanje banke sukladno Zakonu o unutarnjem platnom prometu, internet krađu, pogrešno uplaćena sredstva tj. zahtjev za povrat sredstava, itd. Pored obrade predmeta koji su se odnosili na prigovore pravnih osoba, odgovarano je i na različite vrste upita, tumačenja i raznih vrsta pravnih savjeta u postupanjima prema subjektima bankovnog sustava FBiH. U 2017. godini obrađeno je ukupno 73 ovakva predmeta.

Tijekom 2017. godine, pored navedenog, radilo se na predmetima koji su se odnosili na davanje odgovora, odnosno izjašnjenja na pitanja koja su postavljena pred Vladom FBiH i Parlamentom FBiH, te je obrađeno 12 predmeta ove vrste.

9.3.8. Ostali poslovi

Tijekom 2017. godine obavljani su i drugi poslovi koji su se odnosili na zahtjeve zakonodavne i izvršne vlasti, istražnih organa i drugi poslovi povezani s nadležnostima organizacijskog dijela Agencije za zastupanje.

Postupano je po predmetima koji su se odnosili na zahtjeve za pristup informacijama prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama u FBiH, te shodno spomenutom Zakonu donošene su odluke, tj. rješenja. U 2017. godine obrađeno je 11 zahtjeva za pristup informacijama u smislu donošenja rješenja Agencije.

Zaprimljen je veći broj zahtjeva od strane institucija koja vrše javna ovlaštenja, u kojim je od Agencije zatraženo da se navedenim institucijama dostave bankovni računi fizičkih ili pravnih osoba radi njihovog nadležnog postupanja. Institucije koje su upućivale ovakvu vrstu zahtjeva su imale saznanja da Agencija posjeduje registar bankovnih računa fizičkih osoba. Također, ukoliko su se obraćali bankama nailazili su na problematiku različite primjene i tumačenja Zakona o zaštiti osobnih podataka i odredbi ZoB-a (poslovna tajna).

Tijekom svog redovnog obavljanja tekućih poslova obrađivani su zahtjevi sudova i tužiteljstava koji su tražili dostavu podataka radi provođenja svojih sudskih postupaka. Od podnesenih predmeta od strane nadležnog suda ili tužiteljstva obrađeno je 25 predmeta (sedam predmeta koji su dostavljani od strane nadležnog tužiteljstva odnosili su se na podnesene kaznene prijave u smislu dostave određenih informacija i podataka od strane Agencije), 38 obrađenih predmeta podneseno je od strane nadležne policijske uprave i tri obrađena predmeta podnesena su od strane porezne uprave ili drugog organa.

Zaposlenici organizacijskog dijela Agencije nadležnog za zastupanje sudjelovali su u izradi podzakonskih akata u postupku usklađivanja sa ZOB-om, a što je uključivalo i analizu postojećih akata Agencije, te prikupljanja relevantnih akata u zemljama okruženja.

X. POSLOVI RAZVOJA

10.1. Realizacija Strategije Agencije u 2017. godini

Aktivnosti Agencije na usklađivanju sa zahtjevima Bazela III i direktiva EU vođene su putem Projektnog tima, u skladu sa Strategijom Agencije i Programom rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2017. godinu. Izvršene su sve planirane aktivnosti u koordinaciji s timom iz ABRS-a, što je u konačnici rezultiralo usuglašenim podzakonskim okvirom iz domene Stuba I, Stuba II i Stuba III između entitetskih agencija za bankarstvo i objavom predmetnih odluka u Službenim novinama.

Donošenje novog podzakonskog okvira usklađenog s odredbama novog ZoB-a, odnosno s regulatornim okvirom EU, podrazumijeva paralelno izvješćivanje prema novim i starim regulatornim izvješćima u razdoblju od godinu dana, tijekom prijelaznog razdoblja od 1.1. do 31. 12. 2018., čime će se realizirati i puna primjena Strategije Agencije, čija je realizacija bila prilagođena rokovima usklađivanja iz novog ZoB-a.

Aktivnosti u okviru Strategije Agencije su dio Akcijskog plana Agencije koje su uslijedile nakon izvršene procjene financijskog sektora u BiH od strane zajedničkog tima MMF-a i SB.

Realizacija Strategije Agencije je i dio Reformske agende BiH, odnosno Akcijskog plana za realizaciju prioriteta iz Izvješća o BiH, kao jedna od bitnih aktivnosti u procesu pristupanja BiH u članstvo EU.

10.1.1. Okončanje aktivnosti na QIS-u 1

U 2017. godini nastavljene su aktivnosti na provedbi QIS-a 1 za implementaciju novih zahtjeva u pogledu regulatornog kapitala, izračunavanja kapitalnih zahtjeva za kreditni, operativni i tržišni rizik, kao i zahtjeva za likvidnosno pokriće u BiH.

U odnosu na plan aktivnosti oko provedbe QIS-a 1, sve aktivnosti na provedbi istog su izvršene u planiranim rokovima.

S ciljem koordinacije svih aktivnosti na provedbu QIS-a 1 na razini BiH, u siječnju 2017. godine u Sarajevu je održan radni sastanak projektnih timova entitetskih agencija, u organizaciji UBBiH s komercijalnim bankama u BiH. Nakon održanog radnog sastanka, krajem siječnja 2017. godine, Agencija je UBBiH i svim komercijalnim bankama u FBiH dostavila odgovore, odnosno očitovanje Agencije na komentare bankarskog sektora koji se odnose na provedbu QIS-a 1.

U okviru organizacijskog dijela Agencije nadležnog za poslove razvoja, obavljane su aktivnosti vezane za prijem podataka od banaka, obrada i analiza podataka, te sačinjavanje rezultata obavljenog QIS-a 1 po segmentima. Projektni tim je sačinio analizu obrađenih podataka u pogledu regulatornog kapitala, izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni, operativni i tržišni rizik, kao i zahtjeva za likvidnosno pokriće.

Rezultati provedene analize su objavljeni i dostupni na web stranici Agencije od ožujka 2017. godine. Sačinjena su dva dokumenta:

- Rezultati analize prikupljenih podataka banaka za dio QIS-a koji se odnosi na efekt primjene novog regulatornog okvira - Stub I i
- Preliminarni rezultati analize prikupljenih podataka banaka za dio QIS-a koji se odnosi na nove regulatorne zahtjeve u segmentu likvidnosti.

Rezultati QIS-a 1 pokazali su da novi regulatorni zahtjevi u skladu s regulatornim okvirom EU ne bi imali negativnog utjecaja na bankovni sustav u FBiH.

U segmentu regulatornog kapitala, stopa regulatornog kapitala bila bi iznad propisanog minimuma (16,5%, odnosno 17,3% ukoliko bi banke koristile samo ispravke vrijednosti prema MRS-u 39 i rezerviranja prema MRS-u 37). Prema novom regulatornom okviru udjel izloženosti kreditnom riziku je 91,25%, operativnom riziku 7,25% i tržišnom riziku 1,5%. Sve banke bi imale zaštitni sloj za očuvanje kapitala, a stopa financijske poluge iznosila bi 10,2%.

U segmentu kreditnog rizika primjenom standardiziranog pristupa Bazela III došlo bi do izmjena u načinu izračuna rizikom ponderirane aktive u smislu redefiniranja pojedinih kategorija izloženosti, odnosno korištenja izmijenjenih i novih pondera rizika, što bi utjecalo i na vrijednost izloženosti, kao i na smanjenje ukupnog rizika ponderirane aktive i kreditnih ekvivalenata.

Kod primjene standardiziranog pristupa za operativni rizik, izloženost banaka po operativnom riziku bi se smanjila za cca. 10%. Od banaka su dobiveni značajni podaci o frekvenciji štetnih

dogadaja i njihovih značajno materijalnih efekata na banku. Šteta uzrokovana operativnim rizikom ne bi imala značajnog utjecaja na kapitalne zahtjeve za ovaj rizik.

Banke bi ispunjavale nove kapitalne zahtjeve po Bazelu III za tržišni rizik po standardiziranom pristupu, gdje bi najveći udjel imale za valutni rizik (98% ukupnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike) i simbolično za kapitalne zahtjeve za pozicijske rizike u vlasničkim i dužničkim instrumentima (2% ukupnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike).

Na temelju provedene analize podataka u segmentu likvidnosti, može se izvesti zaključak da bi uvođenjem novog regulatornog zahtjeva u pogledu održavanja LCR-a, bankovni sustav u FBiH održao zadovoljavajuću razinu likvidnosti u razdoblju stresa od 30 kalendarskih dana.

S iznimkom jedne banke, sve ostale banke u sustavu iskazale su LCR iznad 100%, a neke značajno iznad. Može se očekivati da bi ta banka, s obzirom na navedene mjere koje već poduzima i koje je planirala poduzeti, mogla do razdoblja primjene novog regulatornog zahtjeva u pogledu LCR-a udovoljiti regulatornom zahtjevu. Sveobuhvatno sagledavanje mogućih efekata u segmentu dugoročne, odnosno strukturalne likvidnosti koje je povezano s planiranim uvođenjem novog regulatornog zahtjeva u pogledu ispunjavanja NSFR-a sukladno implementaciji Strategije Agencije, dalo bi potpuniji pregled utjecaja uvođenja novih regulatornih zahtjeva u segmentu likvidnosti na bankovni sustav u FBiH.

10.1.2. Realizacija QIS-a 2

U razdoblju od travnja do kraja lipnja 2017. godine proveden je i QIS 2 iz segmenta Stuba II, čiji je cilj bio sagledavanje efekata utjecaja na bankovni sustav u FBiH uvođenja novog regulatornog okvira sukladno zahtjevima EU vezano za četiri nacrti odluka iz segmenta Stuba II.

QIS 2 obuhvaća analizu i sagledavanje efekata novog regulatornog okvira po pitanju zahtjeva za upravljanje rizicima, ICAAP, velikih izloženosti i upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Izvršena je analiza obrađenih podataka. Rezultati provedene analize su objavljeni na web stranici Agencije (kolovoz 2017. godine). Sačinjeni su sljedeći dokumenti:

- Rezultati analize prikupljenih podataka banaka za dio QIS-a koji se odnosi na nove regulatorne zahtjeve iz Stuba II u segmentu upravljanja rizicima i ICAAP-u;
- Rezultati analize prikupljenih podataka banaka za dio QIS-a koji se odnosi na efekte primjene novog regulatornog okvira iz segmenta velikih izloženosti;
- QIS primjene novih regulatornih zahtjeva iz Stuba II Bazela III u segmentu kamatnog rizika u bankarskoj knjizi.

Rezultati analize QIS-a 2 u segmentu upravljanja rizicima su očekivano pokazali veći stupanj pripremljenosti banaka članica međunarodnih bankarskih grupacija sa sjedištem u FBiH za primjenu novih regulatornih zahtjeva u odnosu na banke iz grupe manjih banaka, s obzirom na razdoblje i obuhvat primjene grupnih standarda i procedura, donesene interne akte, uspostavljenu organizacijsku strukturu, kao i znanja i iskustava u primjeni regulatornog okvira za poslovanje i nadzor kreditnih institucija u EU. Imajući u vidu broj banaka koji je bio spreman popuniti Izvješće o primjeni ICAAP-a, kao i rezultate analize dostavljenih podataka može se zaključiti da je u ovom segmentu značajno manji stupanj pripremljenosti banaka, uključujući i članice međunarodnih bankarskih grupacija. U narednom razdoblju potrebne su dodatne

aktivnosti banaka, kako bi se stupanj pripremljenosti podigao na veću razinu, pri čemu je pozitivno to što je značajan broj banaka sam identificirao segmente u kojima su potrebna poboljšanja.

Analiza QIS-a 2 u segmentu velikih izloženosti pokazuje da banke u FBiH neće imati značajnijih problema vezano za usklađivanje sa zakonskim propisanim maksimalno dopuštenim ograničenjima velikih izloženosti od 25% priznatog kapitala banaka.

Rezultati analize u segmentu kamatnog rizika u bankarskoj knjizi pokazuju da utjecaj kamatnog rizika nije značajan, odnosno potencijalni negativni utjecaj promjene kamatnih stopa ne predstavlja razinu koja bi mogla u znatnoj mjeri narušiti kapitalnu osnovu banaka u FBiH.

10.1.3. Provođenje javne rasprave za podzakonski okvir iz domene likvidnosti

Polovinom lipnja 2017. godine nacrt Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banaka, objavljen je na web stranici Agencije s ciljem provođenja javne rasprave s komercijalnim bankama u BiH zajedno s timom ABRS-a. Prezentacija nacrta Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banaka realizirana je putem UBBiH, s ciljem nastavka dijaloga s bankama u BiH i upoznavanja istih s novim regulatornim okvirom. Po nacrtu predmetne Odluke, u postupku javne rasprave s bankarskim sektorom koji je okončan do kraja srpnja 2017. godine, nije bilo primjedbi i sugestija od komercijalnih banaka.

10.1.4. Okončanje izrade nacrta podzakonskih akata u okviru Strategije Agencije

Nacrti odluka sačinjenih u okviru Projektnog tima sukcesivno su usuglašavani tijekom 2017. godine s rezultatima provedenih QIS-eva iz domene Stuba I i Stuba II, odredbama novog ZoB-a, izmjenama u regulatornom okviru EU, kao i podzakonskom okviru sačinjenom od strane tima iz ABRS-a.

U postupku usuglašavanja sa ZoB-om, krajem lipnja 2017. godine su nacrti sljedećih odluka:

- Odluka o izračunavanju kapitala banke (Stub I);
- Odluka o upravljanju rizicima u banci (Stub II);
- Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u bankama – ICAAP (Stub II);
- Odluka o velikim izloženostima (Stub II);
- Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi (Stub II);
- Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke.

Aktivnosti na okončanju nacrta navedenih odluka, predstavljale su preduvjet dobivanja tranše kredita u okviru Projekta SB - jačanje bankarskog sektora u BiH. Navedeno, kao i aktivnosti oko provedbe QIS-a 1 i QIS-a 2, predstavljaju uspješno realizirane aktivnosti za realizaciju tranši za 2017. i 2018. godinu. U daljnjim aktivnostima urađeni su nacrti Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke (Stub III) i Odluke o kontrolnim funkcijama banke.

Po obavljenoj internoj i javnoj raspravi te usuglašavanju tekstova sa ABRS odluke su usvojene na UO i objavljene u Sl. novinama FBiH.

Urađene su i konačne transpozicijske tablice po zahtjevu EK (tablice usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa Acquisem EU), odnosno sa CRD IV i CRR iz segmenta regulatornog okvira, koji je sačinjen u okviru Strategije Agencije i iste su krajem listopada 2017. godine dostavljene Uredu za EU integracije Vlade FBiH i DEI.

U prosincu 2017. godine okončane su aktivnosti oko sačinjavanja uputa/smjernica za odluke iz Stuba I. i Stuba II. Sačinjena su sljedeće upute/smjernice:

- Uputa za popunjavanje izvješća banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi financijske poluge (veza primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke - Stub I) s pripadajućim izvještajnim obrascima (regulatorni kapital - 4 obrasca, kreditni rizik - 18 obrazaca, operativni rizik - 2 obrasca, tržišni rizik - 55 obrazaca i obrazac za financijsku polugu);
- U segmentu deviznog rizika izvršeno je ažuriranje postojeće Upute i instrukcija, kao i obrasca za izvješćivanje banaka o deviznoj poziciji i sačinjena Uputa za primjenu Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke (veza primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke – Stub I);
- Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za velike izloženosti (veza primjene Odluke o velikim izloženostima - Stub II) s pripadajućih 5 izvještajnih obrazaca;
- Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi (veza primjene Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi - Stub II), s pripadajućim izvještajnim obrascima (40 izvještajnih obrazaca);
- Smjernice o izvješćivanju Agencije o primjeni ICAAP-a u banci (veza primjene Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci - Stub II), s dodacima koji se odnose na Izvješće o primjeni ICAAP-a, Uputi za popunjavanje Izvješća o primjeni ICAAP-a koji se dostavlja Agenciji i Sektorsku i individualnu koncentraciju;
- Uputa o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a, kao i Uputa za popunjavanje izvještajnih obrazaca u segmentu likvidnosti s pripadajućim izvještajnim obrascima (5 izvještajnih obrazaca).

10.2. Sudjelovanje u aktivnostima Agencije vezano za Upitnik EK

U 2017. godini nastavljene su aktivnosti vezane za popunjavanje odgovora na Upitnik EK koji je dostavljen DEI. Ovaj zadatak je izvršen kroz:

- sudjelovanje na radnim sastancima u organizaciji DEI-a sa svim uključenim institucijama, s ciljem dogovora oko aktivnosti sačinjavanja odgovora na Upitnik EK;
- koordiniranje svih aktivnosti oko dostave i upoznavanja svih nadležnih organizacijskih dijelova Agencije s kompletnim materijalom dostavljenim od strane DEI, odnosno Ureda za EU integracije Vlade FBiH;
- sudjelovanje u popunjavanju i dostavi odgovora zaduženih organizacijskih dijelova Agencije;
- kompletiranje i objedinjavanje parcijalnih odgovora nadležnih organizacijskih dijelova Agencije;
- koordiniranje poslova verificiranja objedinjenih odgovora na razini Agencije;
- pripremu integralnog materijala/verificiranih odgovora Agencije na Upitnik EK s pripadajućim priložima na razmatranje Odboru za superviziju;
- pripremu navedenog materijala UO na upoznavanje, a nakon usvajanja verificiranih odgovora Agencije na Upitnik EK s pripadajućim priložima od strane Odbora za superviziju Agencije;
- pripremu verificiranih odgovora Agencije na Upitnik EK za unos u IS DEI-a;
- dostavu verificiranih odgovora Agencije prema poglavljima Uredu za EU integracije Vlade FBiH i unos istih u IS DEI-a.

Agencija je bila uključena u sačinjavanje odgovora na pitanja iz Upitnika EK koja su bila predmet sljedećih poglavlja:

- Ekonomski kriteriji;
- Poglavlje 4. – Slobodno kretanje kapitala;
- Poglavlje 9. – Financijske usluge;
- Poglavlje 17. – Ekonomska i monetarna politika;
- Poglavlje 20. – Poduzetništvo i industrijska politika;
- Poglavlje 25. – Znanost i istraživanje;
- Poglavlje 28. – Zaštita potrošača i zdravlja.

Sve navedene aktivnosti su izvršene sinkronizirano i uspješno, kao i unos verificiranih odgovora Agencije na Upitnik EK u IS DEI-a sa 31. 1. 2017.

Agencija je aktivno sudjelovala u svim aktivnostima oko naknadnih zahtjeva DEI (aktivnosti oko prijevoda akata, sačinjavanja pročišćenih tekstova, pojašnjenja ili dopune danih odgovora po pojedinim poglavljima i dr.).

Sukladno Odluci Vijeća ministara BiH o uspostavljanju radnih grupa za Europske integracije, a vezano za sustav koordinacije procesa Europskih integracije u BiH, Agencija je imenovala predstavnike u Radne grupe za Europske integracije, u kojim je Agencija identificirana kao nadležna institucija:

- Radna grupa za slobodno kretanje kapitala (Poglavlje 4);
- Radna grupa za financijske usluge (Poglavlje 9);
- Radna grupa za monetarnu i ekonomsku politiku (Poglavlje 17);
- Radna grupa za zaštitu potrošača i zdravlja (Poglavlje 28);
- Radna grupa za ekonomske kriterije.

U daljnjim aktivnostima Agencija je bila uključena kod korekcije odgovora na Upitnik EK po pitanju ažuriranja financijskih pokazatelja, usvajanja novog ZoB-a i već dostavljenih odgovora koji su sadržavali odredbe iz starog ZoB-a, kao i usklađivanja odgovora danih od drugih nadležnih institucija u BiH. Sačinjena je korekcija odgovora Agencije od strane imenovanih predstavnika Agencije radnih grupa za Europske integracije za odgovore iz Poglavlja 4, 9, 17 i segmenta koji se odnosi na Ekonomske kriterije te je izvršen unos korigiranih odgovora, uključujući i priloge na Upitnik EK u utvrđenom roku u IS DEI-a.

10.3. Participiranje u radu EU/ BiH pododbora za 2017. godinu

Agencija je u 2017. godini aktivno sudjelovala u radu dva pododbora u okviru svojih nadležnosti i to:

- Pododbor za unutarnje tržište i konkurenciju sa stanovišta usklađivanja zakonodavstva BiH s pravom EU, člankom 89. SSP-a, s posebnim akcentom na trenutno stanje u vezi sa strategijama u BiH za usklađivanje s novim regulatornim paketom o kapitalnim zahtjevima (aktivnosti entitetskih agencija za bankarstvo na implementaciji Strategija). Vezano za popratne aktivnosti, Agencija je u listopadu 2017. godine dostavila Uredu Vlade FBiH za europske integracije i DEI-u sljedeće:
 - tablice usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa Acquisem EU o bankarstvu (dvije opsežne transpozicijske tablice) iz segmenta regulatornog okvira koji je sačinjen u okviru Strategije Agencije iz domene Stuba I, Stuba II i Stuba III), koji, između ostalog, uključuje i kapitalne zahtjeve. Transpozicijske tablice odnose se na usklađenost podzakonskog okvira Agencije (Odluka o izračunavanju kapitala banke - Stub I, Odluka o velikim izloženostima - Stub II, Odluka o upravljanju rizicima u banci - Stub II, Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u bankama - Stub II i Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke - Stub III) sa CRD IV i CRR i

- informaciju vezano za uvjete i postupke registracije koje banke sa sjedištem u jednom entitetu trebaju ispuniti s ciljem pružanja usluga u drugom entitetu u BiH.
- Pododbor za ekonomska i financijska pitanja i statistiku sa stanovišta makroekonomske stabilnosti, odnosno razvoja financijskog sektora i potencijalnih rizika za stabilnost. Nakon dostavljenih preporuka EU vezanih za ovaj Pododbor od strane Ureda Vlade za EU integracije FBiH, odnosno DEI-a, Agencija u predmetnom Pododboru nije imala dodatnih obveza, odnosno preporuka iz ove oblasti.

10.4. Projekt SB - Jačanje bankarskog sektora u BiH

Projekt SB - Jačanje bankarskog sektora u BiH ima za cilj pružanje tehničke pomoći u smislu unapređenja kapaciteta za superviziju i restrukturiranje banaka i jačanje rukovođenja nad entitetskim razvojnim bankama. U okviru ovog Projekta, Agencija ima obvezu usklađivanja podzakonskog okvira u skladu s novim zakonskim okvirom.

Navedeni Projekt SB obuhvaća pet komponenti koji se odnose na pružanje tehničke pomoći, odnosno obuhvaća sljedeće oblasti:

- Komponenta 1 – Stub I i Stub II - implementacije Bazela III, SREP-a i konsolidirani zahtjevi za bankarsku grupu;
- Komponenta 2 – jačanje okvira AQR-a;
- Komponenta 3 – podzakonski okvir vezano za restrukturiranje banaka;
- Komponenta 4 - izrada regulatornog okvira za rad entitetskih razvojnih banaka;
- Komponenta 5 - tehnička podrška i operativni troškovi.

Aktivnosti Agencije u okviru Projekta jačanja bankarskog sektora u BiH u prethodnom razdoblju ogledale su se u:

- sudjelovanju u misijama SB, video sastancima s predstavnicima SB i ABRS-a;
- dostavljanju komentara na izvješća SB po obavljenim misijama;
- sudjelovanju na radnim sastancima s konzultantima SB;
- sudjelovanju u izradi regulatornog okvira vezano za Komponente 1 i 3.

10.5. Ostali poslovi

U 2017. godini iz domene poslova razvoja obavljale su se i sljedeće aktivnosti:

- praćenje i učesće u realizaciji zaključaka Vlade FBiH vezano za aktivnosti koje su u nadležnosti Agencije, odnosno realizaciji aktivnosti na SSP-u;
- davanje prijedloga mjera koje su u nadležnosti Agencije za Akcijski plan za realizaciju prioriteta iz Izvješća o BiH sačinjenog od strane DEI. O realizaciji mjera iz Akcijskog plana za realizaciju prioriteta iz Izvješća o BiH se izvještava na kvartalnoj osnovi, što predstavlja kontinuiranu aktivnost Agencije za realizaciju mjera koje su u nadležnosti Agencije. Agencija kvartalno unosi ažurirane informacije o ispunjenosti mjera i aktivnosti iz Akcijskog plana za realizaciju prioriteta iz Izvješća o BiH u IS DEI-a i o istom izvješćuje Ured za EU integracije Vlade FBiH;
- davanje odgovora na pitanja iz Upitnika SB o istraživanju regulacije banaka i supervizije. Navedeni Upitnik je sadržavao 360 pitanja iz 15 poglavlja vezano za Bazel III okvir, uključujući regulatorne zahtjeve za likvidnošću, zahtjeve vezano za rezoluciju banaka, makroprudencijalnu superviziju, islamsko bankarstvo, licenciranje, zahtjeve za vanjsku reviziju, superviziju, podatke vezano za karakteristike bankarskog sektora, zaštitu potrošača i dr. U ispunjavanju Upitnika SB sudjelovala je i AOD;
- sudjelovanje u izradi Upitnika OECD-a za izradu Izvješća o konkurentnosti u Jugoistočnoj Europi 2018. Početkom 2017. godine Radna grupa za koordinaciju aktivnosti na poboljšanju

indikatora konkurentnosti i poslovnog okruženja u BiH je u koordinaciji s relevantnim ministarstvima i institucijama u BiH, organizirala proces popunjavanja Upitnika OECD-a za izradu Izvješća o konkurentnosti u Jugoistočnoj Europi 2018. U navedeni proces je bio uključen i FMF, a ispunjavanje Upitnika se obavljalo kroz više faza. Agencija je, početkom veljače 2017. godine, na zahtjev FMF-a, dala svoj doprinos u ispunjavanju Upitnika OECD-a u dijelovima koji su u nadležnosti Agencije. U ispunjavanju navedenog Upitnika su bili uključeni organizacijski dijelovi Agencije nadležni za nadzor poslovanja banaka, leasing društava, faktoring društava, za pravnu podršku i licenciranje, poslove razvoja i Ombudsman. Na naknadno dostavljeno Poglavlje Izvješća OECD-a o konkurentnosti u Jugoistočnoj Europi koja se odnosi na oblast Pristup financiranju, Agencija je u rujnu 2017. godine dostavila komentare i nove informacije koji su relevantne za ovu oblast;

- izrada i dostava Upitnika BSCEE s ciljem prikupljanja podataka od zemalja članica za objavu godišnjeg izvješća, kontinuirana godišnja aktivnost (relevantni podaci za BiH, odnosno FBiH: makroekonomska kretanja, izmjene po pitanju zakonskog i institucionalnog okvira i ovlasti Agencije za promatrano razdoblje u obavljanju supervizije, strategija razvoja u narednom razdoblju, međunarodne aktivnosti i suradnja s drugim supervizorskim autoritetima, uključujući i financijske pokazatelje za bankarski sektor u FBiH);
- prezentacija nacрта nove podzakonske regulative bankama na UBBiH;
- sudjelovanje na bilateralnom sastanku s predstavnicima ECB-a, odnosno zajedničkog tima za superviziju za Raiffeisen Grupu, održanom u Sarajevu u rujnu 2017. godine i prezentiranje izmjena regulatornog okvira u BiH. Sastanak je održan s ciljem unapređenja suradnje u oblasti supervizije banaka članica bankarskih grupacija, a s gledišta jedinstvenog nadzora banaka u okviru ECB-a (SSM) i razmjene informacija vezano za očuvanje i stabilnost financijskog sektora;

XI. POSLOVI ORGANA UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA AGENCIJOM I INFORMIRANJA JAVNOSTI

Sukladno unutarnjem ustrojstvu Agencije u okviru Direkcije Agencije izvršeni su poslovi koji proizlaze iz realizacije Programa rada Agencije za 2017. godinu, kao i druge aktivnosti u skladu s novim ili izmijenjenim okolnostima koje su utjecale na potrebu izvršavanja dodatnih aktivnosti iz propisanih nadležnosti rada Agencije tijekom izvještajne 2017. godine.

U okviru organizacijskog dijela nadležnog za poslove organa upravljanja i rukovođenja Agencijom obavljani su poslovi pružanja administrativno – tehničke podrške radu organa upravljanja i rukovođenja Agencijom, koji uključuju koordiniranje i sudjelovanje u pripremi materijala, praćenju sjednica, izradi zapisnika sa sjednica i druge poslove za potrebe tih organa.

Pored navedenih poslova koji su izravno povezani s obavljanjem poslova iz nadležnosti organa upravljanja i rukovođenja Agencijom, u okviru ovog organizacijskog dijela Agencije izvršeni su i drugi rukovodni i specijalistički poslovi u koordinaciji s drugim organizacijskim jedinicama Agencije, poslovi korespondencije, administrativno-tehnički i ostali poslovi sukladno odredbama ZoA, Statuta Agencije i internim aktima Agencije.

U svrhu realizacije planiranih poslova organa upravljanja i rukovođenja Agencijom u okviru nadležnog organizacijskog dijela izvršeni su savjetodavni i specijalistički poslovi u funkciji savjetovanja, koordiniranja značajnih procesa između organizacijskih jedinica Agencije, praćenja zakonitosti i efikasnosti cjelokupnog poslovanja Agencije, praćenja primjene potpisanih MoU, suradnje s kolegijima supervizora, suradnje s drugim institucijama u zemlji i

inozemstvu sukladno ovlastima direktora i zamjenice direktora i drugi poslovi u skladu s zakonskim propisima, Statutom Agencije i internim aktima Agencije.

Putem nadležnog organizacijskog dijela Agencije za informiranje tijekom 2017. godine odvijala se kontinuirana i uspješna komunikacija s javnošću, s akcentom na stratešku, proaktivnu i dvosmjernu komunikaciju.

11.1. Aktivnosti organa upravljanja Agencijom

U skladu sa zakonskim propisima, organ upravljanja Agencijom je UO, koji vrši opći nadzor poslovanja Agencije i poduzima mjere za efikasno i racionalno obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije. Za svoj rad UO odgovara Parlamentu FBiH.

U prethodnom sazivu UO je obavljao svoju funkciju do 27. veljače 2017., kada je Odlukom Parlamenta FBiH, broj: 01,02-02-1773/16 od 2. veljače 2017. („Službene novine Federacije BiH“ broj 12/17) imenovan novi UO u sastavu: Ljerka Marić, Meliha Bašić, Samir Bakić, Želimira Raspudić i Velid Efendić. Jedan član UO, gđa. Želimira Raspudić, je dana 29. lipnja 2017. podnijela ostavku na mjesto člana UO, zbog prelaska na novu dužnost. Agencija je, u okviru svojih nadležnosti, inicirala aktivnosti prema Vladi FBiH u vezi s izborom i imenovanjem petog člana UO, na mandatno razdoblje trenutnog saziva UO.

U 2017. godini realizirane su aktivnosti u skladu s Programom rada Upravnog odbora Agencije za 2017. godinu. U obavljanju svojih nadležnosti utvrđenih ZoA i Statutom Agencije, UO je imao aktivnu ulogu u obavljanju propisanih nadležnosti, koja je u izvještajnom razdoblju bila posebno karakteristična i intenzivna u segmentu donošenja seta podzakonskih akata Agencije u procesu usklađivanja sa ZoB-om.

S obzirom da je ZoA stupio na snagu 12. listopada 2017., UO je u skladu s člankom 51. stavak (1) Zakona izvršio usklađivanje Statuta Agencije i isti usvojio na sjednici od 27. prosinca 2017. Sukladno članku 20. stavak (3) ZoA, Vlada FBiH je donijela Odluku kojom se daje suglasnost na Statut Agencije, V. broj: 33/2018 od 11. siječnja 2018., kada je i stupio na snagu.

Imajući u vidu navedeno, UO je u okviru svojih nadležnosti u 2017. godini započeo i proces usklađivanja sa ZoA, kojim je propisana obveza imenovanje članova Odbora za superviziju i Odbora za restrukturiranje, koje na prijedlog direktora Agencije imenuje UO, kao i imenovanje Drugostupanjske komisije koja odlučuje po žalbi protiv prvostupanjskih akata Agencije koji se odnose na poslovanje subjekata bankovnog sustava u FBiH, što će biti okončano u propisanim rokovima u prvom kvartalu 2018. godine.

UO je, u okviru svojih nadležnosti utvrđenih ZoA i Statutom Agencije u 2017. godini svoju funkciju obavljao na sjednicama UO. Uključenost članova UO, pojedinačno i kolektivno, u nadzor rada i poslovanja Agencije je bila kontinuirana.

Članovi UO redovno su izvještavani o značajnim aktivnostima Agencije kroz Informacije o radu Agencije između dvije sjednice UO, u okviru koje su prezentirane sve aktivnosti i događaji u proteklom razdoblju, izvršenje odluka i realizacija prijedloga i zaključaka s potrebnim obrazloženjima.

UO je u 2017. godini održao ukupno 17 sjednica, od čega tri sjednice u prethodnom sazivu UO, a 14 sjednica u novom sazivu UO. Rad UO odvijao se u skladu sa zakonskim propisima, Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Upravnog odbora Agencije, pri čemu su svi članovi UO redovno prisustvovali sjednicama.

Sve odluke, zaključci i ostali akti doneseni su jednoglasno, a materijali za sjednice UO pripremljeni na vrijeme, stručno i profesionalno.

U okviru nadležnosti utvrđenih odredbama ZoA i Statuta Agencije, UO je usvojio propisane akte:

- četiri akta kojima se propisuje rad Agencije (Statut Agencije, koji je upućen na suglasnost Vladi FBiH, Odluke o izboru predsjednice i zamjenika predsjednice Upravnog odbora Agencije, izmjene i dopune Poslovnika o radu Upravnog odbora Agencije);
- Izvješće o radu Agencije i Izvješće o radu Upravnog odbora Agencije za 2016. godinu;
- Program rada Agencije i Program rada Upravnog odbora Agencije za 2018. godinu;
- Izvješće o radu Ombudsmana za bankovni sustav u FBiH za 2016. godinu i prvo polugodište 2017. godine;
- 43 akta – odluke koje se odnose na reguliranje rada subjekata bankovnog sustava u FBiH;
- redovne kvartalne informacije o bankarskom, mikrokreditnom i leasing sektoru u FBiH;
- Izvješće o finansijskom poslovanju Agencije za 2016. godinu i Izvješće o finansijskom poslovanju Agencije za prvo polugodište 2017. godine;
- Plan finansijskog poslovanja Agencije za 2018. godinu;
- ostale odluke čije je donošenje u nadležnosti UO (osam pojedinačnih odluka);
- ostali akti (informacije, zaključci i drugi akti).

UO je usvojio preporuke po konačnom Izvješću o finansijskoj reviziji Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2016. godinu, koje su iz nadležnosti UO, te poduzimanje aktivnosti i davanja komentara na iste po zaključku UO.

Pregled pojedinačno usvojenih akata UO daje se u Dodatku 1. Izvješća, kao njegov sastavni dio.

11.2. Rukovođenje radom Agencije

Sukladno zakonskom propisu, direktor Agencije predstavlja Agenciju, rukovodi radom i odgovoran je za rad Agencije. Zamjenik direktora zamjenjuje direktora u slučaju njegovog odsustva i spriječenosti da obavlja funkciju direktora s istim pravima i dužnostima, te obavlja poslove u skladu s nalogom direktora Agencije i aktom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta.

U izvještajnom razdoblju, nakon provedene procedure, Parlament FBiH je Odlukom o imenovanju direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: 01-02-100-01/17 i Odlukom o imenovanju zamjenice direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: 01-02-99-01/17 od 20. veljače 2017. („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/17) imenovao Jasmína Mahmuzića za direktora Agencije i Dubravku Bošnjak za zamjenicu direktora Agencije. Primopredaja dužnosti s ranijim rukovodstvom Agencije je izvršena 2. ožujka 2017. Nakon izvršene primopredaje dužnosti, u rukovođenju radom i predstavljanju Agencije direktor i zamjenica direktora Agencije kontinuirano su obavljali poslove u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima, odredbama Statuta Agencije i internim aktima Agencije donesenim sukladno zakonskim propisima i Statutu Agencije, te intenzivno radili na daljnjem unapređenju supervizije banaka i drugih subjekata bankovnog sustava.

U 2018. godini bit će uspostavljeno i savjetodavno tijelo direktora Agencije u oblasti restrukturiranja banaka, a sve u postupku usklađivanja poslovanja, radnih procesa i internih akata Agencije sa zakonskim propisima i Statutom Agencije, kao i odgovarajuće unutarnje

organizacijske jedinice za obavljanje poslova restrukturiranja banaka, na način da se osigura njena samostalnost, organizacijska razdvojenost poslova supervizije banaka i razvojne banke od poslova restrukturiranja banaka, odvojeno rukovođenje svakim od tih poslova i sprečavanje sukoba interesa.

Direktor i zamjenica direktora Agencije su sudjelovali u radu UO bez prava glasa, te redovno prisustvovali sjednicama Odbora za superviziju. Također, tijekom izvještajnog razdoblja direktor i zamjenica direktora Agencije su u okviru svojih prava i obveza izvršavali redovne poslove u okviru propisanih nadležnosti, sukladno zakonskim propisima, Statutu Agencije i internim aktima Agencije.

Direktor Agencije je izvršavao redovne poslove iz propisanih nadležnosti u segmentima licenciranja i supervizije subjekata bankovnog sustava u FBiH, zastupanja, predstavljanja Agencije i rukovođenja radom Agencije. Tijekom 2017. godine, sukladno propisanim nadležnostima izvršene su i značajne aktivnosti kojim je rukovodio direktor Agencije u segmentima međuinstitucionalne suradnje i koordinacije bankarske supervizije u BiH, međunarodnih aktivnosti, a posebno suradnje s predstavnicima MMF-a i SB, realizacije suradnje sa supervizorima iz okruženja i zemalja Jugoistočne Europe, zemalja članica EU i trećih zemalja, te EBA-e, na temelju potpisanih sporazuma o uzajamnoj suradnji i razmjeni informacija, kao i planiranog potpisivanja sporazuma sa ECB-om. Više detalja o ovim aktivnostima Agencije navedeno je u pripadajućim dijelovima ovog Izvješća. Također, obavljani su i ostali poslovi iz nadležnosti direktora Agencije u skladu s odredbama ZoA i drugim zakonima, Statutom Agencije i internim aktima Agencije o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta.

Polazeći od nadležnosti propisanih odredbama ZoA i Statuta Agencije, direktor Agencije je u postupku izrade novog regulatornog okvira – odluka Agencije u postupku usklađivanja sa ZoB-om i ZoA, a imajući u vidu značaj, opseg i kompleksnost ovog postupka, u travnju 2017. godine imenovao Radnu grupu za izradu podzakonskih akata, Odlukom broj: 01-1710-10/17 od 25. travnja 2017., kojom su utvrđeni zadaci i rokovi za izradu nacрта podzakonskih akata po ZoB-u i njihovog upućivanja u javnu raspravu i na razmatranje i usvajanje od strane Odbora za superviziju, odnosno UO. Putem imenovane Radne grupe vode se i aktivnosti na sačinjavanju i objavljivanju odgovora na postavljena pitanja banaka u vezi s primjenom novog regulatornog okvira na službenoj web stranici Agencije, uz usuglašavanje i koordinaciju sa ABRS-om, kao i sa UBBiH.

U ovom postupku, pored seta odluka koje je u 2017. godini usvojio UO, direktor Agencije je donio set provedbenih akata – uputa i smjernica kojima se detaljnije uređuje primjena odredbi iz pojedinih odluka Agencije koje se odnose na upute za popunjavanje izvještajnih obrazaca koje su banke obavezne dostavljati Agenciji po pitanju regulatornog kapitala, kreditnog, operativnog i tržišnog rizika, financijske poluge, ICAAP, upravljanje rizikom likvidnosti, procjenu planova oporavka, upravljanja IS i eksternalizacijom, deviznim rizikom, izračun ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope, izvješćivanje o načinu postupanja subjekata bankovnog sustava u FBiH po prigovorima klijenata. Predmetni provedbeni akti su, nakon usvajanja od strane direktora Agencije, objavljeni na službenoj web stranici Agencije u prosincu 2017. godine.

U okviru obavljanja propisanih nadležnosti, a s ciljem postupanja sukladno obvezi javnih institucija na svim razinama vlasti u BiH u segmentu prevencije korupcije i borbe protiv korupcije, direktor Agencije je u veljači 2017. godine usvojio Plan integriteta Agencije, nakon dobivanja odobrenja nadležne Agencije za prevenciju korupcije i koordinacije borbe protiv

korupcije na predloženi Plan integriteta koji je pripremila Radna grupa, imenovana Odlukom direktora Agencije iz studenog 2016. godine. Odlukom direktora o usvajanju Plana integriteta imenovana je i osoba za nadzor nad provedbom mjera i preporuka za poboljšanje integriteta, kao i izvještavanje direktora Agencije o rezultatima provedbe predloženih mjera i preporuka iz Plana integriteta, te utvrđene obveze ranije imenovane osobe za kontakt sa Antikorupcijskim timom Federacije BiH (Rješenje Agencije o imenovanju ove osobe doneseno u prosincu 2016. godine).

11.3. Rad Odbora za superviziju

U oblasti supervizije subjekata bankovnog sustava u FBiH, savjetodavno tijelo direktora Agencije, Odbor za superviziju, kontinuirano je radio sukladno svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata u oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor subjekata bankovnog sustava u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora Agencije.

U 2017. godini, Odbor za superviziju je razmatrao i donosio prijedloge akata koji se odnose na rad subjekata bankovnog sustava u FBiH, usklađenost poslovanja subjekata bankovnog sustava u FBiH sa standardima SPNiFTA, te druge prijedloge. Aktivnosti Odbora za superviziju su, u značajnoj mjeri, bile usmjerene na razmatranje i utvrđivanje prijedloga podzakonskih akata po osnovi obveze Agencije za usklađivanjem s novim zakonskim okvirom u FBiH (ZoA, ZoB, ZoL itd.)

Akti koje je razmatrao i usvajao Odbor za superviziju predstavljaju prijedlog direktoru Agencije za donošenje, između ostalog:

- odgovarajućih odluka u okviru propisanih nadležnosti, a koje uključuju i odluke o dodijeljenom jedinstvenom rangu financijskog i operativnog stanja banke, a prema propisanim jednoobraznim kriterijima, i/ili
- izricanje određenih korektivnih i/ili drugih mjera, u zavisnosti od stupnja utvrđenih nezakonitosti i slabosti u poslovanju subjekata bankovnog sustava u FBiH, s ciljem održavanja i jačanja stabilnosti sustava i unapređivanja poslovanja svih subjekata bankovnog sustava u FBiH.

Sjednice Odbora za superviziju održavaju se u pravilu dva puta mjesečno, a sudjelovanje u radu Odbora imaju direktori sektora koji su nadležni za nadzor poslovanja subjekata bankovnog sustava FBiH, kontrolu SPNiFTA, nadzor banaka u posebnom statusu, te pravnu podršku i licenciranje i ostali predstavnici organizacijskih dijelova Agencije po pozivu.

U tijeku su aktivnosti na usklađivanju odredaba Poslovnika o radu Odbora za superviziju sa ZoA, kojim se uređuje način sazivanja i održavanja sjednica Odbora za superviziju i druga pitanja u vezi s njegovim radom, a sukladno odredbama članka 24. ZoA, odnosno odredbi čl. 25, 26. i 27. Statuta Agencije, što će biti okončano u propisanim rokovima za usklađivanje.

Pripremu materijala za sjednice Odbora za superviziju obavljaju nadležni organizacijski dijelovi Agencije, koji su predlagači materijala koji se dostavljaju na razmatranje Odboru za superviziju, uz koordinaciju nadležnog organizacijskog dijela Agencije za podršku poslovima organa upravljanja i rukovođenja Agencijom, koji prati sjednice i izrađuje zapisnike sa sjednica Odbora za superviziju.

U 2017. godini, Odbor za superviziju je održao ukupno 26 redovitih sjednica na kojima je, između ostalog, razmatrao i usvajao sljedeće prijedloge:

- informacija o izvršenim opsežnim i ciljanim kontrolama, rješenja o izdavanju pismenih naloga, zaključaka o načinu praćenja naloženih mjera i strategije nadzora u procesu pripajanja u bankama i sl.,
- informacija o izvršenim opsežnim i ciljanim kontrolama, te kontrolama izvršenja naloga i rješenja o izdavanju pismenog naloga u MKO,
- informacija o izvršenim opsežnim kontrolama i kontrolama izvršenja naloga, te rješenja o izdavanju pismenog naloga u leasing društvima,
- informacija o kontrolama u segmentu SPNiFTA u pogledu usklađenosti poslovanja banaka, MKO i leasing društava s propisanim standardima SPNiFTA,
- informacija o aktivnostima iz oblasti nadzora banaka u posebnom statusu,
- informacija i materijala koje se odnose na aktivnosti Projektnog tima,
- prethodnih suglasnosti po raznim osnovama (imenovanja članova uprave - direktora i izvršnih direktora banaka, izbor članova nadzornih odbora banaka, izbor neovisnih članova nadzornih odbora banaka, i dr.),
- podzakonskih akata koji se odnose na reguliranje rada banaka, leasing društava, faktoring društava, itd.

11.4. Ostale aktivnosti za potrebe organa upravljanja i rukovođenja Agencijom

Ostale aktivnosti nadležnog organizacijskog dijela Agencije za potrebe organa upravljanja i rukovođenja Agencijom su u značajnoj mjeri bile usmjerene na jačanje i unapređenje suradnje kako s domaćim, tako i s međunarodnim financijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanje bilateralne i multilateralne suradnje s bankarskim regulatorima iz zemlje i regije i šire, na temelju postojećih i novih sporazuma o suradnji i razmjeni informacija. Značajnije aktivnosti u ovom segmentu u 2017. godini su se odnosile na:

- usuglašavanje konačnog teksta MoU sa ECB-om, koje se uspjelo okončati u drugoj polovici 2017. godine, a potpisivanje tog MoU se očekuje tijekom 2018. godine;
- pregovori Agencije, zajedno sa ABRS-om, oko potpisivanja MoU s Centralnom bankom Rusije su u završnoj fazi i uskoro se očekuje usuglašavanje teksta MoU, kao i njegovo potpisivanje;
- organizaciju Regionalne konferencije bankarskih supervizora pod nazivom „Supervizorski proces i organizacija“, kojoj je krajem 2017. godine Agencija bila domaćin. Konferencija je imala za cilj da okupi bankarske supervizore iz regije, čija je uloga nadzor poslovanja banaka i kreiranje supervizorskog procesa, te politika i procedura za izdavanje bankarskih dozvola, a poslužila je, između ostalog, i za razmjenu iskustava između bankarskih supervizora i upoznavanje sa sličnim praksama i primjerima iz regije.

Pored navedenog, nadležni organizacijski dio za poslove organa upravljanja i rukovođenja Agencijom je u 2017. godini obavljao i druge poslove u suradnji s drugim organizacijskim dijelovima Agencije, s ciljem ispunjenja programiranih zadataka Agencije u okviru propisanih nadležnosti i ciljeva Agencije.

11.5. Poslovi informiranja javnosti

Agencija je u 2017. godini ostvarila uspješnu suradnju s medijima i javnošću, vodeći pri tome računa o kontinuitetu dvosmjerne komunikacije. Poseban akcent stavljen je na strateško i proaktivno komuniciranje, čime se preveniraju moguće krizne situacije, a u slučajevima

negativnog i nepotpunog razumijevanja bosanskohercegovačkih medija, adekvatno je odgovoreno, štiteći dignitet i integritet institucije.

11.5.1. Komunikacija s javnošću

U okviru ovih aktivnosti nastavljena je kontinuirana komunikacija s predstavnicima bosanskohercegovačkih medija, ali i građanima-korisnicima finansijskih usluga i subjektima bankovnog sustava FBiH koji su se u pisanoj formi obraćali Agenciji. Otvorenom komunikacijom s javnošću, te blagovremenim odgovorima na sve medijske upite, upite građana-korisnika finansijskih usluga i subjekata bankovnog sustava FBiH, Agencija je putem nadležnog organizacijskog dijela nastavila komunikaciju s javnošću u okvirima propisanih ciljeva i nadležnosti Agencije za nadzor subjekata bankovnog sustava FBiH, u funkciji očuvanja kredibiliteta i povjerenja javnosti.

Koordinirano sačinjavanje odgovora za medije rezultiralo je efikasnim i objektivnim izvješćivanjem o djelovanju Agencije, a sve s ciljem poboljšanja odnosa s medijima, te pozitivne percepcije Agencije u bosanskohercegovačkom medijskom prostoru.

Medijima su, u skladu sa zakonskim propisima i u okviru propisanih nadležnosti, bile dostupne sve relevantne informacije o radu Agencije. Redovnim priopćenjima za javnost Agencija je putem medija distribuirala sve važne informacije vezane za nadzor subjekata bankovnog sustava FBiH. U okviru nadležnosti, Agencija je odgovarala na sve dostavljene novinarske upite, poštujući zahtjeve novinarske profesije. Posebno se vodilo računa o profesionalnom pristupu u komunikaciji, naročito sa stručnom javnošću.

Svi upiti građana-korisnika finansijskih usluga prosljeđivani su samostalnoj organizacijskoj jedinici u sastavu Agencije, unutar koje djeluje Ombudsman, kao jedan od nositelja zaštite prava korisnika finansijskih usluga u FBiH.

Radilo se i na kontinuiranoj edukaciji javnosti o nadležnostima i zadacima Agencije, organizacijskoj strukturi i načinima upravljanja, radi boljeg razumijevanja javnosti o osnovnim ciljevima Agencije i značaju za očuvanje stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te unapređivanja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja bankovnog sustava FBiH.

Pored komunikacije putem nadležnog organizacijskog dijela Agencije za informiranje, s direktorom Agencije je objavljeno nekoliko intervjua u tiskanim i digitalnim medijima, kao i u televizijskim emisijama, što je uz ostale aktivnosti informiranja javnosti povoljno utjecalo na stvaranje pozitivnog publiciteta i transparentnost rada Agencije.

Također, krajem godine je organiziran sastanak s glavnim i odgovornim urednicima svih relevantnih medijskih kuća u FBiH, kako bi im se približilo djelovanje Agencije u skladu sa propisanim ciljevima i nadležnostima.

U okviru aktivnosti Agencije na organizaciji značajne Regionalne konferencije bankarskih supervizora zemalja Jugoistočne Europe, kojoj su prisustvovali predstavnici sedam zemalja, nadležni organizacijski dio Agencije za informiranje uspješno je izvršio prateće aktivnosti na komunikaciji putem medija. Priopćenje za javnost o ovoj Konferenciji objavilo je 13 medija, uglavnom web portala i novina. Sve objave ocijenjene su kao pozitivne, čime je Agencija pokazala uspješno proaktivno djelovanje u komunikaciji s javnošću.

Može se zaključiti da su postignuti ciljevi u segmentu komuniciranja Agencije s javnošću u 2017. godini, koji su, pored ostalog, obuhvatili: kontinuirano stvaranje pozitivne percepcije javnosti o aktivnostima Agencije, upoznavanje javnosti o rezultatima poslovanja Agencije, te uspostavljanje i održavanje korektno komunikacije i međusobnog povjerenja s medijima.

11.5.2. Analiza medijskih objava

Za kompletnu medijsku sliku o Agenciji, nadležni organizacijski dio Agencije za informiranje nastavio je s aktivnostima na kontinuiranoj i detaljnoj analizi medijskih objava, a na temelju praćenja sakupljenih objava u više od 80 različitih medija u BiH (tiskanih, elektroničkih i web portala), svakodnevno u dva termina.

Tijekom izvještajnog perioda, zabilježene su ukupno 394 objave o Agenciji. Najviše objava bilo je na web portalima 245, u tiskanim medijima 129, dok je najmanje objava bilo u elektroničkim medijima, tek 20. Vodeći mediji prema broju objava bili su uglavnom stručni i specijalizirani časopisi i web portali, a tek onda dnevni tisak i najposjećeniji web portali.

Od ukupnog broja objava o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH, 207 objava je ocijenjeno pozitivnim, 143 neutralnim, te 44 negativnim. Agencija je bila primarna tema u 72 objave, a sekundarna tema u 322 objave u medijima. Objave koje su registrirane na ime direktora Agencije ocijenjene su kao pozitivne.

11.5.3. Objave na web stranici Agencije

Službena web stranica Agencije redovito je ažurirana, čime je svim zainteresiranim omogućeno da na jednom mjestu i za kratko vrijeme pronađu sve potrebne informacije. Uglavnom su objavljujivana priopćenja za javnost, upozorenja građanima-korisnicima finansijskih usluga, informacije o stanju u bankovnom, mikrokreditnom i leasing sustavu, te novi zakonski i podzakonski propisi kao i odgovori na upite.

Tijekom 2017. godine, na web stranici Agencije je bila ukupno 101 objava, različitog karaktera i sadržaja.

XII. AKTIVNOSTI UNUTARNJE REVIZIJE

Funkcija unutarnje revizije u Agenciji organizacijski je uspostavljena u Uredu unutarnjeg revizora, pri Direkciji Agencije.

Imenovanjem glavnog unutarnjeg revizora, Ured unutarnjeg revizora je počeo s radom 1. rujna 2017., a od 1. prosinca 2017. popunjeno je i radno mjesto višeg stručnog suradnika-unutarnjeg revizora.

U razdoblju od 1.9. do 31.12.2017. izvršene su sljedeće aktivnosti unutarnje revizije:

- sačinjavanje odgovora o poduzetim radnjama u Agenciji radi postupanja po preporukama Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH iz Izvješća o finansijskoj reviziji Agencije za bankarstvo FBiH za 2016. godinu i dostavljanje odgovora Agencije Uredu za reviziju institucija u Federaciji BiH u propisanom roku;
- rad s vanjskim revizorom prilikom obavljanja predrevizije finansijskih izvještaja Agencije za 2017. godinu;

- sačinjavanje prijedloga Pravilnika o unutarnjoj reviziji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, koji treba donijeti UO;
- sačinjavanje prijedloga Povelje unutarnje revizije;
- sačinjavanje Programa rada Ureda unutarnjeg revizora za 2018. godinu, koji je usvojen od strane UO.

Donošenje navedenih akata kojima se uređuje rad unutarnje revizije u Agenciji predstavlja polaznu osnovu za realizaciju ciljeva i nadležnosti interne revizije u pogledu ocjene adekvatnosti, efikasnosti i uspješnosti sustava unutarnjih kontrola i prijedloga za njegovo unapređenje, odnosno obavljanje poslova unutarnje revizije, sukladno propisima i Programu rada za 2018. godinu.

XIII. POSEBNE AKTIVNOSTI AGENCIJE

13.1. Međunarodne aktivnosti Agencije

Sukladno propisanim nadležnostima, Agencija je tijekom 2017. godine nastavila intenzivnu suradnju s međunarodnim organima, tijelima i institucijama koje obavljaju superviziju, restrukturiranje i ostale nadležnosti prema bankama i drugim financijskim organizacijama. Navedene aktivnosti u segmentu razmjene podataka i ostvarenja međunarodne suradnje su se, u skladu s odredbama ZoA, odvijale samostalno ili u suradnji sa CBBiH, u skladu s propisima kojima se regulira rad CBBiH i odredbama ZoA.

Tijekom 2017. godine, Agencija je u suradnji sa CBBiH i ABRS-om nastavila aktivnosti na jačanju i unapređenju međunarodne suradnje s međunarodnim financijskim institucijama, regionalnim i drugim organizacijama, kao i bilateralnu i multilateralnu suradnju s bankarskim regulatorima iz drugih zemalja.

Po pitanju međunarodne suradnje s bankarskim regulatorima drugih zemalja, aktivnosti se realiziraju na temelju multilateralnih sporazuma koje je Agencija zajedno s CBBiH i ABRS potpisala sa supervizorima zemalja Jugoistočne Europe i to: Albanije, Grčke, Makedonije, Rumunjske, Bugarske, Srbije, Crne Gore i Cipra, odnosno MoU s nadležnim supervizorskim organima Austrije, Njemačke, Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore i Turske. Odredbama MoU su pobliže definirane: razmjena informacija, on-site kontrole, zahtjevi za informacijama i kontrolama, zaštita informacija, kontinuirana suradnja, te ostale odredbe.

Na temelju potpisanog MoU sa FMA potpisan je i bilateralni sporazum o suradnji u oblasti supervizije Addiko Group (ranije Hypo Alpe Adria Grup), a predstavnici Agencije su u siječnju 2017. godine sudjelovali i u kolegiju supervizora Addiko Group, koje su organizirali supervizorski organi Austrije. U lipnju 2017. godine predstavnici Agencije su, također, sudjelovali u kolegiju supervizora NLB grupe u organizaciji ECB-a i Banke Slovenije. S predstavnicima ECB-a Agencija je održala i bilateralne sastanke u Sarajevu, u rujnu 2017. godine, a u vezi s nadzorom nad Raiffeisen bank d.d. Sarajevo i Raiffeisen grupe, nakon čega je Agencija dobila poziv da u 2018. godini pristupi kolegiju supervizora Raiffeisen grupe, u svojstvu promatrača.

Za potrebe promoviranja efikasnog, efektivnog i konzistentnog funkcioniranja kolegija supervizora, EBA je preuzela zadatak da koordinira primjenu regulatornih odredbi o ekvivalentnosti režima povjerljivosti, odnosno profesionalne tajnosti zemalja koje nisu članice EU, a radi sudjelovanja relevantnih nadzornih organa u tim kolegijima supervizora. U skladu s

tim, EBA je izvršila procjene režima povjerljivosti, odnosno profesionalne tajnosti koji su primjenjivi u raznim trećim zemljama. U grupi zemalja koje su od EBA dobili pozitivnu ocjenu o usklađenosti regulatornog okvira s Europskim direktivama u pogledu razmjene informacija i zaštite povjerljivosti informacija je i BiH.

Na temelju prethodno navedene ocjene usklađenosti i uspostavljene suradnje sa EBA-om, Agencija je, u listopadu 2015. godine, zajedno sa ABRS-om, Narodnom bankom Makedonije, Centralnom bankom Crne Gore, Narodnom bankom Srbije i Centralnom bankom Albanije potpisala je Sporazum o suradnji sa EBA-om, na temelju kojeg su zemlje potpisnice stekle status ravnopravnog učešća u razmjenama informacija sa zemljama članicama EU, kada je u pitanju poslovanje i supervizija bankovnih sustava.

Dogovor je postignut pod pokroviteljstvom Bečke inicijative, a u okviru Sporazuma osigurano je da će EBA obavještavati nadležne supervizore o relevantnim promjenama regulative, te će na taj način olakšati njihovo sudjelovanje u kolegijima supervizora. EBA će, također, otvoriti redovne edukativne aktivnosti za potpisnike Sporazuma, koji će slati obavijesti EBA-i sa svim informacijama vezanim za promjene u svojim bankovnim sustavima, koja će biti korištena za analizu potencijalnih rizika. S druge strane, nadležne institucije zemalja potpisnica Sporazuma će težiti da prilagode svoje zakone, nadzorne standarde i institucionalna pravila sukladno istim u EU, prema rasporedu prilagođenom uvjetima u svakoj zemlji pojedinačno, a zemlje potpisnice Sporazuma će imati mogućnost davanja sugestija na regulativu koja je u pripremi.

Uspostavom SSM-a u Euro zoni izvršen je prijenos posebnih zadataka u superviziji kreditnih institucija s nacionalnih regulatora na ECB. U skladu s tim, u prvoj fazi razmjene informacija sa ECB-om, Agencija je na zvanični upit ECB-a dala suglasnost nacionalnim regulatorima s kojima ima potpisan MoU, a koji su članice ECB da u okviru supervizije kreditnih institucija koje imaju članice bankarske grupe na teritoriju FBiH, a pod nadzorom su ECB, mogu prosljediti podatke koje dobivaju od Agencije i ECB-u. Na temelju pozitivne ocjene usklađenosti dobivene od strane EBA-e i potpisanog Sporazuma sa EBA-om, BiH je svrstana u prvu grupu zemalja izvan EU s kojima ECB planira potpisati zajedničke sporazume o suradnji. Tekst sporazuma je usuglašen i očekuje se njegovo potpisivanje. Potpisivanjem Sporazuma sa ECB-om, stvorili bi se pretpostavke za sveobuhvatnu razmjenu informacija i zajedničku superviziju bankarskih grupa čije su članice banke koje posluju u FBiH (UniCredit, Intesa, Raiffeisen, Sparkasse, Sberbank i NLB), a koje su pod direktnom supervizijom ECB-a.

Agencija je sudjelovala u radu tzv. "Bečke inicijative 2.0", koja je uspostavljena kao koordinacija međunarodnih finansijskih institucija, nadzornih tijela matičnih zemalja i zemalja domaćima, te najvećih bankarskih grupa koje posluju u CESEE, na vrhuncu globalne finansijske krize 2008/09., s fokusom na jačanju koordinacije „home“ i „host“ nadležnih nadzornih organa, kako bi se podržalo stabilno prekogranično bankarstvo i pružila zaštita protiv nekontroliranog razduživanja. U proteklom razdoblju, putem ove Inicijative je pružena aktivna podrška naporima zemalja Jugoistočne Europe koje nisu članice EU da razviju blisku regulatornu koordinaciju sa EBA-om. U ožujku 2017. godine u Luksemburgu je održana i Godišnja konferencija „Bečke inicijative 2.0“, puni forum, a teme konferencije su bile: razduživanje u CESEE, nekvalitetni krediti, regulatorne izmjene u CESEE, unija tržišta kapitala i dr.

Tijekom 2017. godine Agencija je zajedno sa ABRS-om aktivno sudjelovala i u radu BSCEE, te je u okviru ovih aktivnosti odnosno sudjelovala i na XXX. Godišnjoj konferenciji, koja je održana krajem svibnja, odnosno početkom lipnja 2017. godine u Republici Bjelorusiji

(Minsk), a na kojoj su obrađivane teme iz oblasti novog Bazelskog okvira, AQR-a i rizika novih finansijskih tehnologija.

U okviru aktivnosti međunarodne suradnje, Agencija je nastavila s redovnim dostavljanjem podataka o stanju i kretanju u bankovnom sustavu FBiH predstavnicima Misije MMF, a zajedno sa CBiH i ABRS-om nastavljeno je s provođenjem godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih stres testova za bankovni sustav. Agencija je zajedno sa predstavnicima Misije MMF-a, u okviru ispunjenja obveza po aranžmanu sa MMF-om, (EFF), redovno kvartalno razmatrala i analizirala utjecaj svjetske ekonomske i dužničke krize na domaći bankarski i finansijski sektor, kretanja u bankarskom sektoru, kapitaliziranost banaka u FBiH, pitanja rješavanja nekvalitetne aktive, rezultate provedenih stres testova za bankovni sustav, provedbu postupaka AQR-a i provedbu nalaza AQR-a, rješavanje pitanja pojedinačnih banaka i statusnih promjena, jačanje suradnje u oblasti nadzora banaka između Agencije i ABRS-a. Predmet razgovora bili su i aktualni regulatorni i bankarski zakonodavni okvir i donošenje novih zakona, ispunjenje preporuka iz Pisma namjere i dr. U 2017. godini ostvarena je i suradnja u okviru Misije za tehničku pomoć MMF-a, koja je bila u posjeti nadležnim institucijama u BiH u oblasti jačanja suradnje u bankarskoj superviziji i pripremi za izradu novog MoU o finansijskoj stabilnosti, kao i izradi nove Metodologije za utvrđivanje sistemskih važnih banaka.

Agencija je u 2017. godini ostvarila značajnu suradnju i s predstavnicima SB u BiH, koji su entitetskim agencijama za bankarstvo pružili značajnu tehničku pomoć u edukaciji u oblasti konsolidirane supervizije, MSFI, a posebno MSFI 9, pripremi novog regulatornog okvira, kao i provedbi QIS-a. Krajem 2017. godine otpočeo je i projekt SREP-a (metodologije, priručnik, operativni model i dr.), koji će se realizirati kao dugoročni projekt uz tehničku pomoć SB.

U okviru bilateralne suradnje, Agencija je tijekom 2017. godine nastavila suradnju s bankarskim regulatornim organima Slovenije i Austrije, i to putem:

- redovne razmjene informacija s Bankom Slovenije u okviru nadzora NLB grupe, redovne razmjene na kvartalnoj osnovi Newslettera, izrade godišnjih SREP izvješća, sudjelovanja na kolegiju supervizora NLB grupe u Sloveniji;
- redovne kvartalne razmjene Newsletter-a sa FMA, informacija o bankarskim grupama i bankama članicama grupa sa sjedištem u FBiH (Raiffeisen, Addiko, Sparkasse i Sberbank), godišnjeg SREP izvješća za Addiko Bank, te sudjelovanje na kolegiju supervizora Addiko grupe.

U 2017. godini Agencija je, na temelju uspostavljene bilateralne suradnje, ostvarila suradnju i sa supervizorskim timovima ECB-a koji obavljaju nadzor nad Raiffeisen grupom, u okviru koje su održani i bilateralni sastanci u Sarajevu, na kojem su razmatrane teme vezane za nadzor Raiffeisen grupe i njene banke članice u FBiH.

Značajne aktivnosti Agencije u oblasti međunarodne saradnje odnosile su se i na organizaciju Regionalne konferencije supervizora, koja je održana 23. i 24. 11. 2017. u Sarajevu, a na kojoj su sudjelovali supervizori iz zemalja regije: Hrvatske, Makedonije, Kosova, Crne Gore, BiH, kao i predstavnici SB, MMF-a i USAID-a. Konferencija se fokusirala na supervizorske pristupe koje primjenjuju supervizori u okruženju, stanje u bankarskom sektoru u regiji, pitanje nekvalitetnih kredita, primjenu MSFI 9 i dr.

13.2. Edukacija zaposlenika Agencije

Polazeći od propisanih nadležnosti Agencije i ostvarenja ciljeva u pogledu očuvanja i jačanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja subjekata bankovnog sustava u FBiH, Agencija je nastavila provođenje potrebne edukacije zaposlenika u funkciji jačanja institucionalnih kapaciteta i efikasnosti izvršavanja planiranih aktivnosti u 2017. godini.

Razvoj ljudskih resursa Agencije je kontinuirani proces usmjeren, kako na individualni razvoj i profesionalno napredovanje zaposlenika, tako i razvoj organizacije, odnosno korporativne kulture i korporativnih vrijednosti. Ovaj proces postaje sve značajniji, ako se imaju u vidu promjene koje se dešavaju u regulatornom, poslovnom i društvenom okruženju u kojem Agencija izvršava svoju zahtjevu i veoma odgovornu ulogu i ciljeve u nadzoru subjekata bankovnog sustava. Stoga su putem organizacijskog dijela Agencije nadležnog za opće i kadrovske poslove tijekom 2017. godine obavljeni poslovi koji se odnose na upravljanje ljudskim resursima sukladno potrebama radnih procesa u Agenciji, te potrebne obuke zaposlenika, a naročito u pogledu donošenja i primjene novog regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka, te nadzora poslovanja MKO, leasing društava, faktoring poslovanja, odnosno usklađivanja sa EU regulatornim okvirom.

U okviru tog procesa, Agencija je i u 2017. godini nastavila s provođenjem edukacije i obuke zaposlenika, sukladno planiranim aktivnostima i potrebama obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije, omogućavajući zaposlenicima sudjelovanje na seminarima, stručnim konferencijama, tečajevima i radionicama u zemlji i inozemstvu, te drugim oblicima unapređenja stručnih znanja i vještina potrebnih u procesima izvršavanja redovnih poslova iz oblasti supervizije subjekata bankovnog sustava, SPNiFTA, računovodstvenih standarda i standarda financijskog izvještavanja, a posebno primjenu MSFI 9, unutarne revizije, supervizije IS, mikrofinanciranja, leasinga, faktoringa i dr. Kroz ove vidove edukacije unapređivana su specijalistička znanja koja se odnose na sljedeća referentna područja: bankarska supervizija, usklađivanje sa zakonodavstvom EU, testiranje otpornosti na stres, upravljanje rizicima, prelazak sa MRS 39 na MSFI 9, nove zakonske propise iz oblasti računovodstva i revizije, upravljanja Cyber i informacijskom sigurnošću, podrške borbi protiv pranja novca, prevencija prevara u elektroničkom i kartičnom poslovanju banaka, smjernicama i pokazateljima za sprečavanje i otkrivanje on-line kriminala i pranja novca, upravljanje rizicima od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, borbe protiv korupcije, primjene MRS-a 16 - Najmovi u leasing društvima i dr.

Agencija je za potrebe obuke zaposlenika u organizacijskom dijelu za nadzor poslovanja banaka organizirala i dva specijalistička seminara u prostorijama Agencije na kojim je tema bila primjena MSFI 9 u bankama, koji su organizirani u suradnji s revizorskom kućom Deloitte Sarajevo, SB, odnosno Centrom za reformu financijskog izvještavanja (CFRR). Organizirani su i interni seminari na kojima su obrađivane teme iz oblasti konsolidirane supervizije i SREP-a, koji su realizirani uz tehničku pomoć predstavnika MMF-a.

Agencija je, također, omogućila svojim zaposlenicima da pohađaju programe obuke za stjecanje zvanja ovlaštenog unutarnjeg revizora, ovlaštenog računovođe, risk menadžera i drugih zvanja, a osigurana je i licencija za zaposlenike Agencije za on-line pristup "FSI connect"- web stranici FSI za učenje i informiranje supervizora financijskog sektora.

Vežano za procese pridruživanja EU i harmonizacije regulative u BiH s propisima EU, zaposlenici Agencije koji rade na poslovima vezanim uz ove procese sudjelovali su u programu obaveznih (besplatnih) obuka u oblasti europskih integracija u organizaciji DEI, koje se realiziraju sukladno Odluci o uvjetima i načinu sudjelovanja na obukama iz oblasti europskih integracija. Sudjelovanje u ovom programu obuke je u funkciji usvajanja neophodnih znanja i vještina za obavljanje poslova koji se odnose na proces europskih integracija BiH, u skladu s propisanom nadležnošću i ciljevima Agencije.

XIV. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U AGENCIJI

Zajedničke funkcije u Agenciji, kao poslovna funkcija definirana za pružanje podrške radu Agencije, djeluje na planu općih, kadrovskih, računovodstveno-financijskih i informatičkih poslova, sukladno programskim ciljevima i zahtjevima radnih procesa. Primarno, težišne aktivnosti, kao i prethodnih godina, bile su usmjerene na osiguranje kvalitetnog i efikasnog sustava podrške svim organizacijskim, a prvenstveno supervizijskim funkcijama Agencije.

14.1. Poslovi IT – informatička podrška

Sukladno raspoloživim resursima i postavljenim prioritetima, nadležni organizacijski dio Agencije je u izvještajnom razdoblju provodio aktivnosti na pružanju informatičke podrške svim organizacijskim dijelovima Agencije sukladno njihovim zahtjevima i programskim ciljevima, te poslove na implementaciji novih softverskih i hardverskih rješenja u IS Agencije, uz modifikacije postojećih aplikacijskih rješenja i baza podataka na kojima se zasniva rad Agencije. Značajne aktivnosti ovog organizacijskog dijela Agencije su bile usmjerene na izradu i doradu aplikacija za elektroničko primanje i obradu izvještajnih obrazaca koje Agenciji dostavljaju subjekti bankovnog sustava FBiH čiji je nadzor u nadležnosti Agencije, održavanje i kreiranje pripadajućih baza podataka, te djelovanje na sustavu za upravljanje dokumentima.

14.2. Računovodstveno-financijski poslovi

Aktivnosti Agencije u oblasti računovodstveno-financijskih poslova u 2017. godine su obuhvaćale svakodnevne redovne i periodične radne zadatke. Poslovi su obavljani sukladno planiranim programskim ciljevima, uz osiguranje efikasnog financijskog upravljanja i pouzdanog sustava financijske kontrole. U okviru procesa rada obavljani su sljedeći poslovi:

- redovni financijski i računovodstveni poslovi koji obuhvaćaju: knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena, pripremanje računovodstvene baze za kreiranje financijskih izvještaja, provedbu politika i procedura za efikasno i efektno upravljanje novčanim sredstvima i bankovnim računima, praćenje stanja raspoloživih sredstava, obračun i isplata plaća i naknada, staranje o obračunu i naplati prihoda i rashoda, vođenje evidencija o stalnim sredstvima, sitnom inventaru i knjižničnom materijalu, blagajnički i administrativno-tehnički poslovi (unos, kontrola i odobravanje primljenih faktura, kontakti s dobavljačima, evidencija plaćanja, vođenje i kontrola određenih evidencija i drugi poslovi);
- izrada planova, programa rada, izvješća i analiza poslovanja (Program rada Agencije, Plan financijskog poslovanja Agencije, Izvješće o radu Agencije i Izvješće o financijskom poslovanju Agencije, godišnji obračun: izrada bilance stanja i računa dobiti i gubitka i ostalih financijskih izvještaja, izrada periodičnih izvješća o poslovanju i drugih akata koji reguliraju financijsko i računovodstveno poslovanje Agencije);
- aktivnosti na popisu imovine i obveza;

- obavljanje poslova koji podrazumijevaju suradnju s drugim organima i institucijama. Ti poslovi obuhvaćaju: pripremanje i dostavljanje izvješća prema federalnim organima u skladu s važećim propisima (dostavljanje podataka Poreznoj upravi: mjesečna izvješća, specifikacije i godišnja izvješća o isplaćenim plaćama i drugim osobnim primanjima radnika putem propisanih obrazaca, obrada i dostava statističkih podataka Federalnom zavodu za statistiku putem propisanih obrazaca i druga izvješća, pregledi i informacije koji se šalju organima i institucijama u BiH sukladno propisima koji uređuju određene oblasti);
- aktivnosti vezane za završnu reviziju finansijskih izvještaja Agencije za 2016. godinu, te prethodnu reviziju poslovanja institucije za 2017. godinu, koje se odnose na pripremanje dokumentacije potrebne za obavljanje revizijskog procesa, koja uključuje: unutarnje ustrojstvo i sistematizaciju poslova, bruto bilancu (analitika i sintetika), interne akte kojima su regulirana određena područja rada Agencije, Program rada Agencije za bankarstvo FBiH, Plan finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH, Izvješće o finansijskom poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH, rad UO, podatke o isplaćenim plaćama i naknadama zaposlenicima i vanjskim suradnicima, novčane tokove, nekretnine i opremu, zakonske i podzakonske propise vezane za funkcioniranje Agencije, informacije o tužbama i sudskim sporovima i druga područja rada Agencije.

Predreviziju finansijskih izvještaja Agencije za 2017. godinu obavilo je revizijsko društvo „Deloitte“ d.o.o. Sarajevo krajem mjeseca studenog izvještajne godine, koje je u prvom tromjesečju iste godine izvršilo i završnu reviziju finansijskih izvještaja Agencije za 2016. godinu.

Provedene aktivnosti u vezi s revizijom finansijskih izvještaja Agencije za 2016. godinu uključivale su: sudjelovanje u izradi očitovanja na Nacrt izvješća revizora, analiziranje revizorskih preporuka, pregled i proučavanje određenih sklopljenih ugovora, pojedinih odluka i drugih akata Agencije koji su bili predmet revizije.

Financijski izvještaji Agencije za 2016. godinu bili su predmetom revizije i od strane Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, koja je, nakon provedene predrevizije u prethodnoj godini, okončana u drugoj polovici (krajem mjeseca rujna) 2017. godine. Provedena finansijska revizija od strane te institucije obuhvatila je reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonskim i ostalim propisima. Na finansijske izvještaje je dato pozitivno mišljenje, a na usklađenost je dato mišljenje sa rezervom.

S obzirom da su u navedenom izvješću dane određene preporuke vezano za usklađenost, poduzete su aktivnosti na analiziranju i implementaciji istih, u skladu s donesenim planom postupanja po preporukama iz Izvješća revizora.

14.3. Opći, kadrovski poslovi i ostali poslovi

Organizacijski dio Agencije nadležan za opće i kadrovske poslove tijekom 2017. godine obavio je poslove za koje je nadležan, a koji u najvećoj mjeri predstavljaju redovne radne zadatke.

U okviru ovog organizacijskog dijela Agencije obavljani su poslovi na planu upravljanja ljudskim resursima koji se odnose na planiranje ljudskih resursa, profiliranje, prijem i raspoređivanje kadrova sukladno potrebama radnih procesa, uspostavljanja novih kadrovskih politika, obuka i usavršavanje zaposlenika, kao i druge poslove iz navedenog segmenta poslovanja.

Tijekom razdoblja ovaj organizacijski dio Agencije je bio angažiran na poslovima provođenja postupaka prijema novih zaposlenika, vođenja disciplinskih postupaka, rješavanja određenih kadrovskih pitanja, praćenje propisa iz oblasti radnog prava, kao i na poslovima izrade akata koji reguliraju oblast radno-pravnih odnosa (ugovori, rješenja, potvrde, uvjerenja i dr.), te akata koji uređuju financijsko i računovodstveno poslovanje Agencije. Provedene su i određene aktivnosti u vezi s planiranim donošenjem novih općih internih akata, koji će se izraditi na novim osnovama, koji uređuju oblast unutarnjeg ustrojstva, plaća i drugih materijalnih primanja zaposlenika i radno-pravnih odnosa, kao usklađivanja tih područja rada s novim regulatornim zahtjevima i izmijenjenim uvjetima poslovanja, odnosno trenutnim potrebama Agencije. Značajno djelovanje zabilježeno je i na planu izrade novog Statuta Agencije, što je obavljeno u suradnji s drugim organizacijskim dijelovima Agencije, Uredom savjetnika direktora pri Direkciji Agencije i organizacijskim dijelom Agencije nadležnim za pravnu podršku i licenciranje.

Tijekom izvještajne godine održano je više poslovnih skupova kojima je pružena podrška u radu Agencije, a kao značajne treba istaknuti:

- Međunarodnu regionalnu konferenciju bankarskih supervizora (Supervisory Process and Organization), održanu u Sarajevu, čiji je domaćin bila Agencija;
- savjetodavnu radionicu („in-house“ edukacija), održanu u Sarajevu u poslovnim prostorijama Agencije, kao jednodnevni edukacijski program iz oblasti primjene MSFI, s fokusom na MSFI 9 - Financijski instrumenti u bankarskom sektoru;
- misije SB i MMF-a;
- višednevne poslovne skupove održane s predstavnicima ABRIS-a, na kojima su razmatrana pitanja iz oblasti bankarske supervizije, SPNiFTA i drugih oblasti.

Pored navedenog, aktivnosti su bile usmjerene na održavanju poslovnih prostorija, opreme, sustava, uređaja i instalacija, kao i o tehničkoj, fizičkoj, protupožarnoj i protuprovalnoj zaštiti prostora. Osim toga, po propisanim procedurama nabavljao je opremu, usluge, inventar i potrošni materijal, te druge poslove opće prirode vezane za pružanje podrške radu institucije. Nabavne procedure provedene su uz primjenu odgovarajućih postupaka nabave, suglasno odredbama Zakonom o javnim nabavama i njegovim podzakonskim aktima, te internim aktima Agencije koji uređuju ovu oblast.

U dijelu koji se odnosi na uredsko i arhivsko poslovanje, pored svakodnevnih poslova iz te oblasti (zavođenje akata u evidencijske knjige, administrativno-tehnička obrada dokumenata, dostavljanje predmeta u rad organizacijskim dijelovima Agencije, rad na aplikaciji za unos, obradu, skeniranje i dodjelu online dokumenata organizacijskim dijelovima Agencije, vođenje određenih evidencija, arhiviranje predmeta i dr.), obavljani su i radni zadaci u vezi s čuvanjem, održavanjem i klasificiranjem arhivske građe.

Agencija raspolaže poslovnim prostorijama u njenom vlasništvu smještenim u poslovno-stambenom objektu u Sarajevu, u ulici Koševo 3, najvećim dijelom (osim dijela poslovnog prostora na trećem katu poslovne zgrade) nabavljene iz sredstava primljene novčane donacije koju je Agenciji uručila Vlada SAD-a u prvom dijelu 2001. godine. Na temelju Odluke UO nekretnina je bila predmetom prodaje tijekom 2015. i 2016. godine (provedena tri neuspješna postupka prodaje), a posljednje aktivnosti na tom planu okončane su početkom 2017. godine. Analizirajući dosadašnji tijek prodaje ove nekretnine moguće je procijeniti da predložena prodajna cijena imovine nije usklađena s trenutnim tržišnim okolnostima, odnosno da je ista veća od trenutne tržišne (utržive) vrijednosti koja se može postići na tržištu nekretnina, te da tražnja za poslovnim prostorima ima padajuću tendenciju.

Imajući u vidu navedeno, s obzirom da se radi o posebnoj vrsti imovine za koju su prometovanja veoma rijetka, primjenjujući načelo racionalnosti i ekonomičnosti poslovanja (prodaja po svaku cijenu bilo bi neracionalno i ekonomski neopravdano rješenje), sagledat će se svi relevantni elementi za donošenje novog plana prodaje nekretnine koji bi uključivao provođenje opsežnih aktivnosti. Iste podrazumijevaju: analizu stanja na tržištu nekretnina, definiranje metoda prodaje, procjenjivanje vrijednosti nekretnine po kojoj je istu moguće prodati, uz uključivanje utjecaja tržišta, tržišnih cijena i drugih relevantnih faktora i raspoloživih podataka kao i pribavljanje novih informacija koje su od značaja za provedbu procesa prodaje ove imovine. Transakcijom prodaje ove nekretnine osigurala bi se sredstva koja bi se usmjerila u Fond posebnih rezervi Agencije, kao povrat dijela sredstava rezervi koja su u skladu s ranije donesenom Odlukom UO privremeno korištena (pozajmljeno 4.000.000,00 KM) za potrebe financiranja kupnje novih poslovnih prostorija.

14.4. Financijsko poslovanje Agencije u 2017. godini

14.4.1. Financiranje rada Agencije

Agencija je sukladno odredbama ZoA, neprofitna organizacija, koja sredstva za rad osigurava isključivo iz propisanih naknada koje subjekti bankovnog sustava u FBiH plaćaju za izdavanje dozvola za rad, za superviziju njihovog poslovanja i naknada za obavljanje drugih poslova iz propisanih nadležnosti Agencije.

Poslovni prihodi ostvareni su od redovnog poslovanja, a sastoje se od naknada koje subjekti bankovnog sustava: banke, MKO, leasing društava i društava za faktoring izdvajaju za superviziju njihovog poslovanja te naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Agencije kao i drugih vlastitih izvora male vrijednosti.

Naplata sredstava izvršena je u skladu s odredbama ZoA i podzakonskim aktima kojima je uređeno financiranje rada institucije:

- Odlukom o utvrđivanju tarife naknada Agencije za bankarstvo Federacije BiH, koje banke plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH;
- Odlukom o naknadama koje mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH;
- Odlukom o naknadama koje leasing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH;
- Odlukom o naknadama koje društva za faktoring plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH.

U strukturi prihoda predstavljeni su i donirani izvori sredstava, kao nenovčani prihodi, koji se odnose na iznos obračunate godišnje amortizacije za poslovne prostorije Agencije nabavljene iz primljene novčane donacije, koji su u računu dobiti i gubitka priznati s računa odloženog prihoda kao prihod razdoblja pod stavkom „Ostali prihodi“, u skladu s MRS 20 (priznavanje donacija koje su vezane za nekretnine kao prihod, na bazi načela sučeljavanja prihoda od donacija s rashodima).

14.4.2. Izvršenje financijskog plana

Prema računu dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.2017., Agencija je ostvarila ukupan prihod u iznosu od 12.562.654 KM (prethodna godina: 11.620.759 KM), rashodi su iznosili 11.342.446 KM (prethodna godina: 10.490.668 KM), a višak prihoda nad rashodima 1.220.208 KM (prethodna godina: 1.130.091 KM).

Sveukupno promatrajući, prihodi razdoblja viši su za 4,04% u odnosu na sredstva utvrđena Planom financijskog poslovanja, a indeks njihovog ostvarenja u usporedbi s prošlom godinom iznosi 108,11. Prihodi ostvareni po osnovi naknada za nadzor rada banaka, te ostalih naknada koje Agencija naplaćuje od tih institucija čine najznačajniju stavku, sudjelujući sa 94,77 % (prethodna godina: 95,23%) u ukupno naplaćenim sredstvima, dok su ostali prihodi (naknade MKO, leasing i faktoring društva, ostali prihodi) prisutni u ukupno ostvarenom prihodu od 5,23 % (prethodna godina: 4,77%).

Poslovni rashodi predstavljaju troškove iz osnovne djelatnosti Agencije i obuhvaćaju materijalne troškove, troškove osoblja, izdatke i naknade za nabavljene usluge, amortizaciju, putne troškove, vrijednosno usklađivanje imovine, rezerviranja troškova, poreze i doprinose koji ne zavise od rezultata, te ostale troškove poslovanja institucije. U strukturi ukupno ostvarenih rashoda najveći dio izdataka odnosi se na troškove osoblja, odnosno isplaćene plaće i naknade iz radnog odnosa zaposlenicima Agencije tijekom obračunskog razdoblja, te izvršena rezerviranja za dugoročna primanja zaposlenih po MRS-u 19 – Primanja zaposlenih.

Izvršena izdvajanja za bruto plaće u izvještajnom razdoblju, kao bruto masa sredstava izdvojena za tu namjenu, uključuju neto isplate zaposlenicima, te pripadajuće poreze, doprinose i naknade (kao javne prihode) obračunate i uplaćene u proračunske i izvanproračunske fondove sukladno zakonskim propisima koji uređuju ovu oblast.

Pregled izvršenih izdvajanja za neto plaće zaposlenika, te obračunatih i uplaćenih poreza, doprinosa i naknada, kao prihoda proračuna i izvanproračunskih fondova koji su ostvareni na teret troškova poslovanja Agencije, s usporedbom ostvarenja tih stavki u prethodnoj godini, daje se u sljedećoj tablici:

Pregled izvršenih izdvajanja za neto plaće, poreze, doprinose i naknade

- u KM-

R.B.	O P I S	ISPLAĆENO 2016.	ISPLAĆENO 2017.
1.	Neto plaće, umanjena za iznos poreza na dohodak - „neto-neto“	4.070.205	4.403.628
2.	Porez na dohodak (10 % na osnovicu: neto plaća umanjena za iznos osobnog odbitka)	390.598	422.055
3.	Doprinosi iz plaće (31 % iz bruto plaće)	2.004.128	2.168.060
4.	Doprinosi na plaću (10,5 % na bruto plaću)	678.818	734.343
5.	Posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda (0,5 % na neto plaću)	22.182	23.960
6.	Posebna vodna naknada (0,5 % na neto plaću)	22.182	23.960
7.	Naknada za rehabilitaciju, osposobljavanje i zapošljavanje osoba s invaliditetom (25% prosječne mjesečne neto plaće u FBiH, za svaku osobu s invaliditetom koju je Agencija bila dužna zaposliti)	15.037	17.368
U K U P N O		7.203.150	7.793.374

Kako je vidljivo iz podataka navedenih u prethodnoj tablici, doprinosi iz plaće i na plaću predstavljaju dominantnu stavku u strukturi obračunatih i uplaćenih sredstava u proračunske i izvanproračunske fondove u FBiH.

Tako je u izvještajnoj godini po osnovi doprinosa iz plaće i na plaću uplaćeno za:

- mirovinsko-invalidsko osiguranje	1.608.561 KM
- osnovno zdravstveno osiguranje	1.153.968 KM
- osiguranje od nezaposlenosti	<u>139.874 KM</u>
UKUPNO:	2.902.403 KM

14.4.3. Uspješnost poslovanja – Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.2017.

Struktura prihoda i rashoda ostvarenih u izvještajnom razdoblju, s usporedbom njihovog ostvarenja u prethodnoj godini, prikazana je u obrascu “Račun dobiti i gubitka” za razdoblje od 1.1. do 31.12.2017., kako slijedi:

Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 1.1. do 31.12.2017.

(u 000 KM)

O P I S	I Z N O S	
	Prethodna godina	Tekuća godina
A. PRIHODI		
Članarina	-	-
Prihodi iz proračuna	-	-
Humanitarni prihodi	-	96
Prihodi od vlastite aktivnosti	11.610	12.460
Ostali prihodi	11	6
Svega prihodi	11.621	12.562
B. RASHODI		
Materijal i energija	170	230
Usluge	817	704
Plaće	7.203	7.793
Naknade – ostali troškovi zaposlenih	792	824
Rezerviranja prema MRS-u 19: Primanja zaposlenih	251	402
Amortizacija	666	735
Financijski rashodi	26	28
Putni troškovi	276	231
Humanitarni rashodi	11	30
Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata	8	9
Ostali rashodi	271	356
Svega rashodi	10.491	11.342
C. REZULTAT		
Višak prihoda	1.130	1.220
Višak rashoda		

Iz danih financijskih pokazatelja vidljivo je da se Agencija, koja je utemeljena kao samostalna, neovisna i neprofitna organizacija, u cijelosti financira iz sredstava koja ostvari poslovanjem iz svoje nadležnosti, odnosno iz vlastitih prihoda. Institucija se od početka rada, odnosno od njenog osnutka do danas samofinancira, ne koristi, niti ima potrebu za korištenjem proračunskih sredstava, pa, shodno tome, njeno poslovanje nema posljedice na proračun FBiH.

14.4.4. Stanje imovina i obveza/izvora sredstava-Bilanca stanja na dan 31.12.2017.

Pozicije aktive odnose na neotpisanu vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 22.174.463 KM, te tekuća sredstva u okviru kojih su evidentirana novčana sredstva, kratkoročna potraživanja i kratkoročna razgraničenja, u ukupnom iznosu od 5.779.823 KM. Pozicije pasive predstavljaju trajne izvore sredstava u iznosu od 22.882.945 KM, te dugoročne obveze (4.952.080 KM) i kratkoročne obveze Agencije (119.261 KM). Trajni izvori sredstava obuhvaćaju trajne izvore (16.678.253 KM), sredstva posebnih (statutarnih) rezervi (4.984.484 KM) i višak prihoda nad rashodima izvještajnog razdoblja (1.220.208 KM). Dugoročne obveze čine dugoročna razgraničenja, priznata po osnovi donacija vezanih za stalna sredstva (1.583.694 KM) i dugoročna rezerviranja za primanja zaposlenih (3.368.386 KM). Stanje imovine i obveza, odnosno izvora sredstava Agencije, prikazano je u obrascu „Bilanca stanja“ na dan 31.12.2017., kako slijedi:

Bilanca stanja na dan 31.12.2017.

(u 000 KM)

O P I S	Iznos po odbitku ispravke vrijednosti	
	Prethodna godina	Tekuća godina
A K T I V A		
A. STALNA SREDSTVA	22.454	22.174
Nekretnine, postrojenja i oprema	20.184	22.145
Nematerijalna stalna sredstva	17	29
Dugoročni plasmani i potraživanja	-	-
Biološka imovina	-	-
Ulaganja u nekretnine	-	-
Sredstva namijenjena prodaji	2.253	-
Dugoročna razgraničenja	-	-
B. TEKUĆA SREDSTVA	4.099	5.780
Novac i novčani ekvivalenti	3.851	5.221
Kratkoročni plasmani i potraživanja	231	542
Zalihe	-	-
Ulazni PDV	-	-
Kratkoročna razgraničenja	17	17
SVEGA AKTIVA	26.553	27.954
P A S I V A		
A. TRAJNI IZVORI	21.663	22.883
Trajni izvori	15.548	16.678
Rezerve	4.985	4.985
Neraspoređeni višak prihoda	1.130	1.220
Neraspoređeni višak rashoda		-
Revalorizacijske rezerve		-
B. DUGOROČNE OBVEZE	4.748	4.952
Dugoročne financijske obveze	-	-
Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	4.748	4.952
C. KRATKOROČNE OBVEZE	142	119
Tekuće obveze	61	87
Kratkoročne financijske obveze	25	20
Obveze za PDV	-	-
Kratkoročna razgraničenja i rezerviranja	56	12
SVEGA PASIVA	26.553	27.954

Pri izradi finansijskih izvještaja Agencija primjenjuje općeprihvaćene računovodstvene koncepte, te računovodstvena načela i računovodstvene standarde finansijskog izvještavanja. Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, MRS i MSFI, odnosno prema zakonskom okviru finansijskog izvještavanja u FBiH, te računovodstvenim politikama i drugim internim aktima Agencije koji uređuju ovu oblast.

Sukladno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, shodno Međunarodnim revizijskim standardima, revizorsko društvo "Deloitte" d.o.o. Sarajevo obavilo je reviziju finansijskih izvještaja Agencije za 2017. godinu, čije se originalno mišljenje daje na sljedećoj strani ovog Izvješća.

Izveštaj nezavisnog revizora

Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu "Agencija"), koji se sastoje od izvještaja o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2017. godine, izvještaja o bilansu uspjeha, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama neto imovine i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, i napomena uz finansijske izvještaje, koje sadrže i sažeti prikaz značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju objektivno i fer, u svim materijalno značajnim stavkama, finansijski položaj Agencije na dan 31. decembra 2017. godine, te rezultate njegovog poslovanja i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Agencije u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost Uprave za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Agencije da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Agenciju ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Osobe odgovorne za upravljanje su odgovorne i za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Agencije.

Deloitte se odnosi na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, skraćeno DTTL, poznat i pod nazivom „Deloitte Global“, pravnu osobu osnovanu prema pravu Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (izvorno „UK private company limited by guarantee“) i mrežu njegovih članova i s njima povezanih subjekata. DTTL i svaki njegov član su pravno odvojeni i samostalni subjekti. Usluge klijentima ne pruža DTTL. Detaljan opis DTTL-a i njegovih članova možete pronaći na adresi www.deloitte.com/ba/o-nama.

U Bosni i Hercegovini usluge pružaju Deloitte d.o.o. i Deloitte Advisory Services d.o.o., pod zajedničkim nazivom „Deloitte Bosna i Hercegovina“, subjekti povezani pod krovnom firmom Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Bosna i Hercegovina je među vodećim davateljima profesionalnih usluga u zemlji, koje obuhvaćaju usluge revizije, porezne usluge, konsultantske usluge, usluge finansijskog savjetovanja i pravne usluge koje pruža više od 60 domaćih i inozemnih stručnjaka.

© 2018 Deloitte Bosna i Hercegovina

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Agencije.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Agencije da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Agencija prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Sead Bahtanović, direktor i ovlašten revizor

Deloitte d.o.o.

Zmaja od Bosne 12c
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
4. april 2018. godine

Sabina Softić, partner i ovlašten revizor

ZAKLJUČAK

Agencija je u izvještajnoj 2017. godini izvršila planirane aktivnosti, sukladno Programu rada Agencije za 2017. godinu, kao i aktivnosti koje se odnose na procese i projekte, u skladu s izmijenjenim okolnostima ili potrebama i zahtjevima, u okviru propisanih nadležnosti rada Agencije.

Ostvareni višak prihoda nad rashodima u izvještajnoj 2017. godini u iznosu od 1.220.208 KM potvrđen od strane vanjskog revizora, u skladu s člankom 43. stavak (2) ZoA, prenosi se u narednu godinu.

Po osnovi novčanih kazni koje je Agencija izrekla za prekršaje koje su učinili subjekti bankovnog sustava FBiH, odnosno odgovorne osobe u istim, u Proračun FBiH u 2017. godini uplaćena su sredstva u iznosu od 165,3 tisuća KM.

Organi upravljanja i rukovođenja Agencijom, imenovani sukladno propisanoj proceduri od strane Parlamenta FBiH u prvom kvartalu 2017. godine, imali su aktivnu ulogu u obavljanju općeg nadzora poslovanja Agencije i poduzimanju odgovarajućih mjera za efikasno i racionalno obavljanje poslova iz propisanih nadležnosti Agencije, daljnjeg unapređenja procesa supervizije subjekata bankovnog sustava, te predstavljanja i rukovođenja radom Agencije, uz redovan i aktivan rad savjetodavnog tijela direktora Agencije u oblasti supervizije.

S ciljem očuvanja stabilnosti i sigurnosti bankovnog sustava FBiH, Agencija je kontinuirano nadzirala poslovanje subjekata bankovnog sustava FBiH, izvršavajući planirane posredne i neposredne kontrole i poduzimajući mjere sukladno zakonskim ovlastima i nalazima izvršenih kontrola, te pratila izvršenje naloženih mjera subjektima bankovnog sustava u FBiH. U pojedinim segmentima opseg izvršenih kontrola Agencije u 2017. godini u subjektima bankovnog sustava FBiH je bio veći od planiranih.

Značajne, opsežne i zahtjevne aktivnosti Agencije su tijekom 2017. godine provedene u segmentu unapređenja i razvoja regulatornog okvira za poslovanje i nadzor subjekata bankovnog sustava FBiH, a naročito u postupku usklađivanja podzakonskih akata – odluka Agencije s novim ZoB i ZoA. U tom postupku od strane međunarodnih financijskih organizacija pružena je tehnička podrška u određenim segmentima. Realizirane su i značajne aktivnosti u oblasti međunarodne suradnje, a ostvaren je napredak u pogledu sudjelovanja na kolegijima supervizora u inozemstvu na temelju potpisanih MoU.

Za izvršenje planiranih supervizorskih aktivnosti Agencije u subjektima bankovnog sustava FBiH pružena je odgovarajuća pravna podrška putem organizacijskih dijelova Agencije nadležnih za propise, licenciranje i zastupanje, kao i u pogledu općih, kadrovskih, računovodstveno-financijskih i informatičkih poslova, sukladno programskim ciljevima i zahtjevima radnih procesa u Agenciji. Pri tome, težišne aktivnosti su primarno, kao i prethodnih godina, bile su usmjerene na osiguranje kvalitetnog i efikasnog sustava podrške svim organizacijskim dijelovima Agencije, a prije svega osnovnoj supervizorskoj funkciji Agencije.

Nastavljeno je s aktivnostima na jačanju institucionalnih kapaciteta i razvoja ljudskih resursa, značajna pažnja je posvećena edukaciji zaposlenika Agencije putem specijalističkih seminara, stručnih konferencija, tečajeva i radionica u zemlji i inozemstvu u funkciji efikasnog i kvalitetnog obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije, te unapređenja poslovnih procesa.

Na sjednici održanoj 30. svibnja 2018., UO je razmotrio i usvojio Izvješće o radu Agencije za bankarstvo FBiH za 2017. godinu i ocijenio da je Agencija izvršila sve planirane i druge specifične poslove, koji su bili uvjetovani izmijenjenim okolnostima koje se nisu mogle predvidjeti u razdoblju planiranja aktivnosti. U skladu s procedurom propisanom člankom 50. ZoA, Izvješće o radu, odnosno poslovanju Agencije za 2017. godinu odobreno od strane UO dostavlja se, putem Vlade FBiH, Parlamentu FBiH.

**PREGLED IZVRŠENIH ON-SITE OPSEŽNIH (SVEOBUHVAJNIH) KONTROLA U
BANKAMA U 2017. GODINI**

R. b.	Naziv banke	Broj dana pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dani (broj kontrolora × broj dana)	Dani post-kontrolnog postupka
1.	ASA BANKA D.D. SARAJEVO	8	16.2.-28.3.	(6 x 29) = 174	20
2.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO	10	24.4.-9.6.	(7 x 31) = 217	20

PREGLED CILJANIH - NAMJENSKIH KONTROLA PREMA RIZIKU

R. b.	Naziv banke	Predmet kontrole rizik	Br. dana pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dani	Dani post-kontrolnog postupka
1.	NLB BANKA D.D. SARAJEVO	Upravljanje nekvalitetnom aktivom Kvaliteta aktive – kreditni rizik (1 rizik)	7	24.4.-19.5.	(3 kontrolora x 18 dana) = 54	5
2.	SBERBANK BH D.D. SARAJEVO	Korporativno upravljanje-politike i prakse naknada zaposlenicima, uz ocjenu poštivanja regulatornih kapitalnih zahtjeva (1 rizik)	5	29.3.-11.4.	(2 x 10) = 20	15
3.	SBERBANK BH D.D. SARAJEVO	Kontrola provedbe Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvaliteta aktive (1 rizik - zajednička kontrola sa ABRS-om)	7	5.6.-20.6.	(3 x 12) = 36	8
4.	UNION BANKA D.D. SARAJEVO	Kontrola provedbe Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvaliteta aktive (1 rizik)	5	12.6.-23.6.	(3 x 10) = 30	5
5.	BOSNA BANK INTERNATIONAL D.D. SARAJEVO	Kontrola provedbe Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvaliteta aktive (1 rizik)	8	28.8.-12.9.	(3 x 10) = 30	10
6.	VAKUFСКА BANKA D.D. SARAJEVO	Kontrola upravljanja kapitalom Kapital (1 rizik)	7	4.9.-20.9.	(4 x 13) = 52	8
7.	ADDIKO BANK D.D. SARAJEVO	Kontrola upravljanja kreditnim rizikom i kvaliteta aktive Kvaliteta aktive (1 rizik - zajednička kontrola sa ABRS-om)	10	11.9.-6.10.	(5 x 20) = 100	10
8.	ZIRAAT BANK BIH D.D. SARAJEVO	Kontrola provedbe Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvaliteta aktive (1 rizik)	10	4.12.-15.12.	(3 x 10) = 30	10

**PREGLED CILJANIH (NAMJENSKIH) KONTROLA IZVRŠENJA NALOGA
(POST-KONTROLNI POSTUPAK) U 2017. GODINI**

R. b.	Naziv banke	Br. dana pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dani	Dani post-kontrolnog postupka
1.	RAZVOJNA BANKA FEDERACIJE BIH SARAJEVO	5	30.1.-10.2.	(3 kontrolora x 10 dana)=30	7
2.	RAIFFEISEN BANK BIH D.D. SARAJEVO	5	6.2.-24.2.	(4 x 15) = 60	7
3.	ZIRAATBANK BH D.D. SARAJEVO	4	15.3.-28.3.	(3 x 7) = 21	5
4.	KOMERCIJALNO INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	2	3.4.-7.4.	(2 x 5) = 10	3
5.	NLB BANKA D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kvalitete aktive)	2	22.5.-23.5.	(3 x 2) = 6	3
6.	SBERBANK BH D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kvalitete aktive)	2	21.6.-23.6.	(3 x 3) = 9	3
7.	UNIOIN BANKA D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kvalitete aktive)	2	27.6.-28.6.	(3 x 2) = 6	3
8.	UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR	3	11.9.-19.9.	(3 x 7) = 21	5
9.	ZIRAAT BANK BIH D.D. SARAJEVO	5	28.8.-20.9.	(4 x 17) = 68	10
10.	BOSNA BANK INTERNATIONAL D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kvalitete aktive)	3	12.9.-20.9.	(3 x 7) = 21	7
11.	VAKUFСКА BANKA D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kapitala)	3	21.9.-27.9.	(4 x 5) = 20	7
12.	ADDIKO BANK D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kvalitete aktive)	3	9.10.-13.10.	(5 x 5) = 25	5
13.	RAIFFEISEN BANK D.D. BIH SARAJEVO (u okviru kontrole primjene ZoZKFU)	2	11.12.-13.12.	(3 x 3) = 9	5
14.	ASA BANKA D.D. SARAJEVO	5	4.12.-22.12.	(4 x 15) = 20	10

PREGLED OSTALIH CILJANIH KONTROLA U 2017. GODINI

R. b.	Naziv banke	Predmet kontrole	Br. dana pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dana	Dani post-kontrol. postupka
1.	SPARKASSE BANK D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	3	6.2.-10.2.	(2 kontrolora x 5 dana) = 10	3
2.	NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA FILIJALA SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU	5	6.2.-24.2.	(3 x 15) = 45	10
3.	PROCREDIT BANK D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	5	9.3.-17.3.	(3 x 7) = 21	5
4.	VAKUFСКА BANKA D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	3	16.3.-29.3.	(3 x 10) = 30	5
5.	UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	3	20.3.-24.3.	(2 x 5) = 10	3
6.	INTESA SANPAOLO BANKA BIH D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	4	24.4.-28.4.	(2 x 5) = 10	3
7.	MF BANKA A.D. BANKA LUKA POSLOVNICE U FEDERACIJI BIH	Kontrola primjene ZoZKFU	5	24.4.-12.5.	(3 x 10) = 30	10
8.	INTESA SANPAOLO BANKA BIH D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	2	13.11.-17.11.	(2 x 3) = 6	3
9.	PROCREDIT BANK D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	3	13.11.-21.11.	(2 x 5) = 10	4
10.	MF BANKA A.D. BANKA LUKA POSLOVNICE U FEDERACIJI BIH	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	5	16.11.-22.11.	(2 x 8) = 16	7
11.	NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA FILIJALA SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	5	13.11.-28.11.	(2 x 10) = 20	6
12.	RAIFFEISEN BANK D.D. BIH SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU	5	27.11.-08.12.	(3 x 10) = 30	7
13.	ADDIKO BANK A.D. BANJA LUKA	Učešće u kontroli ABRS-a, opsežna kontrola poslovanja	7	06.11.-08.11.	(2 x 22) = 44	-
14.	SBERBANK A.D. BANJA LUKA	Učešće u kontroli ABRS-a, kontrola provedbe Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvaliteta aktive	5	14.12.-27.12.	(2 x 10) = 20	-

PREGLED KONTROLA UPRAVLJANJA IS U BANKAMA U 2017. GODINI

R. b.	Naziv banke	Dani pripreme	Razdoblje kontrole	Kontrolor dana	Dani post-kontrol. postupka
1.	BBI BANK D.D. SARAJEVO	6	20.2. - 3.3.	(3 kontrolora x 9 dana)= 27	8
2.	NLB A.D. BANJA LUKA (učesće u kontroli ABRS-a, kontrola vanjskog pružatelja usluga Halcom d.o.o Sarajevo)	2	3.4. - 5.4.	(3 x 3) =9	2
3.	UNION BANKA D.D. SARAJEVO	6	10.4. - 28.4.	(2 x 15) = 30	8
4.	ADDIKO D.D. SARAJEVO	5	3.7. - 9.7.	(3 x 5)=15	5
5.	UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR (učesće kontrolora iz ABRS- a)	5	18.9. - 22.9.	(3 x 5)=15	11
6.	ASA BANKA D.D. SARAJEVO	6	16.10. - 3.11.	(3x 15) = 45	12
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO	6	6.12. - 29.12.	(2 x18) = 36	12

SEKTOR ZA NADZOR POSLOVANJA MKO**PREGLED OSTVARENIH KONTROLA MKO ZA 2017. GODINU****OBIMNE I CILJANE KONTROLE**

R.b.	Naziv MKO-obimne kontrole	Dani pripreme	Razdoblje kontrole	Broj dana	Dani postkont	Broj kontrolora	Broj kontr/dana
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	MKD „EKI“ d.o.o. Sarajevo	5	3.5.-16.6.	33* (112)	5	4	158
2.	MKF „EKI“ Sarajevo	5	2.10.-1.12.	45* (164)	15	4	244

Kontrole izvršenja naloga po rješenjima Agencije

R.b.	Naziv MKO-kontrola izvršenja naloga	Dani pripreme	Razdoblje kontrole	Broj dana	Dani postkont	Broj kontrolora	Broj kon./dana	Stupanj izvršenja naloga danih rješenjima Agencije
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	MKF „SANI“ Zenica	2	16.1.-27.1.	10* (22)	5	3*	43*	96%
2.	MKF „EKI“ Sarajevo	2	20.2.-22.2.	3	1	2	12	100%
3.	MKF „MIKRO ALDI“ Goražde	2	13.3.-24.3.	10* (27)	3	3	42	91%
4.	MKF „MELAHA“ Sarajevo	2	3.4.-21.4.	15* (43)	3	3	58	61%
5.	MKF „EKI“ Sarajevo	2	6.9.-19.9.	10	7	2	38	43%

* Broj dana kontrole se uzima prema evidenciji prisustva za svakog kontrolora.

**PREGLED OSTVARENIH KONTROLA LEASING DRUŠTAVA U FBiH U 2017.
GODINI**

Neposredna opsežna kontrola usklađenosti poslovanja leasing društva

Redni broj	Naziv leasing društva	Dani pripreme	Razdoblje kontrole	Broj dana	Dani postk.	Broj kontr.	Broj kontr/dana
1	2	3	4	5	6	7	$8=7 \times (3+5+6)$
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	15	13.2.– 22.3.	25	20	3	180

Neposredne kontrole izvršenja naloženih mjera

Redni broj	Naziv leasing društva	Dani pripreme	Razdoblje kontrole	Broj dana	Dani postk.	Broj kontr.	Broj kontr/dana
1	2	3	4	5	6	7	$8=7 \times (3+5+6)$
1.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	5	18.4. – 28.4.	10	15	2	60
2.	Porsche Leasing d.o.o.	10	1.6.– 22.6.	15	15	3	120
3.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	7	24.8. – 7.9.	10	12	2	58
4.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	10	4.10. – 24.10.	15	15	3	120

Posredna kontrola

Redni broj	Naziv leasing društva	Dani pripreme	Razdoblje kontrole	Broj dana	Dani postk.	Broj kontr.	Broj kontr/dana
1	2	3	4	5	6	7	$8=7 \times (3+5+6)$
1.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	0	29.5.-31.5.	3	0	1	3

PRILOG 8.

USPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH KONTROLA U LEASING DRUŠTVIMA U 2017. GODINI

PLANIRANO				OSTVARENO			ODSTUPANJA
R. b.	Leasing društvo	Vrsta kontrole	Trajanje kontrole	Leasing društvo	Vrsta kontrole	Trajanje kontrole	Komentar po pozicijama koje odstupaju
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - opsežna kontrola	5 tjedana	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - opsežna kontrola	5 tjedana	—
2.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 tjedna	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 tjedna	—
3.	Porsche Leasing d.o.o.	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	3 tjedna	Porsche Leasing d.o.o.	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	3 tjedna	—
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 tjedna	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 tjedna	—
5.	Hypo-Alpe-Adria Leasing d.o.o. Banja Luka	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 tjedna	—	—	—	U Planu kontrola Sektor za III. kvartal 2017. godine je navedeno kontrola izvršenja naloga danih Hypo-Alpe-Adria Leasing d.o.o. Banja Luka (u daljnjem tekstu HLBL). Tijekom pripreme za kontrolu, ABRS je dostavio Rješenje kojim ABRS oduzima dozvolu za obavljanje poslova leasinga na pismeni zahtjev HLBL. Istim je, u skladu sa zakonskim odredbama, pokrenut likvidacijski postupak. U skladu s navedenom činjenicom, Agencija nije bila u mogućnosti obaviti planiranu kontrolu izvršenja naloga po Rješenju. Od strane odgovornog kontrolora sačinjena je Službena zabilješka, čime se cjelokupan postupak nadzora obustavlja.
6.	—	—	—	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Posredna kontrola	3 dana	Po osnovi dostavljenog dopisa Ombudsmana o nepoštivanju odredbi ZoZKFU od strane VB Leasinga d.o.o. Sarajevo, izvršena je off-site kontrola segmenta usklađenosti VB Leasinga d.o.o. Sarajevo sa odredbama ZoZKFU, sačinjen Zapisnik i dostavljen društvu.
7.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	3 tjedna	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	3 tjedna	—

DODATAK 1. - IZVJEŠĆE O RADU UO ZA 2017. GODINU

Akti usvojeni od strane UO u 2017. godini

A) Akti kojima se propisuje rad Agencije:

- 1) Odluka o izboru predsjednice Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH;
- 2) Odluka o izboru zamjenika predsjednice Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH;
- 3) Izmjene i dopune Poslovnika o radu Upravnog odbora Agencije, u skladu s izmjenama iz diskusije;
- 4) Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (upućen na suglasnost Vladi Federacije BiH i objavu u Službene novine FBiH).

B) Programi rada i izvješća o radu Upravnog odbora i Agencije:

- 1) Izvješće o radu Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u 2016. godini;
- 2) Izvješće o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u 2016. godini;
- 3) Odluka o verifikaciji Odluke o usvajanju Izvješća o radu Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2016. godinu, broj: U:O:-94-3/17 od 23.02.2017.;
- 4) Program rada Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2018. godinu
- 5) Program rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2018. godinu;
- 6) Program rada Ureda unutarnjeg revizora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2018. godinu.

C) Akti koji se odnose na rad ombudsmana za bankovni sustav u FBiH:

- 1) Izvješće o radu Ombudsmana za bankovni sustav Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje od 1.1. do 31.12.2016.;
- 2) Izvješće o radu ombudsmana za bankovni sustav u Federaciji Bosne i Hercegovine za period od 1. 1. do 30.6.2017..

D) Akti kojima se regulira rad subjekata bankovnog sustava FBiH:

- 1) Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o postupanju banke s neaktivnim računima;
- 2) Odluka o stavljanju izvan snage Odluke o obračunu kamata i naknada za neaktivne račune;
- 3) Odluka o izdvajanju poslovnih procesa leasing društva (eksternalizaciji);
- 4) Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga;
- 5) Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društava;
- 6) Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o nadzoru leasing društva;
- 7) Odluka o izračunavanju kapitala banke;
- 8) Odluka o zahtjevima za konsolidiranu bankarsku grupu;
- 9) Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke;
- 10) Odluka o velikim izloženostima;
- 11) Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi;
- 12) Odluka o upravljanju rizicima u banci;
- 13) Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci;

- 14) Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke;
- 15) Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe;
- 16) Odluka o kupoprodaji plasmana banke;
- 17) Odluka o uvjetima za izdavanje prokure u banci;
- 18) Odluka o vanjskoj reviziji i sadržaju revizije u banci;
- 19) Odluka o kontrolnim funkcijama banke;
- 20) Odluke o potvrđivanju i usklađivanju teksta preambule usvojenih odluka;
- 21) Odluka o izjavi o imovinskom stanju;
- 22) Odluka o evidenciji banke i organizacijskog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorenog u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- 23) Odluka o poslovanju banke s osobama u posebnoj statusu s bankom;
- 24) Odluka o obvezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- 25) Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
- 26) Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta;
- 27) Odluka o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci;
- 28) Odluka o savjesnom postupanju članova organa banke;
- 29) Odluka o uključivanju posebnih uvjeta za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim osobama u sustav upravljanja rizicima u banci;
- 30) Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne;
- 31) Odluka o uvjetima kada se banka smatra nesolventnom;
- 32) Odluka o upravljanju informacijskim sustavom u banci;
- 33) Odluka o upravljanju eksteralizacijom u banci;
- 34) Odluka o sustavu unutarnjih kontrola u banci;
- 35) Odluka o upravljanju deviznim rizikom banke;
- 36) Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje dozvole za rad banke;
- 37) Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja suglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdanih suglasnosti;
- 38) Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje drugih suglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti;
- 39) Odluka o procjeni ispunjavanja uvjeta za članove nadzornog odbora i uprave banke;
- 40) Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- 41) Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke;
- 42) Odluka o naknadama koje društva za faktoring plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- 43) Odluka o izvješćima koja banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

E) Informacije o bankarskom, mikrokreditnom i leasing sektoru u FBiH:

- 1) Informacija o bankovnom sustavu Federacije BiH sa stanjem na dan 31. 12. 2016.;
- 2) Informacija o mikrokreditnom sustavu Federacije BiH sa stanjem na dan 31. 12. 2016.;
- 3) Informacija o sektoru leasinga u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31. 12. 2016.;
- 4) Informacija o bankovnom sustavu Federacije BiH sa stanjem na dan 31. 3. 2017.;
- 5) Informacija o mikrokreditnom sustavu Federacije BiH sa stanjem na dan 31. 3. 2017.;

- 6) Informacija o sektoru leasinga u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31. 3. 2017.;
- 7) Informacija o bankovnom sustavu Federacije BiH sa stanjem na dan 30. 6. 2017.;
- 8) Informacija o mikrokreditnom sustavu Federacije BiH sa stanjem na dan 30. 6. 2017.;
- 9) Informacija o sektoru leasinga u Federaciji BiH sa stanjem na dan 30. 6. 2017.;
- 10) Informacija o mikrokreditnom sustavu u Federaciji BiH sa stanjem na dan 30. 9. 2017.;
- 11) Informacija o sektoru leasinga u Federaciji BiH sa stanjem na dan 30. 9. 2017.;
- 12) Informacija o bankovnom sustavu Federacije BiH sa stanjem na dan 30. 9. 2017.

F) Akti koji se odnose na financijsko poslovanje Agencije:

- 1) Izvješće o financijskom poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za poslovnu 2016. godinu i raspoređivanju viška prihoda nad rashodima u trajne (vlastite) izvore financiranja;
- 2) Izvješće o financijskom poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za prvo polugodište 2017. godine;
- 3) Plan financijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2018. godinu;
- 4) Odluka o rezerviranju sredstava na ime primanja zaposlenih Agencije za bankarstvo Federacije BiH, u skladu sa MRS 19;
- 5) Odluke o prijenosu sredstava u Fond posebnih rezervi.

G) Ostali razmatrani i usvojeni akti:

- 1) Odluka o utvrđivanju visine mjesečne neto naknade za rad predsjednici, zamjeniku predsjednice i članovima Upravnog odbora Agencije;
- 2) Odluka o utvrđivanju visine mjesečne neto plaće direktora Agencije;
- 3) Odluka o utvrđivanju mjesečne neto plaće zamjenice direktora Agencije;
- 4) Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavu dva nova putnička vozila za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH;
- 5) Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavu usluga iz oblasti odnosa s javnošću i kriznog komuniciranja;
- 6) Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavu računalne opreme;
- 7) Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavu novih motornih vozila;
- 8) Odluke o isplati stimulativnog dijela plaće.

H) Ostali materijali:

Najznačajniji zaključci koje je usvojio UO u 2017. godini se odnose na usvajanje, odnosno primanje na znanje:

- Informacija o radu Agencije između dvije sjednice UO;
- Informacija o izvršenim kontrolama u subjektima bankovnog sustava u FBiH;
- predloženih tekstova ugovora o mjesečnoj naknadi za predsjednicu, zamjenika predsjednice i članove UO, te ugovora u radu direktora i zamjenice direktora Agencije;
- preporuka po konačnom Izvješću o financijskoj reviziji Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2016. godinu iz nadležnosti UO, te poduzimanje aktivnosti i davanje komentara na iste po zaključku UO i dr.

DODATAK 2. - IZVJEŠĆE O RADU OMBUDSMANA ZA BANKOVNI SUSTAV FEDERACIJE BIH ZA 2017. GODINU

I. UVOD

Ombudsman za bankovni sustav Federacije Bosne i Hercegovine (dalje: Ombudsman) Upravnom odboru Agencije za bankarstvo FBiH dostavlja Izvješće o radu za razdoblje 1.1. – 31.12.2017., shodno članku 36. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 75/17).

Osnovne nadležnosti i ovlasti Ombudsmana utvrđene Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine su:

- pružanje informacija o pravima i obvezama korisnika i davatelja financijskih usluga,
- praćenje i predlaganje aktivnosti za unapređenje odnosa između korisnika financijskih usluga i financijskih organizacija bankovnog sustava Federacije BiH,
- istraživanje aktivnosti na financijskom tržištu po službenoj dužnosti ili na temelju prigovora, radi zaštite prava korisnika financijskih usluga,
- razmatranje prigovora korisnika financijskih usluga, davanje odgovora, preporuka i mišljenja, te predlaganje mjere za rješavanje prigovora,
- posredovanje u mirnom rješavanju spornih odnosa između korisnika financijskih usluga i financijskih organizacija bankovnog sustava Federacije BiH,
- izdavanje smjernica ili preporuka o posebnim standardnim uvjetima ili aktivnostima za primjenu dobrih poslovnih običaja u poslovanju financijskih organizacija bankovnog sustava Federacije BiH,
- predlaganje Upravnom odboru Agencije donošenje akata iz njegove nadležnosti u oblasti zaštite prava korisnika financijskih usluga,
- suradnja s nadležnim pravosudnim, upravnim i drugim organima i organizacijama, kao i s nadzornim i kontrolnim institucijama u zemlji i inozemstvu, u okviru svoje nadležnosti,
- suradnja s ostalim organima i subjektima nadležnim za zaštitu prava potrošača,
- poduzimanje i drugih radnji iz oblasti zaštite prava korisnika financijskih usluga.

Ombudsman provodi postupak prema postupku utvrđenom Pravilima postupanja Ombudsmana za bankovni sustav Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH” br. 62/14 i 93/15), a koji se izvršavaju prema već uspostavljenim materijalno tehničkim uvjetima koje osigurava Agencija za bankarstvo FBiH (dalje: Agencija). U dijelu unutarnjeg ustrojstva odjela, pored osobe koja rukovodi odjelom - Ombudsman, raspoređen je još jedan izvršitelj, diplomirani pravnik, stručni suradnik za pravne poslove.

Izvješće sadrži sve aktivnosti koje je Ombudsman poduzeo na realizaciji Plana rada za 2017. godinu, statističke podatke i pokazatelje o dostavljenim prigovorima/zahtjevima korisnika financijskih usluga za zaštitu njihovih prava, vrste prigovora i način rješavanja, vođenje izvansudskih postupaka, kao i postupanje financijskih institucija po prigovorima. U izvješću je dan prikaz izdanih preporuka, zapažanja i mišljenja Ombudsmana, vrste i dominantnosti prigovora/zahtjeva, stanja financijskih prava klijenata i komunikacije s financijskim institucijama. Pored rada na prigovorima/zahtjevima korisnika, odjel se bavio i drugim pitanjima od značaja za zaštitu financijskih prava korisnika financijskih usluga. Izvješće sadrži i prikaz suradnje s drugim institucijama iz oblasti zaštite klijenata i žiranata.

Ombudsman je počeo s radom u travnju 2014. godine. Uspostavljenjem Ombudsmana, kao samostalnog i neovisnog odjela uvedena je zaštita prava korisnika financijskih usluga, kakva je prisutna u zemljama u okruženju i regiji, a korisnik kao važan subjekt na tržištu je dobio institucionaliziranu zaštitu.

Od početka rada i aktivnosti samostalnog odjela Ombudsmana zaprimljeno je više od 1000 prigovora i zahtjeva korisnika financijskih usluga te više od 900 različitih upita, molbi i zahtjeva na koje su dani obrazloženi odgovori u pisanoj formi, usmenim putem u telefonskoj komunikaciji ili putem elektroničke pošte.

II. PROGRAMSKA OPREDJELJENJA I OBLICI RADA OMBUDSMANA

2.1. Aktivnosti na realizaciji Programa rada Ombudsmana za 2017. godinu

U programu rada za 2017. godinu dani su osnovni zadatci i definirane osnovne aktivnosti Ombudsmana, koje se prvenstveno temelje na implementaciji Zakona u oblasti zaštite korisnika financijskih usluga i žiranata, na postavkama utvrđenim Zakonom o Agenciji za bankarstvo FBiH i podzakonskim aktima.

Tijekom 2017. godine odjel Ombudsmana je obavljao sljedeće aktivnosti:

- Prijem korisnika i žiranata u službenim prostorijama te pružanje savjeta u svrhu zaštite njihovih prava, upute i mišljenja;
- Prijem telefonskih poziva korisnika;
- Primanje i zavođenje prigovora/zahtjeva korisnika i žiranata;
- Provedba ispitnog postupka i rješavanje sporova po prigovorima korisnika i žiranata;
- Suradnja s odjelima Agencije, razmjena informacija i unapređenje podzakonskih akata;
- Praćenje implementacije novih zakonskih propisa, Zakon o zaštiti korisnika financijskih usluga, Zakon o zaštiti žiranata, Zakona o bankama, podzakonskih akata i inzistiranje na usklađivanju pravne regulative i bankarske prakse financijskih institucija u oblasti zaštite korisnika financijskih usluga, radi unapređenja zaštite prava korisnika;
- Suradnja s drugim subjektima iz oblasti zaštite korisnika (ombudsman za bankovni sustav Republike Srpske, ombudsman za zaštitu potrošača BiH, organi pravosuđa, nevladin sektor) radi unapređenja zaštite prava korisnika;
- Podizanje razine informiranosti korisnika kroz informativne brošure objavljene u tiskanom medijima i na web stranici Agencije;
- Preporuke financijskim institucijama koje se odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjene dobre poslovne prakse u poslovanju i rješavanju pojedinačnih sporova između korisnika/žiranta i financijskih institucija;
- Razmatranje zahtjeva žiranata za oslobađanje od obveze jamstva, provedba ispitnog postupka i izdavanje Preporuka nadležnom odjelu Agencije u svrhu donošenja konačne odluke-Rješenja po zahtjevima žiranata.

2.2. Pregled prigovora, zahtjeva i drugih podnesaka korisnika financijskih usluga

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2017., samostalni odjel Ombudsmana je zaprimio 408 prigovora, zahtjeva i obavijesti u odnosu na nastale sporne odnose u vezi s postupanjem i radom financijskih institucija u pojedinačnim odnosima i komunikaciji s korisnicima financijskih usluga. Ombudsmanu se korisnici i žiranti obraćaju putem: redovne i elektroničke pošte, telefonskih poziva i osobno u usmenoj komunikaciji.

U izvještajnom razdoblju Ombudsman je zaprimio i 423 istovrsna prigovora/zahtjeva korisnika računa u jednoj banci koji su se žalili na način i uvjete dostavljanja mjesečnih izvoda po tekućim računima. Svi predmeti su pozitivno riješeni po općoj preporuci za korekcije u obavijesti koja je poslana klijentima.

S korisnicima koji su dostavili prigovor/zahtjev za zaštitu svojih prava, redovno se komuniciralo iz odjela Ombudsmana, u pisanoj ili usmenoj formi, radi informiranja o tijeku i ishodu postupka.

Od ukupnog broja 408 zaprimljenih prigovora/zahtjeva, 351 je završen, uključujući i 17 postupaka koji su pokrenuti tijekom 2016. godine, a okončani u ovom izvještajnom razdoblju. U tijeku je rad po 71 prigovoru koji su u različitim fazama postupka. Struktura završenog 351 predmeta je sljedeća:

61 osnovanih prigovora, pozitivno riješenih u korist podnositelja prigovora (od čega je 9 predmeta pozitivno riješenih po preporuci Ombudsmana),

49 nadležno postupanje i pozitivno riješenih u internom postupku s financijskom institucijom,

130 neosnovanih prigovora korisnika,

39 prigovora na koje su dani obrazloženi odgovori s uputama korisnicima u vezi s primjenom važeće zakonske regulative, materijalnih i procesno-pravnih propisa u ostvarivanju njihovih prava,

11 prigovora odustanak podnositelja od prigovora,

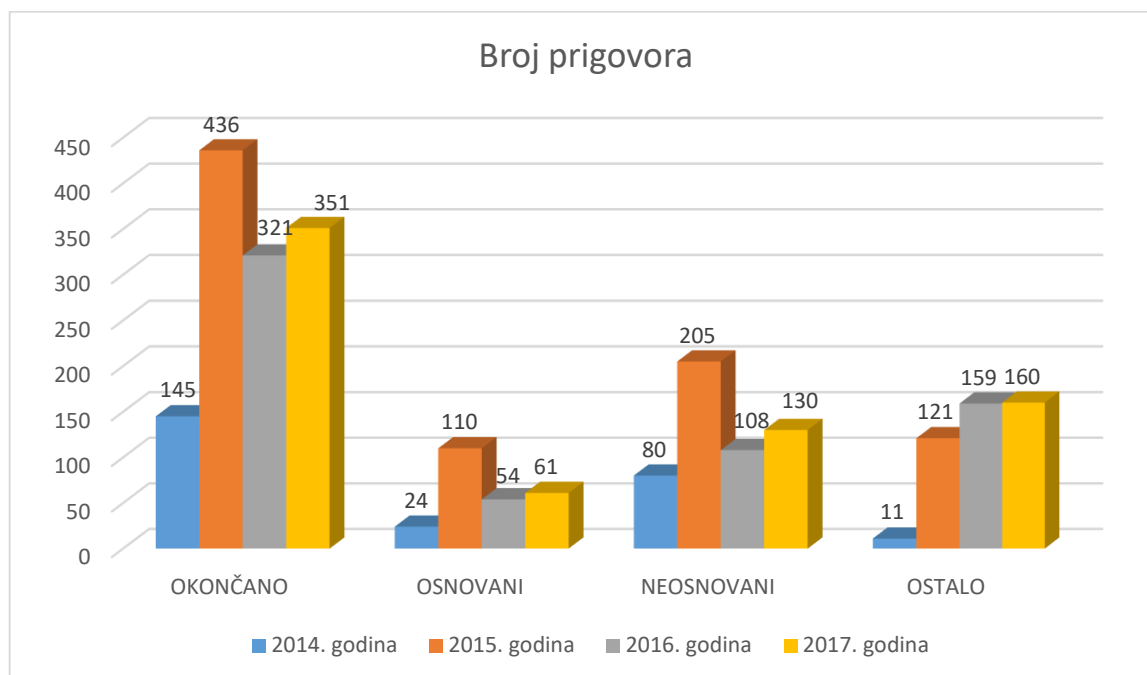
19 prigovora koji su proslijeđeni drugoj nadležnoj instituciji/odjelu (9 prigovora su proslijeđeni drugim organizacijskim dijelovima Agencije na daljnje postupanje, 6 prigovora je dostavljeno na nadležno postupanje Agenciji za bankarstvo Republike Srpske),

17 Preporuka po zahtjevu za oslobađanje od obveze jamstva (10 neosnovanih i 2 osnovanih, te 5 u tijeku na koje se čeka odgovor - Rješenje Agencije),

25 prigovora koji nisu prihvaćeni zbog neblagovremenosti ili neurednosti predmeta.

U izvještajnom razdoblju je održan 1 sastanak stranaka u postupku posredovanja pred Ombudsmanom koji je okončan sporazumom o nagodbi između korisnika financijskih usluga i financijske institucije. Ostala rješenja spornih odnosa o kojima se raspravljalo u postupku pred Ombudsmanom su postignuti bez potrebe za održavanje sastanka za posredovanje, odnosno isti su riješeni u pisanoj korespondenciji s obje strane u spornom odnosu.

2.3 Pregled okončanih postupaka

2.4. Struktura prigovora po financijskim institucijama

Financijske institucije	broj i %
Banke	276 (78,63%)
Mikrokreditne organizacije	24(6,84%)
Leasing društva	2 (0,57%)
Ostalo	49 (13,96%)
UKUPNO	351 (100%)

2.5. Struktura prigovora/zahtjeva prema podnositeljima

Podnositelji prigovora	broj i %
Korisnici	201 (57,3%)
Žiranti	46 (13,1%)
Sudužnici	5 (1,42%)
Ostali	99 (28,2%)
UKUPNO	351 (100%)

2.6. Broj prigovora/zahtjeva po vrstama financijskih usluga

Vrsta financijskih usluga	broj i %
Krediti	83 (41,5%)
Depoziti	15 (7,5%)
Platni promet	32 (16%)
Elektronski instrumenti plaćanja	15 (7,5%)
Leasing	2 (1%)
Ostalo	53 (26,5%)
UKUPNO	200 (100%)

2.7. Preporuke financijskim institucijama

Ombudsman sukladno zakonskim ovlastima daje preporuke, stavove, smjernice i mišljenja financijskim institucijama za poboljšanje odnosa između korisnika/žiranta i financijske institucije, a na temelju saznanja i informacija prikupljenih u postupcima po obavijestima/prigovorima ili zahtjevima koje vodi.

Preporuke se prvenstveno odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjene dobre poslovne prakse u poslovanju, internih akata i rješavanju pojedinačnih sporova između korisnika/žiranta i financijskih institucija.

U promatranom razdoblju Ombudsman je, na temelju pojedinačnih prigovora fizičkih osoba - korisnika financijskih usluga, u vezi s prijenosom potraživanja iz ugovora o financijskom leasingu odobrenih fizičkim osobama, novom vjerovniku koji nije pod nadzorom Agencije, uputio preporuku leasing društvu za korekcije u poslovanju u smislu poštivanja odredbi iz članka 37. Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga. Preporuka nije uvažena te je predmet upućen nadležnom sektoru Agencije radi poduzimanja mjera iz svoje nadležnosti, a u vezi s odredbama Zakona i podzakonskih akata.

Po zahtjevu jedne banke sačinjeno je mišljenje na prijedlog prijenosa ekonomskih koristi i rizika iz portfelja banke odobrenog fizičkim osobama, na društvo koje nije financijska institucija pod nadzorom Agencije. S obzirom da je nakon ovog upita uslijedilo i još nekoliko prijedloga financijskih institucija za realizaciju prijenosa potraživanja, uglavnom dospjelih i neosiguranih, možemo zaključiti da je jako važno i sistemski bitno pitanje detaljno propisati pravnu perspektivu ovakvih transakcija kojim banke nastoje riješiti nenaplativa potraživanja (NPL – non performing loans). Stupanjem na snagu novog Zakona o bankama i donošenjem Odluke o kupoprodaji plasmana banke značajno je unapređena pravna regulativa, standardi i uvjeti za kupoprodaju plasmana, posebno s aspekta zaštite dužnika i korisnika financijskih usluga. Osnovno obrazloženje članka 37. Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga i uvođenja zabrane prijenosa NPL kredita vezanih za fizičke osobe kao korisnike financijskih usluga izvan financijskih institucija koje su pod nadzorom Agencije, jeste da se spriječi rizik nedopuštenog postupanja od strane prijemnika – nereguliranih subjekata (izvan nadzora Agencije) prema korisnicima kredita.

Povodom nekoliko istovrsnih prigovora korisnika štednje/deponenata jedne banke koji su dostavljeni Ombudsmanu u vezi s postupkom odnosno propuštanjem u postupanju banke i nepravilnostima u dijelu izvršenog raskida Ugovora prije isteka ugovorenog roka upućena je preporuka banci za korekcije u poslovanju. S obzirom da se u prigovorima navodi jednostrani raskid ugovora i samovoljno prebacivanje novčanih sredstava s aktivnih štednih planova na tekuće račune korisnika, od banke je traženo da omogući podnositeljima prigovora otklanjanje nastupljenih posljedica na način da se ispune uvjeti iz zaključenih pojedinačnih ugovora i korisnicima izvrši obračun i isplata nedostajuće kamate. Preporuka je uvažena, a banka je dostavila informaciju o poduzetim mjerama i izvršenim korekcijama u poslovanju.

U ispitnom postupku koji smo provodili po prigovoru/zahtjevu, utvrđeno je da dvije banke u svojim internim aktima “Odluka o naknadama i drugim troškovima koje naplaćuju u poslovanju s fizičkim osobama” propisuju i naplaćuju naknade za izdavanje potvrde o stanju duga na zahtjev klijenta, a u svrhu prijevremene otplate kredita. U konkretnom slučaju postupanje banke je suprotno čl. 30. Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga koji na imperativan način određuje prava korisnika, što znači da se u konkretnoj situaciji i na banku primjenjuje načelo da vlastitim nominalnim određivanjem usluga „u svrhu“ ne može za sebe ugovoriti viša prava nego što joj prema zakonu pripada kao davatelju svake pojedinačne bankarske usluge i da

terminološka kvalifikacija od strane banke nije u sferi pravnih interesa korisnika jer u svakom slučaju nema kvalitativnih razlika u opsegu usluga koje obavlja, što proizlazi iz dokumenta banke.

Preporukom je traženo otklanjanja povreda odredaba zakona i daljnjeg postupanja, uključujući i usklađivanje internih akata banke. Jedna banka je uvažila preporuku i dostavila dokaz o izvršenim korekcijama u poslovanju, a informacija je upućena nadležnom organizacijskom dijelu Agencije na daljnje postupanje i poduzimanje mjera iz okvira svoje nadležnosti.

2.8. Informacije Agenciji za bankarstvo

Kako Ombudsman nema ovlasti da donosi formalnopravno obvezujuće odluke, u slučaju kada utvrdi da su povrede prava korisnika/žiranta prouzrokovane nezakonitim ili nesavjesnim postupanjem financijskih institucija, Ombudsman dostavlja predmet nadležnom sektoru Agencije, radi eventualno poduzimanja mjera iz okvira nadležnosti regulatora.

Izvršajno razdoblje je obuhvatilo nekoliko informacija i prijedloga Agenciji, a na temelju činjenica iz prigovora/zahtjeva koji su dostavljeni našem odjelu.

Značajan broj zahtjeva korisnika odnosio se na refinanciranje njihovih obveza zbog promijenjenih okolnosti (ostanak bez posla, smanjena primanja, dugotrajno bolovanje i sl.). Člankom 31. Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga propisano je da ako tijekom trajanja ugovornog odnosa bude umanjena kreditna sposobnost korisnika, odnosno ako nastupe druge bitne okolnosti na koje korisnik ne može utjecati, financijska institucija može, na zahtjev korisnika, proglasiti zastoj u otplati, a u tom razdoblju ne obračunavati zateznu kamatu na dospjelo a neizmireno potraživanje sukladno propisu Agencije. Zbog različite prakse financijskih institucija u ovom dijelu, mišljenja smo da je potrebno unaprijediti regulativu u smislu podzakonskog akta kojim bi se propisali uvjeti i način reprogramiranja i proglašenja zastoja u otplati obveza klijenta na način kako je to bilo propisano Odlukom Agencije o reprogramu kreditnih obveza koja je bila na snazi do kraja 2014. godine.

Agenciji je upućena i opća preporuka da se Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka revidira s novim strukturalnim odrednicama i regulatornim zahtjevima za tretman i reklasifikaciju kredita, a sve s ciljem boljeg praćenja razdoblja urednosti otplate klijenta i izvješćivanja.

U pogledu pitanja načina određivanja naknada koje banke naplaćuju u slučaju kašnjenja u plaćanju obveza korisnika i koje su predmetom ugovora ustanovljeno je da pojedine banke u slučaju kašnjenja u izmirenju obveza iz ugovora o korištenju platnih kartica primjenjuju naknadu koja nije izražena kao stopa zatezne kamate (u postotnom iznosu) određena zakonom ili ugovorom. S obzirom da politika podizanja visine naknada po svim proizvodima koje banke nude korisnicima već bilježi kontinuirani rast, predloženo je da se ovaj segment uvrsti u plan kontrola, eventualno ispita i zatraže korekcije u postupanju.

III. ZAPAŽANJA I MIŠLJENJA OMBUDSMANA

Prema prikazanim podacima u grafikonu i tablicama 1., 2. i 3, najveći broj prigovora se odnosi na banke, što je i očekivano, s obzirom na dominantnost na financijskom tržištu kao i brojem i grupom proizvoda koje imaju u ponudi. Najveći broj prigovora se odnosi na dvije banke koje su dominantne u sustavi i koje bilježe rast kreditnih aktivnosti u protekloj godini. Posebno treba istaknuti da broj prigovora u promatranom razdoblju bilježi povećanje u usporedbi s prethodnim

izvještajnim razdobljima, ali i značajno veći stupanj složenosti spornih odnosa i dugotrajnijim postupcima.

3.1. Kreditni poslovi

Tijekom 2017.godine, kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, najveći broj prigovora je iz grupe **kreditnih poslova**.

Prigovori korisnika, fizičkih osoba, prvenstveno su se odnosili na sporna pitanja valjanosti ugovaranja klauzula o promjenljivosti kamatne stope na kredite, izvršenih promjena kamatne stope tijekom trajanja ugovornog odnosa od strane financijskih institucija. U izvještajnom razdoblju okončano je 6 postupaka koji su se odnosili na neinformiranost o promjeni kamatne stope, visok iznos obračunatih kamata, kao i nerazumijevanje od strane financijskih institucija njihovog pogoršanog ekonomskog i financijskog stanja u odnosu na vrijeme kada su uzeli kredit. U pogledu ovih prigovora, važno je napomenuti da je riječ o pojedinačnim ugovorima koji su zaključeni prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga, ugovorene kamatne stope u smislu općih normi obveznog prava nedovoljno odredive ili određene, a izvršene promjene kamate nisu imale dvosmjerni karakter, već je riječ samo o povećanju, koje su banke pravdale promijenjenim okolnostima na tržištu, u nekim slučajevima i s porastom vrijednosti referentnih kamatnih stopa (euribor, libor). Po ovim osnovama dane su pojedinačne preporuke i ostvaren je značajan napredak u smislu pozitivnog rješavanja spornih odnosa, pri čemu treba istaknuti kako su financijske institucije u velikoj mjeri izvršile usklađivanje svog poslovanja u dijelu ugovaranja promjenljive kamatne stope sa Zakonom o zaštiti korisnika financijskih usluga. Korisnici koji su u svojim prigovorima zahtijevali način obračuna i eventualno utvrđivanje štete proistekle iz spornog odnosa, kao i u ranijim razdobljima korisnici su dobili uputu da je pitanje eventualno nastale štete potrebno raspraviti sudskim putem.

Veliki broj prigovora u izvještajnom razdoblju odnosio se na neprihvatanje reprogramiranja i restrukturiranja postojećih kredita ili prihvatanje pod nepovoljnijim uvjetima, u odnosu na osnovni ugovor. Primjedbe su se odnosile i na nerazumijevanje financijskih institucija, ekonomskog i financijskog statusa klijenta, u odnosu na vrijeme kada su uzeli kredit, u smislu ostanka bez posla, dugotrajnog bolovanja, prezaduženosti i smanjenih novčanih primanja. Zbog različite prakse financijskih institucija i u ovom dijelu je potrebno unaprijediti regulativu u smislu podzakonskog akta kojim bi se propisali uvjeti i način reprogramiranja i proglašenja zastoja u otplati obveza klijenta.

Određeni broj prigovora koji su bili prisutni i u prethodnim izvještajnim razdobljima, imaju za predmet izvješćivanje i dostavljanje podataka o kategorizaciji kredita korisnika prema Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH. Korisnicima nisu pružene informacije ili su nedovoljno informirani od strane financijskih institucija o propisima (zakonima i podzakonskim aktima) koji reguliraju ovu oblast. Posebno treba istaknuti da financijske institucije neažurno vode evidencije i izvješćuju Centralnu banku BiH za kredite kod kojih je evidentirano kašnjenje, i koji su svrstani u nižu kategoriju, a potom otplaćeni, odnosno korisnicima nisu dostupne informacije nakon kojeg vremenskog razdoblja će njihova kategorizacija biti promijenjena kao i urednost u otplati.

Primjećujemo nakon provedenog ispitnog postupka, da je praksa reklasifikacije (vraćanja u bolju kategoriju) različita i nije jedinstvena za sve banke kada je u pitanju vremenski rok – razdoblje praćenja urednosti otplate klijenta, pa je u nekim bankama to 3 mjeseca, 6 ili 9 mjeseci ukoliko klijent nema daljeg kašnjenja u otplati, nakon čega se njegova klasifikacija poboljšava za jednu slovnu oznaku (npr. iz D u C kategoriju).

Posebno treba istaknuti da u grupi kreditnih poslova u promatranom razdoblju imamo značajan broj prigovora klijenata koji su se suočili s blokadom računa i zapljenom primanja preko tekućih računa koje su pokrenule financijske institucije u svrhu naplate svojih potraživanja bez aktivnosti suda, odnosno izvršnog naslova. Kod ovakve vrste prigovora dana su obrazloženja i upute korisnicima u vezi s pravima, odnosno obvezi financijske institucije na primjenu ograničenja obustave osobnih primanja iz Zakona o izvršnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 32/03, 52/03, 33/06-ispr., 39/09, 74/11, 35/12 i 46/16) i Zakona o radu FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 62/15).

Kao i u prethodnim izvještajnim razdobljima i dalje su prisutni prigovori u vezi s visinom naknada koje se naplaćuju od strane banaka u poslovima unutarnjeg i međunarodnog platnog prometa, naknada za zatvaranje kredita, za izdavanje potvrda i suglasnosti te dužinom trajanja takve vrste usluga za klijenta, što je ostavljeno kao diskrecijsko pravo financijske institucije, a naravno uz opasku sa željom da zadrže klijenta. Ako promatramo informacije o strukturi prihoda bankovnog sustava u F BiH i udjelu kamata i naknada i provizija u ukupnom prihodu kvartalno za prethodnu godinu i prvu polovicu 2017. godine, onda se ovi prigovori mogu smatrati opravdanim i naša konstatacija da je i u ovoj godini došlo do povećanja različitih naknada, a što je dodatno poskupilo platne usluge i proizvode za korisnika. Naknade koje nisu u vezi sa stvarnim troškovima koje financijska institucija ima po tom proizvodu, ne mogu se smatrati opravdanim niti prihvatljivim, a posebno s gledišta načela ekvivalencije i objektivnih normi i mjerila. U nekoliko europskih država troškovi kod potrošačkih kredita ograničeni su zakonom, godišnja postotna stopa naknade ne može biti veća od maksimalne godišnje stope naknade utvrđene zakonom, a kamatna stopa ne može premašiti godišnji indeks potrošačkih cijena iz prethodne godine koju je utvrdio Nacionalni zavod za statistiku ili drugo nadležno tijelo (npr. maksimalna godišnja naknada za osnovne bankarske usluge ne može biti veća od 14,51 € u Belgiji)².

Korisnici su prigovarali da zbog dugotrajnosti postupka obračuna ostatka i neizdavanje potvrda o stanju duga, nisu u mogućnosti zatvoriti kredit, pri čemu se smatraju oštećenim za prispjele anuitete i obračunate kamate. Iako su svi prigovori ove vrste pozitivno riješeni nakon obraćanja korisnika Ombudsmanu, financijskim institucijama su dane preporuke da u svim postupcima ažurnije postupaju po zahtjevima klijenata, bez postavljanja uvjeta koji bi bili na štetu klijenta. Korisnici su se Ombudsmanu obraćali i po pitanjima kredita koji su osigurani policom osiguranja vinkulirane u korist financijske institucije tijekom cijelog trajanja kreditnog odnosa, a kredit su zatvorili prije isteka roka za otplatu. Pet razmatranih prigovora su imali sporno pitanje, da financijske institucije odbijaju isplatiti dio premije osiguranja koji je neiskorišten, a uslijed prijevremenog povrata kredita. Uvidom u predmete, konstatirano je da su opći uvjeti osiguravajuće kuće, koja je u ugovornom odnosu s financijskom institucijom definiraju pitanje premije, ali da korisnici nisu bili informirani ili su nedovoljno informirani o uvjetima i načinu korištenja i povrata dijela premije. S obzirom da se banke u pravilu pojavljuju u svojstvu ugovarača osiguranja u ime i za račun korisnika, a što je i konstatirano uvidom u nekoliko ugovora o osiguranju banke s određenim osigurateljem, potrebno je i da sve nesporazume s korisnicima banka na adekvatan način riješi, informiranjem o vezanoj usluzi (osiguranja) prilikom odobravanja kredita i unaprijedi svoje poslovanje u ovom dijelu.

² http://economie.fgov.be/fr/consommateurs/Credit_consommation/Kredietkosten/Tarifs_maximaux/
http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=2013022819&table_name=loi

3.2. Depozitni poslovi

U promatranom razdoblju, prigovori korisnika koji se odnose na **depozitne poslove** su prvenstveno u vezi s automatskim produženjem ugovora o oročenim depozitima, tzv. reoročavanjem novčanih depozita, promjenama kamatne stope i nepravilnim dostavljanjem obavijesti korisnicima. Od financijskih institucija je zatraženo i dane preporuke u svim postupcima, da blagovremeno i u propisanim rokovima Zakonom o zaštiti korisnika financijskih usluga („Službene novine Federacije BiH“ broj: 31/14) informiraju korisnike o pravima na produženje ugovora, a u slučaju promjene kamatne stope roku u kojem imaju pravo da raskinu ugovor.

3.3. Platni promet

Nadalje, zaprimljen je i značajan broj prigovora koji se odnose na usluge **platnog prometa**, a koji za predmet imaju vrstu i visinu naknada koje financijske institucije naplaćuju u poslovanju s korisnicima. Korisnici su prigovarali na visinu naknada za vođenje i zatvaranje računa, kreditne partije i izdavanje potvrda i suglasnosti o stanju duga po tekućim obvezama. Prilikom obrade i postupanja u ovim predmetima, sporno pitanje je što financijske institucije ovo pravo na obračun i naplatu naknada ugovaraju s korisnicima i to tehnikom upućujućih normi na interne akte i opće uvjete poslovanja, koji su kasnije podložni promjenama, a s klauzulom da je klijent s potpisom ugovora suglasan sa svim tim naknadnim izmjenama. Od financijskih institucija je zatraženo da svi troškovi koji padaju na teret korisnika moraju biti poznati u momentu sklapanja ugovornog odnosa, a visina naknada objektivna, jednaka stvarnim troškovima koje financijska institucija ima po tim uslugama.

Tijekom izvještajnog razdoblja Ombudsmanu se s pojedinačnim žalbama-prigovorima obratilo 423 korisnika usluga jedne banke. Svi dostavljeni prigovori/zahtjevi su istovrsnog sadržaja i za predmet imaju obavijest banke prema korisnicima o dostavi izvoda putem e-mail adrese kao isključivog načina obavještanja klijenta o mjesečnim promjenama na računu. Podnositelji izražavaju nezadovoljstvo u vezi sa spomenutom obavijesti banke “dostava izvoda putem email-a” i smatraju da je njihovo zakonsko pravo izabrati prihvatljivi način za dostavu izvoda, odnosno da je banka u obvezi poslati izvode na kućnu adresu svakog od klijenta ili na drugi ugovoreni način. Osim pojedinačnih obraćanja korisnika i njihovih prigovora, Ombudsmanu je dostavljeno pismo Udruge potrošača „Klub potrošača“ TK kojim se izražava podrška korisnicima koji su se žalili na postupanje banke u vezi s predmetnom obavijesti, te je zatraženo preispitivanje postupanja banke u vezi s pozitivnim zakonskim propisima, općim uvjetima poslovanja i duhu bankarske prakse. Temeljem činjeničnog stanja banci je upućena preporuka za ispravku poslovanja sukladno načelima obveznog prava i normama koje uređuju prava korisnika financijskih usluga.

Podnesen je i određeni broj prigovora korisnika kojima su blokirani računi i zaplijenjena novčana primanja po rješenjima Agencije za bankarstvo Republike Srpske, a imajući u vidu dvije banke iz tog entiteta koje su u postupku likvidacije. Podnositeljima prigovora su dani obrazloženi odgovori da odlučivanje u konkretnoj stvari može donijeti samo institucija koja je dostavila pravni/upravni akt sukladno općim nadzornim ovlastima.

3.4. Elektronički instrumenti plaćanja

Manji broj prigovora se odnosio i na **elektroničke instrumente plaćanja** i kartično poslovanje, u najvećoj mjeri na pitanje plaćanja roba i usluga putem interneta, te neovlašteno korištenje i

zloupotrebu kartica, što zahtjeva prethodno postupanje i obradu nadležnih istražnih organa o čemu su korisnici dobili uputu, kao i obavijest o ishodu postupka.

3.5. Ostali prigovori

U promatranom izvještajnom razdoblju, zabilježen je veći broj prigovora koji se odnose na sveukupnu bankarsku djelatnost, a koji se u pravilu ne mogu svrstati niti u jednu od prethodno navedenih poslova financijskih institucija. Dalje su prisutni prigovori korisnika na pitanja i iz predmeta koji su već u sudskom postupku po istim osnovama, ili po kojima su predmeti okončani pravomoćnim sudskim odlukama. Korisnicima se i po ovim pitanjima, iako Ombudsman ima obvezu zastati s postupkom do okončanja sudskog spora, daju upute i savjeti kako da ostvare svoja prava kao stranke u sudskom postupku.

3.6. Žiranti, sudužnici

Prigovori **osoba koje osobno osiguravaju ispunjenje obveza (žiranti, sudužnici)** se kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju u najvećem broju odnose na zahtjeve za oslobađanje od obveze jamstva, zbog nepravilnosti postupka povedenog prilikom odobravanja kredita od strane financijskih institucija. Traži se utvrđivanje odgovornosti službenika za propuste i nesavjesno postupanje prilikom procjene kreditne sposobnosti dužnika, neinformiranost osoba koje osiguravaju obvezu o eventualnim nastupljenim kašnjenjima u plaćanju obveza, kao i poduzimanje mjera naplate i redosljed u naplati prema žirantima. Podnositelji su u svim predmetima obavješteni uputom i obrazloženim odgovorima na ostvarivanje svojih prava, a u predmetima po zahtjevu za oslobađanje od obveze jamstva, izrađene su Preporuke upućene nadležnom odjelu Agencije za donošenje konačnih Rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu jamca.

U ovom izvještajnom razdoblju dva prigovora su se odnosila na djelatnost leasinga, u vezi sa spornim prijenosom potraživanja iz ugovora o financijskom leasingu odobrenog fizičkoj osobi, novom vjerovniku koji nije pod nadzorom Agencije, neadekvatnim mjerama koje to društvo poduzima u naplati duga od korisnika i spornim obračunom zatezних kamata na neizmireno dugovanje. Po ovim osnovama je izdana Preporuka Ombudsmana za korekcije u poslovanju leasing društva o kojoj više u dijelu izvješća po točkom 2.7.

IV. EVIDENCIJA O POSJETIMA, UPITIMA I MOLBAMA KORISNIKA FINACIJSKIH USLUGA

Samostalnom odjelu Ombudsmana, pored prigovora i zahtjeva u pisanoj formi, korisnici financijskih usluga i žiranti su se obratili usmenim putem, telefonski ili neposredno, s upitima i molbama u vezi s pravima i obvezama, novom zakonskom regulativom i različitim financijskim proizvodima. U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je **150** različitih upita, molbi i zahtjeva, o kojima se redovno komuniciralo iz odjela Ombudsmana s obrazloženim odgovorima, uputama, savjetima te preporukama.

U svim prethodno navedenim obraćanjima korisnika i žiranata značajan dio vremena u radu samostalnog odjela Ombudsmana je usmjeren na informiranje i odgovore koji su omogućili korisnicima da lakše razumiju svoj položaj, prava i obveze iz mogućih pravnih situacija u kojima su se našli, kao i pitanja iz ugovornih odnosa, pregovarački položaj u predugovornoj fazi, vrstu i visinu kamate, kao i odgovornosti drugih osoba koje garantiraju za ispunjenje obveze. Posebna pažnja posvećena je informiranju korisnika o vidovima zaštite, izvansudskom

postupku posredovanja i obvezi vođenja internog postupka s financijskom institucijom s kojom korisnik ima zaključen ugovor ili po kojemu je nastao sporni odnos. Korisnici su informirani da su prije podnošenja prigovora/zahtjeva Ombudsmanu, u obvezi podnijeti prigovor u pisanoj formi financijskoj instituciji za zaštitu svojih prava i raspravljanje spornog odnosa, a da su financijske institucije u obvezi prema Zakonu o zaštiti korisnika i financijskih usluga i podzakonskim aktima Agencije dostaviti odgovor najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja prigovora.

Veliki broj pitanja korisnika odnosio se na refinanciranje postojećih obveza novim kreditima, zbog povoljnijih uvjeta kreditiranja kod drugih financijskih institucija, zatim u vezi sa spornim evidencijama zaduženja u određenu kategoriju u Centralnom registru kredita i točnosti podataka, kao i na visinu naknada koje se naplaćuju od strane banaka.

Ukupan broj korisnika i žiranta koji su se usmenim putem obratili odjelu Ombudsmana u ovom izvještajnom razdoblju manji je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Razlog ovog smanjenja su efekti pojačane informiranosti korisnika o pravima i obvezama, oblicima zaštite i izvansudskom postupku, ali se i dalje mora konstatirati postojanje potrebe jačanja financijske pismenosti, razumijevanja načela dobrog financijskog odlučivanja i odgovornosti korisnika.

V. EDUKACIJA – ZNAČAJ UNAPREĐENJA FINANSIJSKE PISMENOSTI

Ombudsman je od početka rada kontinuirano surađivao s Međunarodnom financijskom korporacijom (IFC) i Udrugom „U plusu“ pa je u narednom razdoblju planirana realizacija posjete lokalnim općinama i organizacija informativno - edukativne tribine za zainteresirane građane uz lokalnu podršku savjetnika koji rade u općinama.

Na temelju dostupnih informacija, velikog broja pitanja korisnika koji ukazuju na učestalo refinanciranje postojećih obveza novim kreditima, zbog povoljnijih uvjeta i provedene analize nadležnog sektora Agencije o eksponiranosti banaka u bankovnom sustavu Federacije BiH po osnovi zamjenskih i nenamjenskih kredita stanovništvu, sačinjena je i objavljena Informacija za građane u vezi s potencijalnim rizicima promjenljive kamatne stope. Informacija je dostupna na internetskoj stranici Agencije i prenesena putem svih medija, a građani su upozoreni da s ugovaranjem duljeg roka otplate kredita, nižom kamatnom stopom koja je promjenljiva s ciljem smanjenja anuiteta povećava rizik i mogućnost promjene i rasta kamatne stope i njihovog anuiteta, rate kredita što u značajnoj mjeri može utjecati na financijske mogućnosti za povrat.

Na zahtjev medija, Federalne televizije i Faktora osigurani su odgovori na pitanja i prilog u vezi sa zaštitom korisnika financijskih usluga, pitanja vezana za bankarske usluge i najčešće žalbe potrošača u vezi s bankarskim uslugama.

Informacije za korisnike i žirante, izvješća i priopćenja kao i drugi važni podaci o radu i postupanju Ombudsmana objavljeni su na internetskoj stranici Agencije www.fba.ba.

Na web stranici je objavljen i edukativni materijal koji sadrži informacije za korisnike (uključujući i žirante) kako da ostvare svoja prava u cilju boljeg razumijevanja materije koja se odnosi na kreditiranje (ugovori, instrumenti osiguranja, način zaštite i dr.).

Putem web stranice korisnici i žiranti redovito mogu pratiti informacije o svim pitanjima iz djelokruga rada Ombudsmana.

VI. SURADNJA OMBUDSMANA S AGENCIJOM ZA BANKARSTVO FBiH, DRUGIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

U izvještajnom razdoblju, Ombudsman je s nadležnim sektorima Agencije kontinuirano surađivao i sudjelovao na sjednicama Odbora za superviziju u vezi s izvršenim kontrolama financijskih institucija i njihovog usklađivanja s odredbama Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga i Zakona o zaštiti žirantata.

Razmjena informacija s nadležnim sektorima Agencije je prisutna od početka rada odjela Ombudsmana, prijedlozi na unapređenju regulatornog okvira, a pojedinačni prigovori/zahtjevi koji ukazuju na eventualna kršenja određenih prava korisnika od strane financijskih institucija se dostavljaju nadležnim sektorima Agencije radi provjere i poduzimanja određenih mjera u okviru supervizorskih nadležnosti.

Kao član radne podgrupe, odjel Ombudsmana je aktivno sudjelovao na unapređenju regulatornog okvira, u smislu pripreme i izrade nacрта podzakonskih akata (Odluka) i Statuta Agencije sukladno obvezama prema Zakonu o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17) i Zakona o agenciji za bankarstvo FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:75/17).

27. rujna 2017. u prostorijama Agencije održan je sastanak i diskusija s članovima Svjetske banke na vezi s nacrtom Odluke o kupoprodaji plasmana i izdavanju prokure.

Ombudsman je od 2014. godine član International Network of Financial Ombudsman Schemes (INFO), međunarodne organizacije koja ima preko 40 zemalja članica i ombudsmana u oblasti financijskih usluga iz cijelog svijeta. Kroz svakodnevnu komunikaciju sa tajništvom ove mreže, članovima se prezentiraju prakse i iskustva svake od nacionalnih Organizacija za zaštitu potrošača, te prenesu znanja u obavljanju poslova i donošenju odluka.

19. srpnja 2017. održan je sastanak i prijem predstavnika njemačke vladine agencije za međunarodnu saradnju (GIZ) i Palestinske vladine institucije (PMU) regulatora financijskog sektora u državi. Svrha održanog sastanka je upoznavanje s praksama savjetovanja u BiH, na polju zaštite i edukacije korisnika financijskih usluga, predstavljanje rada Agencije i odjela Ombudsmana kao i aktivnostima koje se provode. Na službenoj stranici GIZ-a objavljen je članak s osvrtom na posjetu našem odjelu.³

Zbog učestalih prigovora građana u vezi s elektroničkim i kartičnim poslovanjem Ombudsman je sudjelovao i na godišnjem „FRAUD forumu“ u organizaciji Udruge banaka BiH, na temu: zloupotrebe e-bankinga i ecommerca s prezentacijama FRAUD slučaja, iskustvima banaka i nadležnim istražnim organima, kao i unapređenja sustava zaštite.

U izvještajnom razdoblju izrađen je i dostavljen pregled s podacima iz Federacije BiH zatraženim od Svjetske banke za potrebe „Globalnog pregleda stanja financijske inkluzije i zaštite korisnika u 2017. godini“.

22. studenog 2017. održan je radni sastanak u vezi s izmjenama i dopunama te unapređenjem Centralnog registra kredita Centralne banke BiH. Tema je bila izmjene i dopune Odluke o centralnom registru kredita fizičkih osoba i poslovnih subjekata u vezi s novom regulativom

³ <http://microfinance-mena.org/news/important-trust-consumer-counselling-study-visit-bosnia-herzegovina-pma/>

kupoprodaje plasmana, subjekata koji se bave otkupom plasmana, kao i poziciju Agencije u smislu ograničenja u vezi s odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Po pozivu od 07.12.2017. godine Ombudsman je sudjelovao na koordinacijskom sastanku – predstavljanje programa Svjetske banke o financijskoj pismenosti u pogledu doznaka iz iseljništva u BiH.

Sukladno Programu rada za 2017. godinu i zakonskoj regulativi, Ombudsman je nastavio suradnju s financijskim institucijama, kako bi efikasnije rješavao prigovore/zahtjeve korisnika i jamaca, kao i probleme i poteškoće u ostvarivanju njihovih prava. Održan je i sastanak s predstavnicima dvije banke u vezi s upravljanjem prigovorima i načinom izvješćivanja o zaprimljenim prigovorima, kao i na temu elektroničkih kanala dostave izvoda za korisnike, a s ciljem unapređenja poslovanja banke u ovom segmentu.

U dijelu nadležnosti i poslova odjela Ombudsmana izvršeni su zadaci i dodijeljene obveze, te dostavljeni odgovori u okviru grupe za europske integracije, potencijalnih i naknadno dostavljenih pitanja iz poglavlja 28. – zaštita potrošača i zdravlja iz upitnika Europske komisije za pripremu mišljenja o zahtjevu BiH za članstvo u Europskoj uniji.

VII. ZAKLJUČAK

Iako ukupan broj zaprimljenih prigovora/zahtjeva korisnika bilježi povećanje u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja, može se konstatirati da broj pozitivno riješenih predmeta ukazuje na poboljšanje usklađivanje poslovanja financijskih institucija sa zakonskom regulativom u oblasti zaštite korisnika.

Preporuke Ombudsmana izdane tijekom ove godine s ciljem poboljšanja vođenja internog postupka po prigovorima klijenata, su rezultirale većim brojem pozitivno riješenih prigovora i ažurnijem vođenju internog postupka i veliki broj prigovora u ovom izvještajnom razdoblju je riješen pozitivno.

U izvještajnom razdoblju raste složenost predmeta spornih odnosa, što u velikoj mjeri zahtijeva duži ispitni postupak, dodatna izjašnjenje od financijskih institucija, konzultacije s nadležnim sektorima Agencije i u konačnici produženjem trajanja postupaka.

Izvješće ukazuje da je neophodna veća transparentnost u poslovanju financijskih institucija u svim fazama komunikacije s klijentom, do realizacije zaključenog ugovora. Ako se uzme u obzir veliki broj proizvoda koje financijske institucije imaju u ponudi, ne može se smatrati dovoljno javno samo objavljivanje informacija u prostorijama banke i na internetskoj stranici. Stoga i generalna konstatacija da financijske institucije u svom radu trebaju više posvetiti pažnju efikasnijem i ekonomičnijem postupanju po zahtjevima klijenta, poduzimati sve potrebne mjere i radnje kako bi se otklonile prepreke i osigurali uvjeti za zakonito, blagovremeno, efikasno i ekonomično provođenje izvršenja vlastitih odluka, organizirati svoj rad na način koji bi spriječio ponavljanje istih ili sličnih problema i da se nedostaci u radu koji dovode do uskraćivanja prava otklanjaju blagovremeno.

Dosadašnje iskustvo u radu potvrđuje opravdanost postojanja institucionalizirane zaštite prava i interesa korisnika kao jednog od efikasnih vidova zaštite. U vezi s navedenim je ocjena Ombudsmana da financijske institucije i dalje trebaju poduzimati aktivnosti radi unapređenja kvalitete svojih usluga i odnosa s korisnicima.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Web site: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba